

Zeszyt ćwiczeń

Zamieńmy słowo

Język
polski

Nowość
2025

WSiP

Szkoła podstawowa

KLASA

6

Autorka: **Katarzyna Kukla-Guzgan**

**W publikacji uwzględniono zmiany zasad pisowni obowiązujące od 1 stycznia 2026 r.
(nie dotyczy utworów innych wydawców).**

© Copyright by Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne

Warszawa 2025

Wydanie I, 1/2025

ISBN 978-83-02-22670-0 – wersja elektroniczna zeszytu ćwiczeń

ISBN 978-83-02-22641-0 – wersja papierowa zeszytu ćwiczeń

Opracowanie merytoryczne i redakcyjne: **Agnieszka Skudzińska-Szruba** (redaktor koordynator)

Współpraca redakcyjna: **Agnieszka Fedorowicz, Renata Pizior-Krymska**

Recenzje i konsultacje merytoryczne: **Joanna Heftowicz**

Redakcja i korekta językowa: **Joanna Mueller, Izabella Jastrzębska-Okon**

Redakcja techniczna: **Aneta Więckowska**

Projekt okładki: **ARIP NEXT**

Projekt graficzny: **Fabryka Wyobraźni**

Opracowanie graficzne: **Ewa Pawińska**

Fotoedycja: **Natalia Marszałek**

Skład i łamanie: **Shift_ENTER**

Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne Spółka Akcyjna

00-807 Warszawa, Aleje Jerozolimskie 96

KRS: 0000595068

Infolinia: 801 220 555

www.wsip.pl

Wyprodukowano w Polsce

Spis treści

ROZDZIAŁ I. FANTAZJA

Jedno słowo – wiele znaczeń	5
Dlaczego warto odróżniać fakty od opinii?	9
Do czego ludziom jest potrzebne ocenianie?	13
Opowiem Wam coś fantastycznego!	17
Rzeczownik w osobliwej odsłonie	22
Sprawdź, co już umiesz	25

ROZDZIAŁ II. DOCIEKLIWOŚĆ

Jak precyzyjnie powiedzieć o tym, co robimy	26
Jak piszemy, a jak mówimy?	30
<i>Pudełko po czekoladkach</i> – piszemy opowiadanie detektywistyczne	34
Spójrz na czasownik z innej strony	39
Czego jeszcze nie wiemy o orzeczeniu	42
Sprawdź, co już umiesz	45

ROZDZIAŁ III. MĄDROŚĆ

Mam zajawkę na przydawkę!	46
Od stopni trzymają się z daleka	50
Jak przekonać innych do swojego punktu widzenia?	54
Hej, bądźże mądry!	58
Nie tylko w biblijnym stylu	62
Sprawdź, co już umiesz	65
Podsumowanie rozdziałów I–III	66

ROZDZIAŁ IV. WIĘZI

Jakie funkcje w zdaniach pełnią zaimki?	72
Jak opisać to, co czujemy i przeżywamy?	76
Co wyraża podmiot w zdaniu?	81
Gdzie się podział podmiot?	84
Sprawdź, co już umiesz	87

ROZDZIAŁ V. KULTURA

Zdania złożone współrzędnie – używam ich nader chętnie	88
Jak, gdzie, kiedy... O okolicznikach	93
Relacja krok po kroku – piszemy sprawozdanie	98
Kulturalnie... znać zasady stosowania interpunkcji!	101
Dlaczego kultura języka jest tak ważna?	105
Sprawdź, co już umiesz	109

ROZDZIAŁ VI. ODWAGA

Gdy jedno ze zdań określa drugie	110
Interpunkcja zdania złożonego? Nic prostszego!	114
Oficjalnie czy nieoficjalnie	117
Sprawdź, co już umiesz	121

ROZDZIAŁ VII. SAMODZIELNOŚĆ

Radzę sobie z ortografią i interpunkcją	122
Ależ się działo! Trzeba to opisać	126
Jak korzystać z internetu? Odpowiedzialnie!	130
Sprawdź, co już umiesz	135
Podsumowanie rozdziałów IV–VII	136

I. FANTAZJA

Jedno słowo – wiele znaczeń

1. Przeczytaj dialog i zakreśl w nim wyrazy wieloznaczne. Wypisz co najmniej trzy z nich i wyjaśnij znaczenia, w jakich zostały użyte.

– Hej! Jak wam mijają wakacje? Mnie najbardziej podobała się rodzinna wycieczka do Malborka. Zwiedzaliśmy z przewodnikiem zamek krzyżacki.

– My jesteśmy w Gdańsku. Świetnie się bawimy! Plażowałyśmy, zwiedzałyśmy starówkę, port, Żurawia. Odwiedziłyśmy też mojego kuzyna, Adama. Pamiętasz go?

– No jasne, to bardzo sympatyczny chłopak! Macie z nim kontakt? Chętnie wysłałabym mu pozdrowienia.

2. W każdym ze zdań podkreśl wyraz wieloznaczny. Ułóż z nim nowe wypowiedzenie, tak by pokazać inne znaczenie tego słowa.

a) Igły sosny są długie i kłujące.

b) Twoja rakietka tenisowa jest lekka i bardzo poręczna!

c) Między nowym osiedlem a ulicą zamontowano ekrany dźwiękochłonne.

3. Połącz liniami wyrazy o takim samym brzmieniu, lecz różnym znaczeniu.
Za pomocą szyfrogramu odczytaj hasło. Podaj jak najwięcej znaczeń słowa, które stanowi rozwiązanie.

	A	B	C	D
1.	Ł	L	R	I
2.	A	N	O	A
3.	S	W	Y	K
4.	B	P	M	G

Hasło: _____

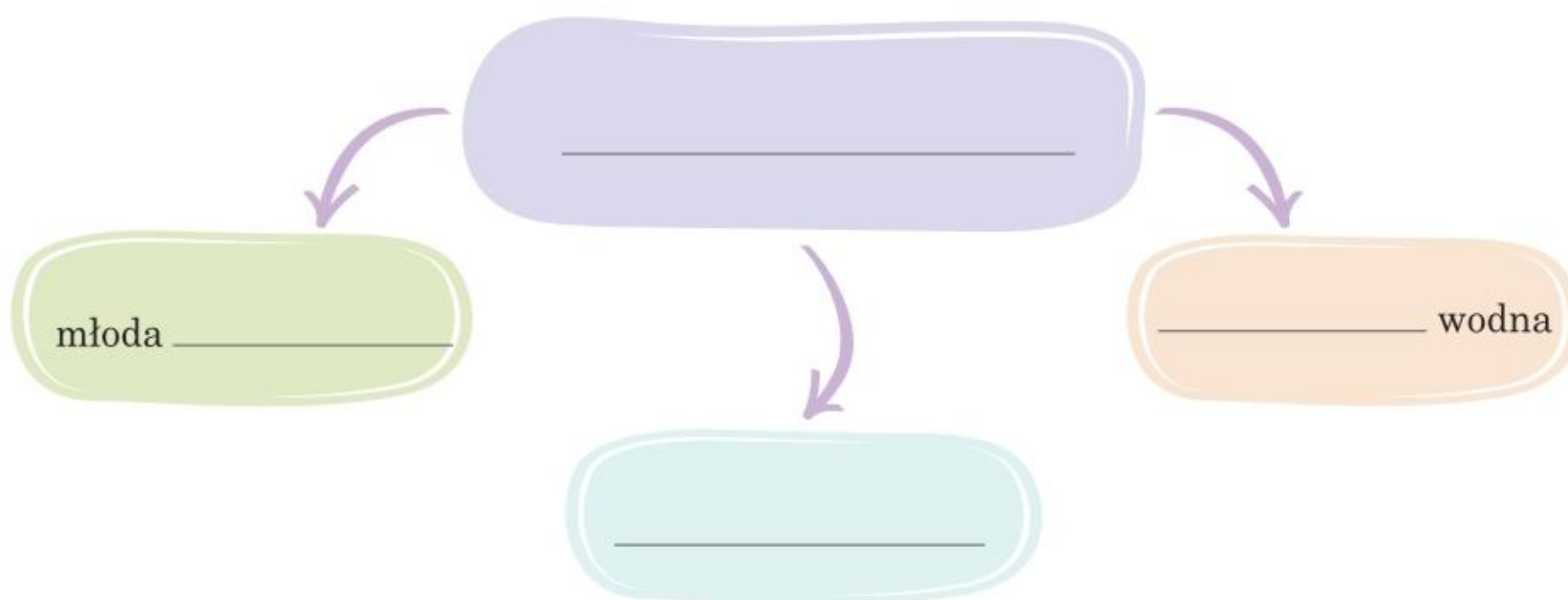
4. Na podstawie podanych definicji odgadnij hasła i zapisz je w środkowej kolumnie.

elegancka ozdoba męskiego kołnierzyka		niewielki owad żerujący na owocach
brzeg kapelusza		skrzyżowanie o ruchu okrężnym
instrument muzyczny, inaczej akordeon		zgodność wszystkich elementów tworzących całość

5. Uzupełnij zdania brakującymi wyrazami wieloznacznymi.

- ▶ Tradycyjną potrawą wigilijną jest barszcz z _____.
- ▶ W kuchni popsuło się _____ elektryczne.
- ▶ Babcia suszy w całości _____ zebranych grzybów.
- ▶ Drzewa w naszym parku mają bardzo rozłożyste _____.
- ▶ Kompas wskazał _____.

6. Na podstawie podanych określeń odgadnij, o jaki rzeczownik chodzi. Wpisz go w środkowe pole i dopisz kolejne określenie, tak by pokazać inne znaczenie tego słowa.

7. Do każdej definicji dopasuj słowo z ramki. Wpisz je w lukę. W razie wątpliwości skorzystaj z internetu.

hiszpanka • polka • szwedka • finka • amerykanka • kanadyjka • japonki

- ▶ krótki, nieskładany nóż – _____
- ▶ szybki czeski taniec ludowy – _____
- ▶ kurtka z ortalionu ze ściągaczami – _____
- ▶ odmiana grypy lub kobieca bluzka z falbanką odsłaniająca ramiona – _____
- ▶ letnie klapki z paskiem i łączeniem między palcami – _____
- ▶ lekka łódka sportowa, rodzaj kajaka, napędzana krótkim wiosłem z jedną łopatką – _____
- ▶ nieduże, składane łóżko, służące również jako fotel – _____

8. Zapisz trzy definicje każdego z podanych wyrazów wieloznacznych. W razie trudności sięgnij do słownika języka polskiego.

bramka

komórka

kierunek

żabka

Dlaczego warto odróżniać fakty od opinii?

1. Na podstawie poniższej fotografii napisz dwa zdania przedstawiające fakty i dwa wyrażające opinie.

Fakt

Przykład:

W oddali widać prom wycieczkowy.

1. _____

2. _____

Opinia

Przykład:

Widok zatoki o poranku jest bardzo malowniczy.

1. _____

2. _____

2. Natasza opowiada koleżance o swoim bracie. Które z jej zdań informują o faktach, a które zawierają opinie? Podkreśl fakty linią prostą, a opinie – falistą.

Mój brat jest siatkarzem. Świetnie gra. Jego ataki są niesamowite. Codziennie ma dwugodzinne treningi. On i jego drużyna zasługują na podium w mistrzostwach. W przyszłym tygodniu rozegrają dwa mecze finałowe.

3. Przeczytaj rozmowę znajomych. Wypisz z ich wypowiedzi tylko fakty.

Fakty:

4. Nina i Ola opowiedziały o szkole. Nina przytoczyła same fakty, a Ola sformułowała tylko opinie. Dopisz do każdej wypowiedzi po dwa zdania.

Nina

– Dziś pisaliśmy sprawdzian z geografii. Ja w weekend poświęciłam kilka godzin na naukę wyznaczania współrzędnych geograficznych.

Ola

– Pomysł nauczycielki, żeby zorganizować lekcję powtórzeniową w formie prezentacji, okazał się świetny. Według mnie najłatwiejsze były pytania o strefy klimatyczne.

5. Podkreśl zwroty, za pomocą których można wprowadzić do wypowiedzi fakty.

statystyki potwierdziły, że... • uważam, że... • jak wynika z badań... •
mam wrażenie, że... • wydaje mi się... • wczoraj odbył się... •
najmniej istotne jest to... • duże znaczenie ma... • jest to bez wątpienia... •
wieloletnie badania pozwoliły ustalić, że... • naukowcy udowodnili, że... •
doskonałym sposobem jest...

6. Do każdego przykładu dopisz dwa początki zdań,
tak aby wyrazić raz opinię, a raz fakt.
Za każdym razem użyj różnych sformułowań.

a) ... owoce i warzywa dostarczają witamin i minerałów.

OPINIA:

FAKT:

b) ... jeśli zrezygnuje się ze słodczy, można zahamować rozwój próchnicy.

OPINIA:

FAKT:

c) ... jedzenie żywności typu fast food jest częstą przyczyną otyłości.

OPINIA:

FAKT:

d) ... regularna aktywność fizyczna ma pozytywny wpływ na zdrowie.

OPINIA:

FAKT:

7. Zaznacz F, jeśli zdanie jest faktem, albo O – jeśli jest opinią.

Opowiadanie <i>O psie, który jeździł koleją</i> napisał Roman Pisarski.	F	O
Wyda mi się, że to najpiękniejsza historia przyjaźni między człowiekiem a psem, jaką opisano w książce.	F	O
Przygody psa Lampo zainspirowały twórców scenariusza filmowego.	F	O
Zdjęcia do filmu nakręcono w Nowym Sączu i jego okolicach.	F	O
Uważam, że muzyka skomponowana do tego filmu doskonale oddaje nastrój wielu scen.	F	O
Scenarzyści zdecydowali się zmienić historię psa i w przeciwieństwie do opowiadania ekranizacja utworu ma szczęśliwy finał.	F	O

8. Zaznacz na mapie położenie miejscowości, w której mieszkasz. Zapisz na jej temat dwie wypowiedzi zawierające fakty i dwie wyrażające opinie. W razie trudności poszukaj informacji w internecie.

OPINIA

OPINIA

FAKT

FAKT

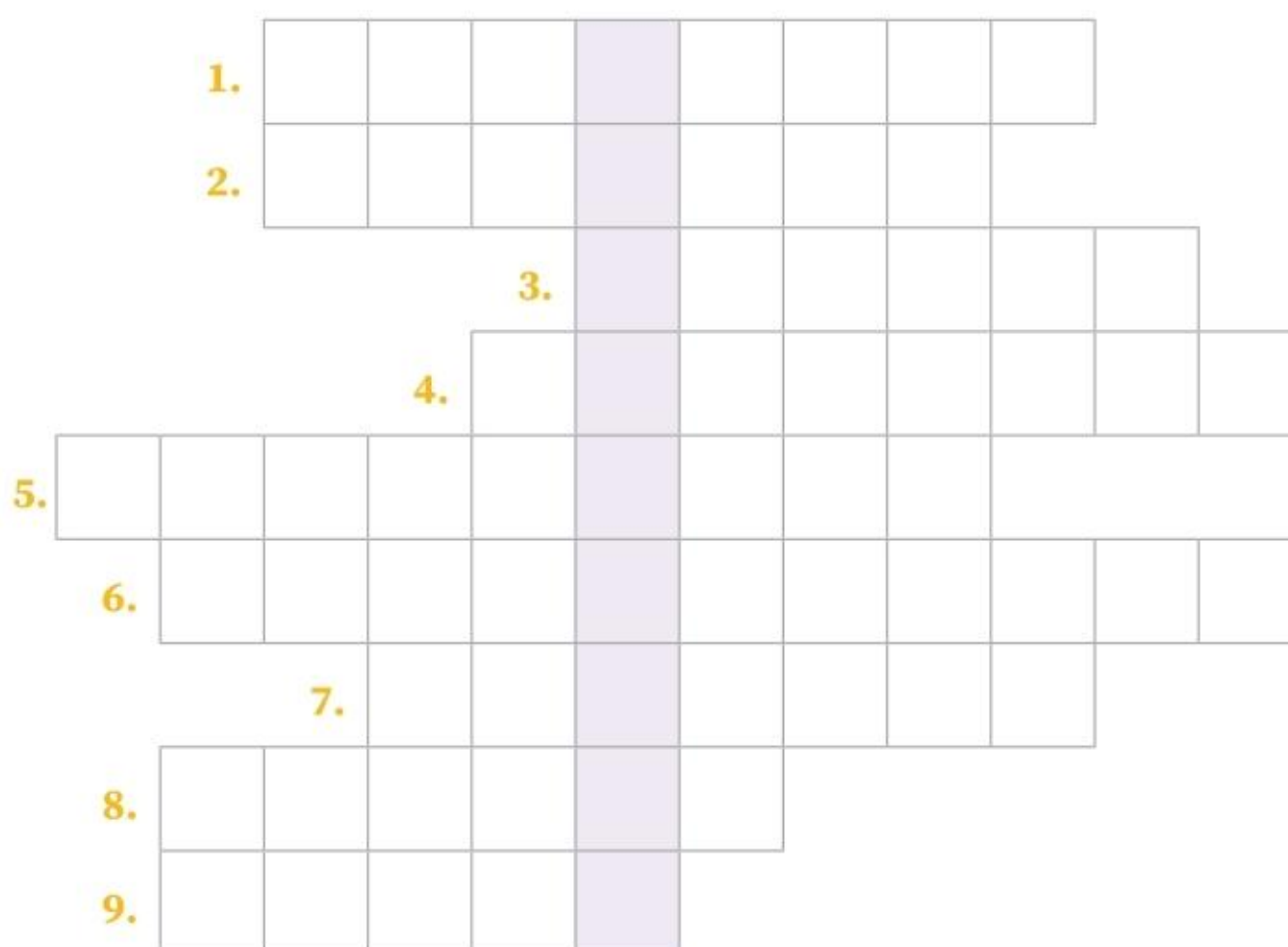

Do czego ludziom jest potrzebne ocenianie?

1. Przeczytaj definicje i otocz pętlą przykłady, do których się odnoszą. Nazwij każdy rodzaj słownictwa.

Definicja	Przykłady	Rodzaj słownictwa
Wyrazy informujące o pozytywnym nastawieniu do czegoś lub kogoś.	dziecina, obraz, rybcia, grafoman, poetka	_____
Słowa używane, by opisać duży rozmiar czegoś, wyrazić dezaprobatę lub lekceważenie.	bucior, szafka, mężczyzna, gazetka, chłopisko	_____
Wyrazy stosowane, gdy nie chcemy wyrażać ocen ani emocji.	piąteczka, samochód, muszysko, niepunktualny, mądralińska	_____

2. Zapisz w diagramie zdrobnienia lub zgrubienia. Odczytaj hasło.

1. mały kotlet	4. krótki wiersz	7. oschle o Krzysztofie
2. serdecznie o Bożenie	5. nielubiana pietruszka	8. niski płot
3. zbyt duży nos	6. mała poduszka	9. ukochany syn

3. Uzupełnij tabelę brakującymi formami wyrazów.

Wyraz neutralny	Zdrobnienie	Zgrubienie
	jęczyczek	jęczor
papiery		
		filmidło
	kluseczka	
	uszka	
		krzaczysko

4. Napisz krótką wypowiedź pasującą do fotografii. Wykorzystaj podane wyrazy zdrobniałe.

Anusia • uwić sobie gniazdko • bąbelek •
autko • dzieciaczki • mężuś

5. Podkreśl w zdaniach czasowniki nacechowane emocjonalnie. Zastąp je wyrazami neutralnymi.

▶ Bazgrzesz w zeszycie, dlatego musisz go przepisać.

▶ Kiedy niemowlę zakwiliło w łódeczku, mama przyszła je utulić.

▶ Hydraulik miał naprawić odpływ w kuchni, a spartaczył robotę i prysnął.

▶ Gapił się na mnie w milczeniu, jakby miał do mnie jakieś pretensje.

▶ Sąsiad czepiał się nas, bo zostawiliśmy na klatce suche igły z choinki.

6. Przeczytaj poniższą wypowiedź.

Nasz sąsiad to dziwny typek. Nikt nie wie, czym się zajmuje. Codziennie włóczy się po okolicznych podwórkach. Patrzy na nas spode łba. Często szuka zaczepki i zwykle ma z kimś na pieńku. Gdy ktoś zwróci mu uwagę, psioczy lub zaczyna się drzeć. Okoliczni mieszkańcy mają go za gbura.

a) Wypisz z wypowiedzi wyrazy, które nadają jej emocjonalny charakter.

Rzeczowniki

Związki frazeologiczne

b) Przekształć wypowiedź tak, by miała wydźwięk neutralny. Zapisz ją poniżej.

7. Które z poniższych określeń ma charakter neutralny (N), pozytywny (+), a które negatywny (–)? Wpisz przy każdym wyrazie właściwe oznaczenie.

nieruchomość	_____	pekin	_____
apartamentowiec	_____	blokowisko	_____
mrówkowiec	_____	wysokościowiec	_____
blok mieszkalny	_____	wieżowiec	_____

8. Do poniższych fotografii zaproponuj po kilka określeń. Postaw N przy określeniach neutralnych, plus (+) przy pozytywnych, a minus (–) przy negatywnych. W razie trudności sięgnij do słownika synonimów.

9. Na poniższym plakacie zaznacz wyrazy wartościujące, które budują pozytywny przekaz reklamy.

Biuro podróży „Kajka”

zaprasza na 14-dniową wycieczkę objazdową po Europie!

- Komfortowy autokar, wygodne noclegi i smaczne wyżywienie
- Zwiedzanie najważniejszych zabytków Francji, Hiszpanii i Portugalii
- Cztery dni pobytu w Alpach (we Włoszech i w Szwajcarii)
- Opieka doświadczonego pilota

Wycieczka „Europejska przygoda” to najlepszy wybór na wakacje. Polecam z całego serca!

Waldek z Bochni

15%

Przy rezerwacji
do końca czerwca rabat!

**Wiele terminów
do wyboru!**
**Setki zadowolonych
klientów!**

Opowiem Wam coś fantastycznego!

1. Oceń prawdziwość poniższych stwierdzeń. Zaznacz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

W opowiadaniu fantasy bohaterowie mogą posiadać nadprzyrodzone moce.	P	F
Magia jest nieodłącznym składnikiem literatury fantastycznonaukowej.	P	F
Akcja opowiadania fantastycznonaukowego dzieje się w przeszłości.	P	F

2. Przyjrzyj się mapie i na wzór podanej nazwy wymyśl określenia innych tajemniczych miejsc, które mogłyby wystąpić w świecie fantasy.

3. Utwórz według wzoru dwa rzeczowniki i dwa przymiotniki. Wykorzystaj podane części wyrazowe.

inter- • hiper- • mega- • nano- • super- • kosmo- • termo- • giga-

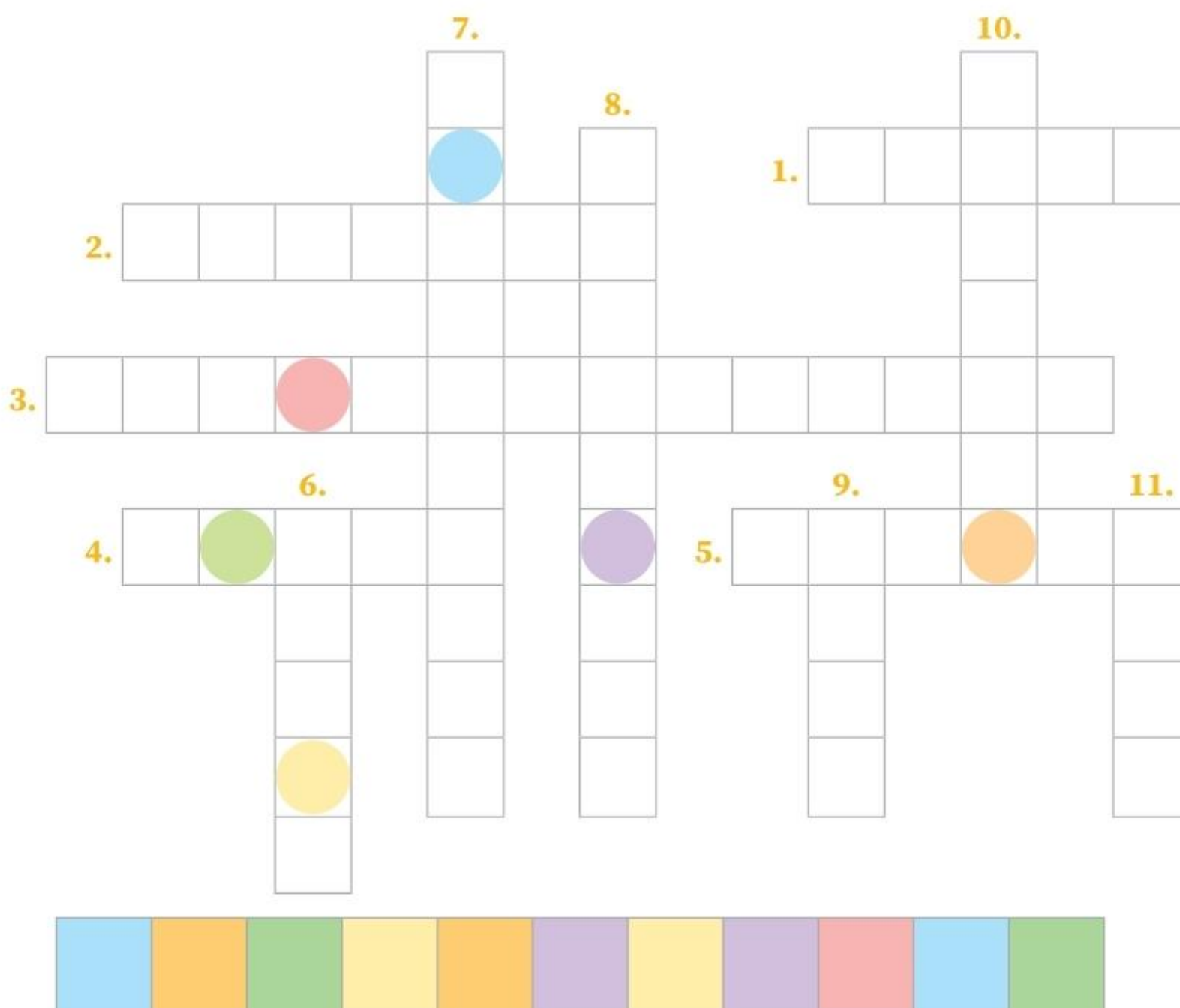

Wzór: nanoskafander, intergalaktyczny

4. Do diagramu wpisz nazwy stworzeń, które pojawiają się w literaturze fantastycznej. Przenieś litery z kolorowych pól według podanego wzoru, a poznasz nazwę fikcyjnego świata, w którym toczy się akcja jednej z serii powieści fantasy.

– uniwersum, czyli fikcyjny świat stworzony przez Ursulę Le Guin (czytaj: le gßen), amerykańską pisarkę, autorkę wielu powieści fantasy

Poziomo:

1. duży, gruboskórny stwór wrogo nastawiony do ludzi (występujący często w mitologii skandynawskiej)
2. półczłowiek, półkoń
3. osoba zajmująca się czarami, studiująca czarną magię
4. skrzydlaty koń
5. ptak, który odradza się z popiołów

Pionowo:

6. istoty spokrewnione z krasnoludami, obdarzone zdolnościami technicznymi
7. inaczej mag, osoba praktykująca białą magię
8. istota silna i krępa, zamieszkująca najczęściej kopalnie i pilnie strzegąca swoich sekretów
9. długowieczne, bardzo piękne istoty, których cechą charakterystyczną są spiczaste uszy
10. wymyślona przez J.R.R. Tolkiena rasa inteligentnych istot, które wyróżniają się niskim wzrostem i owłosionymi stopami
11. stworzenie obdarzone zdolnością ziania ogniem

5. Opisz, jak mogłoby wyglądać miasto przyszłości. Czy byłoby miejscem przyjaznym mieszkańcom? Możesz zainspirować się ilustracjami.

6. Dokończ rozmowę, która mogła się wywiązać między bohaterami. Pamiętaj o poprawnym zapisie dialogu.

Z głębokiego snu wybudził mnie hałas. Zegar wskazywał za kwadrans drugą. Trudno powiedzieć, czy dnia, czy nocy, ponieważ od dawna na GammieX-42 zlewały się one w jedno. Wstałem i cicho poszedłem do warsztatu taty. Bardzo się zdziwiłem, kiedy zobaczyłem naszego starego androida przeszukującego dysk komputera. Na ścianie pokrytej licznymi ekranami wyświetlały się notatki i obliczenia ojca. Prowadził on od lat w tajemnicy badania, które pozwoliłyby przywrócić podział na dzień i noc na naszej pogrążonej w mroku planecie.

– Co ty tutaj robisz? – zapytałem przejętym głosem.

7. Wyobraź sobie, że tworzysz fanfik¹ oparty na baśniach. Dopisz fragmenty opowiadania zgodnie ze wskazówkami w nawiasach.

Idis należał do Plemienia Ludzi. Wraz z matką i dwoma starszymi braćmi mieszkał w starym młynie, który znajdował się na końcu wsi. Krzyżowały się tam drogi przemierzane przez inne plemiona. Wędrowcy chętnie kupowali od Ludzi mąkę, z której potem piekli na ognisku chrupiące podpłomyki.

Idis był niepozorny. Nie wyróżniał się ani wzrostem, ani siłą, dlatego kilku złośliwych kolegów nazywało go Chuchrem.

(Zredaguj krótki opis postaci).

Od siódmego roku życia najstarszy brat sposobił Idisa do zawodu. Chłopcu podobała się ta praca, ale najbardziej lubił, gdy w młynie pojawiali się kupcy z różnych stron.

(Rozwiń opis charakteru głównego bohatera).

Idis rozpoczął właśnie dwunasty rok życia, kiedy jego matka zachorowała. Po radzie z braćmi wspólnie zdecydowali, że jest na tyle odpowiedzialny, że może udać się po lek – magiczne jagody rosnące na zboczach Smętnej Doliny. Starsi bracia mieli doglądać matki i młyna. Następnego dnia chłopiec wziął zapas chleba oraz stary, wyświechtany kubrak i wyruszył w drogę. Wędrował samotnie, znużony i wyczerpany, gdy nagle wydarzyło się coś nieoczekiwanego...

(Opowiedz o tym, co się stało. Wprowadź bohatera fantastycznego).

¹ fanfik – utwór literacki stworzony na podstawie innego tekstu, wykorzystujący jego postacie lub świat przedstawiony; polega na wprowadzeniu nowych wydarzeń, dalszego ciągu akcji czy innych relacji między bohaterami

Wystawiony na ciężką próbę przez swojego towarzysza, zmarznięty Idis okrył się starym kubrakiem, który nadal miał przy sobie. Poczuł przypływ dziwnej energii.

(Wprowadź elementy magii i zwrot akcji).

W ten sposób podróż Idisa okazała się podwójnym sukcesem. Nie tylko zdobył lek, ale również odkrył samego siebie.

(Ułóż zakończenie. Może zawierać morał).

Rzeczownik w osobliwej odsłonie

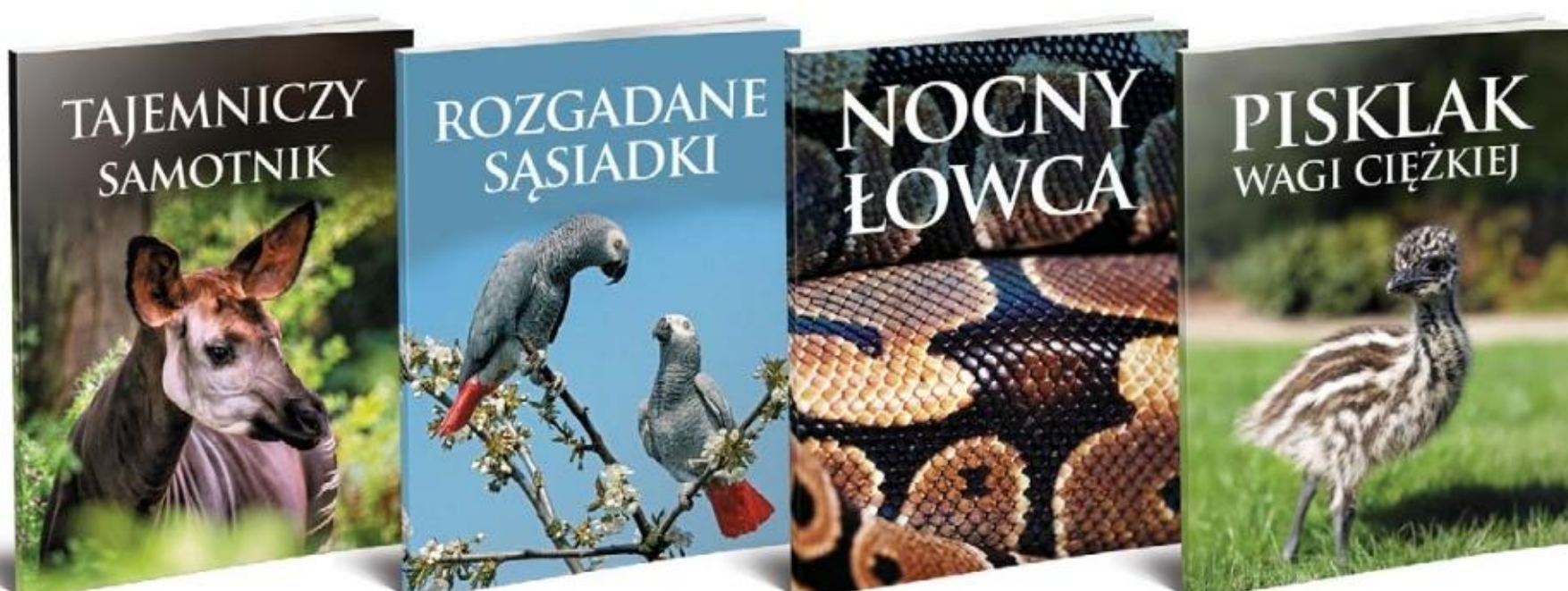
1. Przeczytaj tekst i otocz pętlą rzeczowniki nieodmienne. Wybierz spośród nich nazwy zwierząt i zapisz je w lukach u dołu strony w kolejności występowania. Dowiesz się, które zwierzęta znalazły się na okładkach nagrodzonych albumów.

Fotograficzne safari

W ubiegły weekend odwiedzający zoo mogli wziąć udział w grze terenowej, która polegała na przygotowaniu amatorskiego albumu o zwierzętach. Każdy uczestnik otrzymał wydrukowany projekt książki. Zadanie polegało na odszukaniu opisanego zwierzęcia, sfotografowaniu go i wklejeniu zdjęcia.

Miłośnicy zwierząt przyłapywali je w zabawnych sytuacjach. Na wybiegach pozowały im rośle żyrafy i czarno-białe zebry, w zaroślach zaś skrywały się nieśmiałe okapi. W gwarnej papugarni można było uwiecznić barwne i długowieczne ary, nimfy z pierzastymi czubkami na głowach, szarawe żako i bystre aleksandretty. W pawilonie gadów i płazów – herpetarium – fotografowano anakondy, boa, pytony i legwany. W ptasim przedszkolu uczestnicy obserwowali m.in. bażanty, kury zielononóżki i emu.

Napłynęło do nas wiele pięknych prac. Dwie osoby zdobyły tyle samo głosów, dlatego jury zdecydowało się przyznać ex aequo dwa drugie miejsca.

2. Przeczytaj poniższe definicje i odgadnij hasła zakończone na *-um*. Ułóż i zapisz krótki tekst, w którym zastosujesz te wyrazy w różnych przypadkach.

- ▶ miejsce przechowywania starych dokumentów a _ _ _ _ _ u m
- ▶ budynek, w którym są eksponowane zbiory dzieł sztuki m _ _ _ _ u m
- ▶ szkoła średnia przygotowująca do wykonywania zawodu t _ _ _ _ _ u m
- ▶ budynek z kopułą, w którym można zobaczyć projekcje na temat nieba i ciał niebieskich p _ _ _ _ t a _ _ _ u m

3. Aby dowiedzieć się, o czym powinien pamiętać pan Krzysztof, przy każdej dacie wybierz nazwę wydarzenia, która ma tylko liczbę mnogą.

20.09	23. urodziny / rocznica Matyldy i Przemka
15.10	kupić prezent na rocznicę / zaręczyny Marka i Anity
4.12	imieniny / powrót babci Basi – zamówić bukiet kwiatów
1.02	wyjazd Stefana na ferie / do sanatorium
26.06	początek wakacji / urlopu Marty
12.07	obóz / kolonie dzieci w Stegnie

4. Odszukaj w rozmowie i zakreśl co najmniej pięć rzeczowników, które mają tylko liczbę pojedynczą lub zwykle występują w liczbie pojedynczej.

- Pamiętacie naszą zeszłoroczną wycieczkę do średniowiecznej warowni?
- Tak, podziemne korytarze miały długość kilku kilometrów. W niektórych miejscach całkiem brakowało tlenu.
- Dawni budowniczowie starali się jednak zrobić wentylację i zapewnić stały dopływ powietrza.
- Trudno mi sobie wyobrazić życie ówczesnych ludzi w tych ciemnych i wilgotnych korytarzach.
- Dlaczego? Podziemia wykorzystywano tylko w czasie oblężenia. Rycerstwo miało w fortecy magazyny, w których przechowywano mąkę, odzież, leki. Były tam kuchnie, sale jadalne, a nawet szpital.
- Tak. Przewodnik miał ogromną wiedzę i wszystko nam dokładnie opisał.

5. Uzupełnij dialog odpowiednimi formami wyrazu *ucho*.

Po naprawie mam parę nowych, solidnych _____!

Ja też mam parę – stanowimy zgraną parę kształtnych _____!

Gratuluję. Co dwa _____, to nie jedno!

Chyba... co dwoje _____?
Słyszałem tylko o _____.

O moich _____ na pewno tak nie powiem!

6. Uzupełnij zdania wyrazami *kisiel*, *weganin*, *sprinter*, *centrum* w liczbie mnogiej i w odpowiednich przypadkach.

- a) Ciocia chciała sprawić nam przyjemność i na deser przygotowała kisiel owocowy. Niestety nie jadam _____. Nie smakują mi nawet _____ z ulubionymi truskawkami czy morelami.
- b) Obecnie w telewizji śniadaniowej często gotuje się potrawy wegańskie. Coraz więcej moich znajomych jest _____. Od _____ zaczerpnęłam wiele ciekawych przepisów.
- c) W telewizji transmitowano zawody w sprincie mężczyzn. Dwóch polskich _____ stanęło na podium, ale dwaj inni _____ zostali wykluczeni z zawodów za niesportowe zachowanie.
- d) Inwestor zapowiedział budowę nowego centrum handlowego. Mieszkańcy miasteczka protestują, gdyż w okolicy istnieją już dwa podobne _____. Budowa poprzednich _____ bardzo utrudniła ruch. Deweloper przekonuje, że dzięki nowym _____ wzrośnie liczba miejsc pracy i do kasy miejskiej wpłynie więcej pieniędzy z podatków.

PRZEPROWADŹ ELFA ALDRYNA PRZEZ MAGICZNY LAS. PO DRODZE ROZWIĄŻCIE ZADANIA JĘZYKOWE...

- Zapisz po dwa różne znaczenia podanych słów.

gwiazda

klucz

kula

- Postaw (-) przy wyrazach nacechowanych negatywnie i (+) przy nacechowanych pozytywnie. Przy wyrazach neutralnych postaw (N).

CHASZCZE

RZECZUŁKA

CHATKA

STRUMIEŃ

JAZGOT

NIEZŁOMNY

ZŁOŚLIWIEC

WĄWÓZ

JELONEK

UROKLIWY

KNIEJA

SZELEST

ŚCIEŻYNA

- Podkreśl w zdaniach rzeczowniki osobliwe. Zapisz własny przykład rzeczownika należącego do tej samej kategorii.

- Aldryn otworzył drzwi do tajemniczego świata.

- Wkroczył na nieznane elfom terytorium.

- Ludzie również nie wiedzieli o jego istnieniu.

- Panował tam pozorny spokój.

- Zmęczony Aldryn niecierpliwi się wędrówką. Podkreśl w jego wypowiedzi fakty.

Zbliża się noc i wśród drzew pohukują sowy.
Te odgłosy i szelesty wydają mi się niepokojące.
Nie lubię przemierzać nocą leśnych gąszczy.
Gdy dotrzemy na miejsce, odpoczniemy
w przytulnej chacie. Patrz, tam w oddali widać
jakieś światło!

Sprawdź, co już umiesz

II. DOCIEKLIWOŚĆ

Jak precyzyjnie powiedzieć o tym, co robimy

1. Przeczytaj dialog i zaznacz w nim wszystkie czasowniki. Które z nich mają aspekt dokonany, a które – niedokonany? Podkreśl je zgodnie ze wzorem w poleceniu – linią przerywaną lub falistą.

Proszę pani, właśnie szukam takiej marynarki. Biorę ją! Idę z nią do kasy i będę za nią płacić.

Potrzebuję pomarańczowej i nie wyjdę bez niej!

Ależ ja ją przymierzyłam i włożyłam do mojego koszyka. Pan mi ją zabrał!

Co to, to nie! Wzywam obsługę sklepu.

2. Uzupełnij tabelę. Wpisz w luki bezokolicznik lub czasownik w czasie przyszłym i określ ich aspekt.

Bezokolicznik	1. os., lp, czas przyszły	Aspekt czasownika
zacząć	zacznę	dk
zaczynać	będę zaczynać	ndk
wybierać	_____	ndk
wybrać	_____	_____
utrzymać	_____	_____
pożyczyć	_____	_____
_____	będę pożyczać	_____
spędzać	_____	_____
_____	spędzę	_____
_____	będę nieść	_____
_____	zaniósę	_____

3. W chmurze wyrazowej zakreśl trzy czasowniki niedokonane. Połącz je z odpowiednimi częstkami, aby utworzyć czasowniki dokonane, i zapisz je poniżej.

na-

prze-

po-

wy-

u-

za-

z-

s-

pod-

o-

4. Podkreśl czasowniki w poniższych tekstach. Zapisz je w czasie przeszłym. W punkcie a) zastosuj aspekt dokonany, w punkcie b) – niedokonany.

a) Malwina i Ala układają nową choreografię – wybierają muzykę, planują figury taneczne. Następnie doskonalą swoją technikę i koordynację. Ich występ okazuje się dużym sukcesem.

b) Szymon i Tobiasz uczą się do klasówki z historii. Czytają podręcznik, oglądają filmy w internecie. Rozmawiają i robią notatki. Nazajutrz rozwiązywanie testu idzie im bardzo dobrze.

5. Ułóż po jednym zdaniu złożonym do każdej fotografii. Zwróć uwagę na to, czy opisujesz widoczny efekt czynności. Określ aspekt (dokonany – dk lub niedokonany – ndk) każdego czasownika.

aspekt: _____

aspekt: _____

aspekt: _____

aspekt: _____

aspekt: _____

6. Uzupełnij przysłowia czasownikami utworzonymi od bezokoliczników w ramce. Określ ich aspekt. Zapisz dk (przy czasownikach dokonanych) lub ndk (przy niedokonanych).

nosić • chwalić • odezwać się • ponieść • zdobić •
trafić • uderzyć • padać

▶ Każda pliszka swój ogonek _____ .

▶ _____ kosa na kamień.

▶ Nie szata _____ człowieka.

▶ Niedaleko _____ jabłko od jabłoni.

▶ _____ wilk razy kilka,

_____ i wilka.

▶ _____ w stół,

a nożyce _____ .

7. Podczas domowych porządków Aneta i Michał dzielą między siebie zadania. Ułóż na podstawie ilustracji dialog, w którym użyjesz czterech czasowników w aspekcie dokonanym i czterech – w niedokonanym. Podkreśl je zgodnie ze wzorem w poleceniu.

– Ja zdejęłam poszewki do prania i kończę zmywanie.

– Ja odkurzyłem, a teraz zmywam podłogę. Co dalej?

Jak piszemy, a jak mówimy?

1. Dopasuj cechy z ramki do poszczególnych odmian języka. Wpisz każdy przykład do odpowiedniej kolumny.

bogate słownictwo • wykrzykniki (np. *aha!*, *wrr!*) • ulotność •
poprawność • gestykulacja • emocjonalność • intonacja • trwałość •
urywane wypowiedzi • zgodność z zasadami ortografii •
precyzja wypowiedzi • jednoznaczność • uporządkowanie

Cechy języka mówionego	Cechy języka pisanego

2. Wymień po dwie najważniejsze, Twoim zdaniem, zalety mowy i pisma.

Mowa

Pismo

3. W jakich okolicznościach korzystamy z języka pisanego? Podaj trzy przykłady.

4. Jakie cechy języka mówionego można dostrzec w poniższym fragmencie? Zaznacz wszystkie poprawne odpowiedzi.

Raz, kiedy przyjmował liczniejsze niż zwykle towarzystwo, jedna z młodych pań, rozejrzawszy się po salonach, zawołała:

– Co za obrazy... A jakie gładkie posadzki!... Żona pana mecenasa będzie bardzo szczęśliwa.

– Jeżeli do szczęścia wystarczą jej gładkie posadzki – odezwał się na to półgłosem serdeczny przyjaciel mecenasa.

W salonie zrobiło się bardzo wesoło. Pan Tomasz także uśmiechnął się, ale od tej pory, gdy mu kto wspomniał o małżeństwie, machał niedbale ręką, mówiąc:

– Iii!...

W tych czasach ogolił wasy i zapuścił faworyty. O kobietach wyrażał się zawsze z szacunkiem, a dla ich wad okazywał dużą wyrozumiałość.

Bolesław Prus, *Katarynka* (fragment)

A. opisy intonacji	D. wykrzyknienia	G. gesty
B. nacechowanie emocjonalne	E. poprawność językowa	H. neutralny ton
C. wyszukane słownictwo	F. żart i ironia	I. jednoznaczność

5. Do jakiej odmiany języka zaliczamy teksty w poniższych memach? Zapisz odpowiedź i ją uzasadnij.

6. Natalia nagrała wypowiedzi uczniów klasy 6c na temat zdarzenia, do którego doszło na jednej z lekcji matematyki. Teraz zamierza napisać krótki artykuł do gazetki szkolnej. Pomóż jej zredagować tekst na ten temat. Zastosuj odmianę pisaną języka.

To było jak w filmie!
Za oknem piękna pogoda.
Słońce. Upał. Siedzimy
ledwo żywi i zaczynamy pisać
sprawdzian z matematyki.
Zgroza. Pani Kowalska
każe nam otworzyć okna,
żebyśmy się nie podusili.
A tu nagle – wrrrr...
Ten dron wleciał prosto do
klasy i zawisł nad głową
nauczycielki, jakby jej się
bacznie przyglądał.

Oj, nie wiem, skąd się wzięł ten dron. Czy to był przypadek, a może ktoś specjalnie to zrobił? Różnie mówią w szkole. Obiło mi się nawet o uszy, że to równoległa klasa chciała podejrzeć sprawdzian z matmy. W każdym razie... ze sprawdzianu nici. Każdy krzyczał, chciał złapać tego drona... Większe zamieszanie, niż kiedy osa wleci do sali.

Ale najlepsze było to, że do sali wparowała pani woźna i powiedziała: „Kto tu znowu lata bez pozwolenia?”. Ryknęliśmy śmiechem, a dron, jak wleciał, tak wyleciał. To była najlepsza lekcja, w jakiej uczestniczyłam!

7. Przyjrzyj się fotografiom i wykonaj polecenia.

a) Wyjaśnij, co chcieli przekazać autorzy wypowiedzi.

b) Napisz, jakie cechy języka mówionego sprawiają, że w zależności od kontekstu ta sama wypowiedź może mieć inny wydźwięk.

Pudełko po czekoladkach – piszemy opowiadanie detektywistyczne

1. Uzupełnij związki wyrazowe brakującymi czasownikami. Skorzystaj z podpowiedzi w ramce.

wyjawić • przyłapać • plątać się • wziąć • udowodnić • oddać się •
zachować • zabezpieczyć • wpaść

w ręce sprawiedliwości

w zeznaniach

kogoś na kłamstwie

zimną krew

kogoś w krzyżowy
ogień pytań

całą prawdę

na trop

ślady

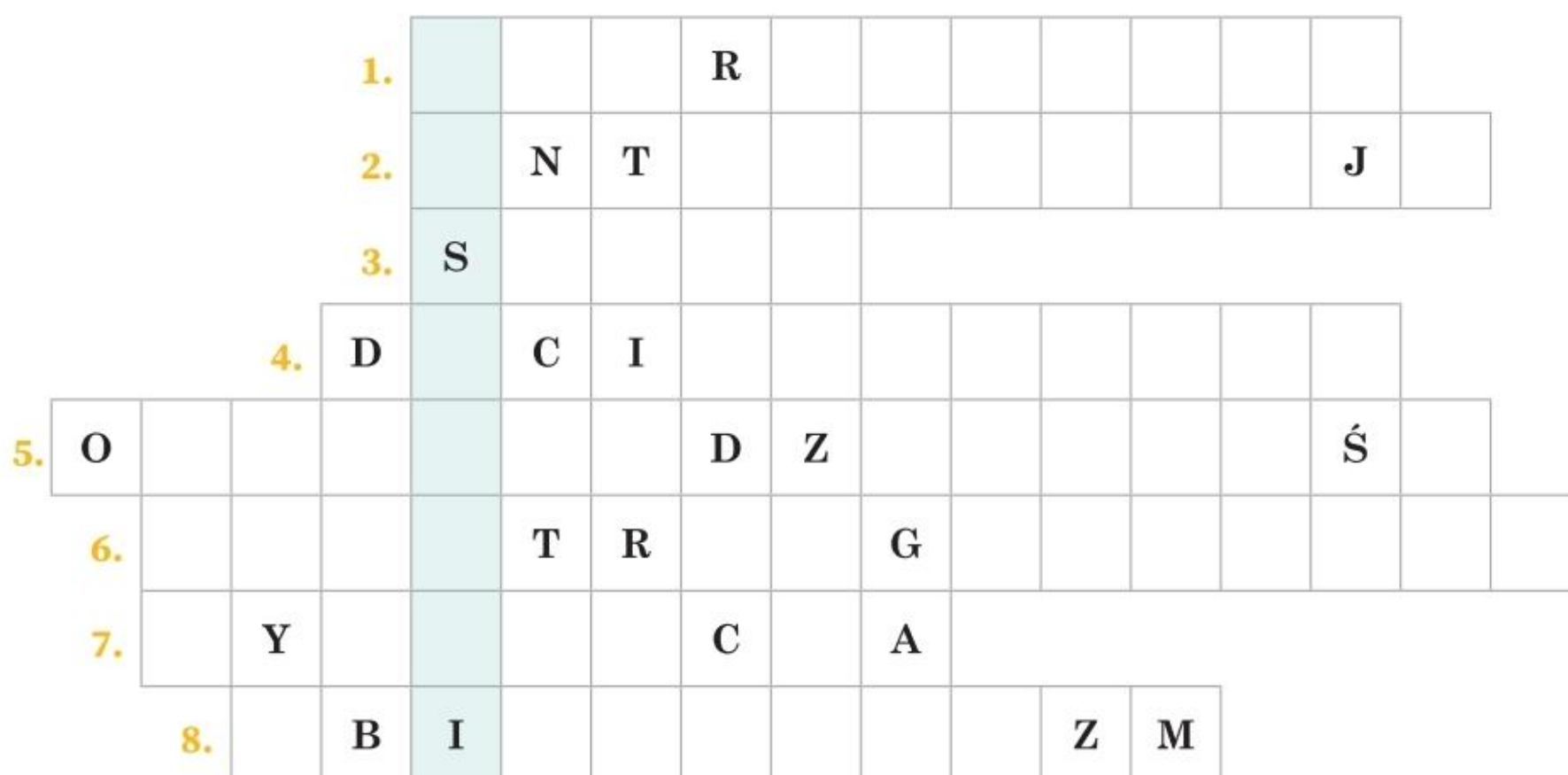
winę

2. Uporządkuj schemat fabularny opowiadania detektywistycznego – wstaw obok ilustracji cyfry od 1 do 6. W luki wpisz punkty planu opowiadania.

3. Co powinno charakteryzować dobrego śledczego? Wpisz odgadnięte hasła do diagramu i odczytaj nazwisko detektywa amatora z powieści dla młodzieży Kornela Makuszyńskiego.

1. zdolność spokojnego czekania na coś
2. rozumienie i wykorzystywanie wiedzy w nowych sytuacjach
3. inaczej przebiegłość
4. chęć dowiedzenia się i zrozumienia jak najwięcej na jakiś temat
5. gotowość do ponoszenia konsekwencji swoich działań
6. wnikliwa obserwacja i dostrzeganie szczegółów
7. umiejętność dochowania tajemnicy
8. bezstronność

4. Przeczytaj poniższy tekst, a następnie wykonaj polecenia i wytypuj sprawcę zamieszania.

Tajemniczy list

- a) By dowiedzieć się, kto jest autorem listu, musisz ustalić krąg podejrzanych. Zapisz, jaki motyw mógł mieć każdy z nastolatków. Uzasadnij swoje podejrzenia.

Ola

Bartek

Mati

Dominika

- b)** Wciel się w postać narratora. Wymyśl i napisz zakończenie powyższej historii.

- 5.** Dopisz realistyczne rozwiązanie poniższej zagadki. Powiąż swoją historię z tytułem tekstu.

Podróż życia

W życiu Wincenta wiele się wydarzyło w ostatnim roku. Rodzice wszelkimi sposobami starali się mu pomóc i byli z nim w stałym kontakcie. Jego matka Eleonora nalegała, aby spędził z nimi urlop w Sewilli. Kupiła mu bilet lotniczy i wraz z mężem czekali na niego na lotnisku. Jednak mimo zapewnień ukochany jednak nie pojawił się w hali przylotów...

-

6. Połącz strzałką każde pojęcie z jego wyjaśnieniem.

dedukcja

niezgodne z prawem przedsięwzięcie, w którym wzięło udział wiele osób

sensacja

okoliczność stanowiąca punkt wyjścia w śledztwie

afera

dojście do logicznego wniosku na podstawie zebranych informacji

przesłanka

podstępne działanie mające na celu zwaśnienie ze sobą
jakichś osób

intryga

wydarzenie budzące duże zainteresowanie

Spójrz na czasownik z innej strony

1. W wypowiedziach podkreśl linią przerywaną czasowniki w stronie czynnej, a falistą – czasowniki w stronie biernej.

– Zobaczcie, niedaleko stąd znajduje się Pustynia Błędowska. Jest bardzo interesującym miejscem.

– Ja sporo o niej czytałem w internecie. Leży na pograniczu dwóch województw. Pustynia jest otoczona lasem i porastają ją sucholubne rośliny.

– Podobno do jej powstania przyczyniła się intensywna wycinka drzew w dawnych wiekach.

– Ostatnio zostały tam zbudowane platformy widokowe i altany. Jest wyznaczona także ścieżka dydaktyczna. Powinniśmy to zobaczyć!

2. Do poniższych ilustracji ułóż po dwa zdania – jedno z czasownikiem w stronie czynnej, a drugie z czasownikiem w stronie biernej.

	Strona czynna	Strona bierna
		
		
		

3. Koleżanki z drużyny losowały jesienne wyzwania. Napisz w stronie czynnej, co robi każda z nich. Przy przykładach, które możemy zamienić na stronę bierną, postaw znak +.

Renata upiec ciasteczka z dyni	Ala zagrać z zuchami w „okręty we mgle”	Hanna porozmawiać z ważną dla siebie osobą
Maja założyć zielnik	Tosia przygotować wróżby andrzejkowe	Sylwia stworzyć rękodzieło ze sznurka

▶ _____

▶ _____

▶ _____

▶ _____

▶ _____

▶ _____

4. Twój kolega znalazł w piwnicy stary rower swojego taty. Postanowił przywrócić mu dawny blask. W każdym z poniższych zdań zaznacz dopełnienie bliższe.

- ▶ Pierwszego dnia obejrzał tutorial o naprawie rowerów.
- ▶ We wtorek po południu wyczyścił ramę jednoślada z kurzu.
- ▶ Wieczorem wymienił z tatą zardzewiały łańcuch.
- ▶ W środę nasmarował napęd specjalnym smarem.
- ▶ Tego samego dnia zamówił w sklepie internetowym nowe dętki i opony.
- ▶ W piątek poprosił dziadka o pomoc przy wymianie kół.
- ▶ W sobotę naprawił dynamo.

5. Wpisz brakujące dopełnienia w odpowiedniej formie gramatycznej. Zakreśl w tekście dopełnienia bliższe.

bezpieczeństwo • klub • loty • trik • przeszkody • instruktor •
ochraniacze • on • Marek • akrobacja • kask

Nadwiślański Klub Rowerowy

Poznajcie (kogo?) _____. Dwunastolatek należy do
naszego (czego?) _____ rowerowego od dwóch lat.
Zawodnik zna już kilka (czego?) _____. Pokonuje
większość (czego?) _____ w skateparku. Swoje (co?)
_____ omawia (z kim?) z _____.
Ten zapalony rowerzysta dba o swoje (co?) _____:
zawsze zakłada (co?) _____ i nie zapomina (o czym?)
o _____.
Życzymy (komu?) _____ wysokich (czego?)
_____!

6. Zaznacz czasowniki nieprzechodnie. Odszukaj odpowiadające im znaki na szyfrogramie. Przyporządkowane do znaków litery czytane poziomymi rzędami utworzą hasło.

 kaszleć	 schwytać	 wiać
 czekać	 brykać	 szyć
 nazwać	 przejść	 zmielić

szyfrogram		
 S	 K	 R
 Z	 A	 U
 T	 W	 L

Hasło:

Czego jeszcze nie wiemy o orzeczeniu

1. W poniższych wypowiedziach podkreśl orzeczenia. Jak nazywamy orzeczenia użyte w tekście o Marcie, a jak – w tekście o Szymonie?

Marta uczy się w siódmej klasie. Lekkoatletykę trenuje od pięciu lat. W tym roku będzie nas reprezentować na zawodach międzyszkolnych. Ma bardzo dobre wyniki w nauce, lubi geografię i języki obce. Swoją przyszłość wiąże ze sportem.

Szymon był przez kilka lat członkiem szkolnego klubu ping ponga. Jest dwukrotnym wicemistrzem Polski w swojej dyscyplinie. Szymon jest niezwykle pracowity. Stał się wzorem dla młodszych kolegów z drużyny.

Marta: _____

Szymon: _____

2. W każdej parze postaw znak X przy zdaniu, w którym wystąpiło orzeczenie imienne.

Wszyscy harcerze z drużyny będą jutro na ognisku.

Obiecali drużynowemu, że będą ostrożni.

Piotrek został przewodniczącym samorządu szkolnego.

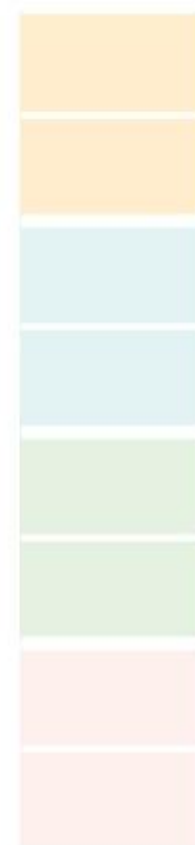
Zostanie dziś po lekcjach na zebraniu.

Zuza została klasowym skarbnikiem.

W listopadzie będzie zbierać pieniądze na prezenty mikołajkowe.

Kamil stał się bardzo odpowiedzialny.

W związku z tym stanie na czele szkolnej drużyny siatkówki.

3. Kapibara prowadzi popularny w sieci kanał o tematyce motywacyjnej. Zredaguj w jej imieniu cztery rady, które mogłaby skierować do swoich obserwatorów. Użyj tylko orzeczeń imiennych.

▶ _____

▶ _____

▶ _____

▶ _____

Każdego dnia
bądź lepszą
wersją siebie!

4. Po sukcesie w sieci kapibara podjęła nowe wyzwanie. Wyszukaj w jej wypowiedzi orzeczenia imienne. Podkreśl je i uzupełnij tabelę.

– Od zawsze wiedziałam, że odniosę sukces. Przyznaję, że moja popularność na Ziemi przeszła wszelkie oczekiwania i stała się zbyt uciążliwa. Poza tym... nie jestem do końca taka, na jaką mnie kreują w mediach. A lubię być w zgodzie ze sobą. Było jasne, że powinnam poszukać dla siebie spokojniejszego miejsca. W tym mniej więcej czasie zaproponowano mi udział w ciekawym projekcie. Zostałam uczestniczką misji kosmicznej i... teraz jestem pierwszą kapibarą na Księżycu!

Łącznik	Orzecznik	Część mowy, którą jest wyrażony orzecznik

5. Połącz ze sobą fragmenty pięciu zdań. Przepisz je w wyznaczonym miejscu, a następnie podkreśl orzeczenia. Przy zdaniach z orzeczeniem czasownikowym napisz literę C, a przy zdaniach z orzeczeniem imiennym – literę I.

Rodzice	przestrzegają	z twojej decyzji.
Czy to ty	nie mają	w przyszłym tygodniu.
Paczka	będą zadowoleni	racji.
Kierowcy	zostanie nadana	konkurs sudoku?
Oni	będziesz organizować	ograniczenia prędkości.

6. Odszukaj w tekstach orzeczenia, a dowiesz się, jakie drzewa opisywali na lekcji biologii Marek, Błażej i Wiktor. Połącz ich imiona z odpowiednimi roślinami.

MAREK

2 orzeczenia imienne
i 3 orzeczenia czasownikowe

Chińczycy uprawiają morwę białą od ponad trzech tysięcy lat. Liście tego drzewa są głównym pożywieniem dla larw jedwabnika. Z kokonu owada pozyskiwano cenny materiał, jedwab. Owoce morwy zawierają wiele wartościowych składników.

BŁAŻEJ

3 orzeczenia imienne
i 2 orzeczenia czasownikowe

Owoce katalpy mają podłużny kształt. Przypominają fasolę szparagową. Ten typ owocu nazywamy strąkiem. Owoce katalpy są jadalne. W dawnych czasach wywar z jej liści, kory i owoców był stosowany do odkażania ran.

WIKTOR

1 orzeczenie imienne
i 3 orzeczenia czasownikowe

Jesion jest drzewem liściastym. Jego owoce są nazywane skrzydlakami. Odrywają się od gałęzi przy bardzo silnym wietrze. Spadają na ziemię ruchem spiralnym. Młode owoce jesionu były kiedyś wykorzystywane w kuchni jako marynaty octowe.

ROZWIKAJ Z ANETĄ RODZINNĄ ZAGADKĘ!

• Zaznacz w tekście czasowniki niedokonane. Ich liczba powie Ci, co skrywał stary medalion.

- 2 kod do sejfów w rodzinnej posiadłości
- 3 sekretna receptura pralin z marcepanem
- 4 informacja o miejscu ukrycia biżuterii

Aneta znalazła na strychu stary medalion. Obejrzała go z ciekawością. Był duży i owalny. Kiedy go otworzyła, zobaczyła w środku dwie połówki fotografii. Okazało się, że medalion skrywał jeszcze jedną tajemnicę. Pod jednym ze zdjęć znajdowała się niewielka karteczka...

• Wskaż punkty zawierające tylko czasowniki przechodnie, a dowiesz się, kogo przedstawiały fotografie.

A. zjeść, kupić, zamówić, upiec

pradziadek Cezary

B. wynaleźć, datować, zmieszać, prowadzić

prababka Sabina

C. pachnieć, oszczędzać, myśleć, ziewać

ciotka Oktawia

• Zaznacz zdania, które można zamienić na stronę bierną, a poznasz datę otwarcia cukierni przez pradziadka. Czytaj cyfry poziomymi rzędami.

1 Czekoladę otrzymujemy ze zmiażdżonych ziaren kakaowca.

2 Drzewo kakaowca rośnie w krajach tropikalnych.

9 Majowie i Aztekowie znali te ziarna przed naszą erą.

8 Konkwistadorzy przywieźli kakao do Europy.

5 W dawnych czasach na czekoladę mogli pozwolić sobie tylko ludzie bogaci.

4 Francis Fry wyprodukował pierwszą tabliczkę czekolady.

data otwarcia cukierni

• Aneta podczas rozmowy z ciocią zanotowała informacje o rodzinie. Podkreśl orzeczenia i je nazwij.

Pradziadek Cezary był doskonałym cukiernikiem.

Prababka wymyśliła przepis na czekoladki z marcepanem.

Cukiernia „Pod Kasztanem” stała się znana w całym mieście.

• Zapisz dwie cechy języka mówionego, jakie dostrzegasz w wypowiedzi Anety.

– Grzebałam w starociach leżących na strychu. Nagle: wow!... Natrafiłam na złoty medalion. W środku fajne fotki, a pod spodem kartka z napisem: „TAJNE”. „Fiu, fiu” – pomyślałam i od razu poleciałam z tym do ciotki Oktawii! Przez dwie godziny ją maglowałam, aż opowiedziała mi wszystko ze szczegółami!

Mam zajawkę na przydawkę!

1. Przyjrzyj się zdjęciom, a następnie uzupełnij podpisy przydawkami.

▶ widok (*jaki?*)

▶ sweter (*z czego?*)

▶ zdjęcie (*czego?*)

▶ pole (*jakie?*)

▶ pole (*czego?*)

▶ niebo (*jakie?*)

▶ peron (*który z kolei?*)

▶ pociąg (*jaki?*)

▶ ogłoszenie (*czego?*)

▶ drużyny (*ile?*)

▶ mecz (*czego?*)

▶ piłka (*czyja?*)

▶ naszyjnik (*z czego?*)

▶ bransoletka (*od kogo?*)

▶ dziewczyna (*jaka?*)

▶ zdawanie (*czego?*)

▶ egzamin (*z czego?*)

▶ uczeń (*jaki?*)

2. Wykonaj polecenia.

- a) Połącz rzeczowniki z przydawkami w taki sposób, żeby utworzyć siedem związków frazeologicznych. Pod każdym wyrazem określonym zapisz pytanie, na które odpowiada przydawka.

dziecko	kość	niebo	serce	ściany	tajemnica	koło

siódme	fortuny	słodka	niezgody	z kamienia	cztery	szczęścia
--------	---------	--------	----------	------------	--------	-----------

- b) Z dwoma wybranymi związkami ułóż zdania, tak aby wykazać, że rozumiesz ich znaczenie.

3. Na liście przebojów zaznacz tytuły piosenek, w których wystąpiły przydawki. Otocz pętlą określane przez nie wyrazy i postaw odpowiednie pytania.

☐	Dawid Podsiadło <i>Nie ma fal</i>	
☐	Ewa Farna <i>Zamek ze szkła</i>	
☐	Margaret <i>Niespokojne morze</i>	
☐	Natalia Szroeder <i>Patrz mi w oczy</i>	
☐	Dawid Kwiatkowski <i>Jeden świat</i>	
☐	B.R.O <i>Jeszcze będzie pięknie</i>	
☐	Sylwia Grzeszczak <i>Tamta dziewczyna</i>	
☐	Ewelina Lisowska <i>W stronę słońca</i>	
☐	Sanah <i>Najlepszy dzień w moim życiu</i>	

4. Od podanych wyrażeń przyimkowych utwórz przydawki wyrażone przymiotnikami.

świat rozciągający się **pod wodą**

klimat panujący **nad morzem**

Od dzieciństwa pasjonuje mnie
_____ świat.

_____ klimat bardzo
mi służy.

rośliny rosnące **nad brzegiem**

ogródek znajdujący się **przy domu**

_____ rośliny tworzyły
gęste szuwary.

Ciocia bardzo dba o _____
ogródek.

5. Podkreśl w tekście rzeczowniki w funkcji przydawek. Wpisz je kolejno do diagramu. Litery z pól od 1 do 12 utworzą rozwiązanie.

		2.			11.	
12.						
5.						
9.		6.				
1.		3.				
8.						10.
	7.					4.

Wszystko zaczęło się od opowieści siostry...
W oddali było słychać odgłosy burzy.
Dziewczyna była pewna, że w ich domu
straszy. Bartek zakpił z pomysłu Mai.
Wtedy usłyszał przeraźliwe miauczenie
kota. Chłopak poczuł, jak mocno bije mu
serce. Nogi się pod nim ugięły. Posłuchał
jednak głosu rozsądku. Opanował strach
i poszedł na balkon. To był kot sąsiada!
Zwierzę przywędrowało do nich z górnego
piętra i nie umiało znaleźć drogi powrotu,
dlatego żałośnie płakało.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.
----	----	----	----	----	----	----	----	----	-----	-----	-----

6. Wyszukaj w tekście przydawki i wpisz je we właściwe kolumny tabeli.

←

|

→

www.eduranga.pl

★

☰

Hej, mam na imię Ula i witam Was na moim blogu. Mieszkam w stolicy Wielkopolski – pięknym Poznaniu. Jestem trzynastoletnią dziewczyną o wielu pasjach. Lubię blogować i robię to już od kilku miesięcy. Tutaj znajdziecie przede wszystkim posty modowe, odzieżowe polecajki oraz ciekawe stylizacje. Na pewno opublikuję porady, jak samodzielnie wykonać oryginalne dodatki. Lubię dawać ubraniom drugie życie. Pokażę Wam, jak za pomocą na przykład kolorowych naszywek czy ozdób z cekinów odświeżyć te elementy garderoby, które już nam się nie podobają. Podzielę się też z Wami swoimi wrażeniami z podróży, a czasem refleksjami o życiu.

Przymiotnik	Rzeczownik	Liczebnik	Zaimek	Wyrażenie przyimkowe

7. Wzorując się na wpisie Uli z ćw. 6, w pięciu lub sześciu zdaniach zaprezentuj się na swoim blogu. Podkreśl użyte przydawki.

Blog _____

Od stopni trzymają się z daleka

1. Przeredaguj i zapisz te wypowiedzi, w których przymiotnik lub przysłówek może zostać użyty w stopniu najwyższym. Tam, gdzie to niemożliwe, postaw kreskę.

A. Lubię patrzeć na bezchmurne gwiaździste niebo.

B. Saturna można dzisiaj dostrzec gołym okiem.

C. Bardzo chciałbym zobaczyć deszcz meteorów.

D. Mnie również interesują zjawiska astronomiczne.

E. Czy wiecie, że Ziemię dzieli od Słońca osiem minut świetlnych?

F. O której latem robi się ciemno?

G. Ta jasna gwiazda to pewnie Syriusz.

- A. _____
- B. _____
- C. _____
- D. _____
- E. _____
- F. _____
- G. _____

2. Z wypowiedzi chłopców wypisz przymiotniki i przysłówki. Umieść je we właściwej kolumnie.

Blisko naszego domu znajduje się małe jezioro i można tam spotkać liczne ptaki wodne. Weźmy atlas przyrodniczy i pójdźmy na długi spacer.

Wczoraj dostałem od dziadka *Atlas ptaków polskich*. Myślę, że ta książka pomoże nam w rozpoznawaniu ptactwa. Może spotkamy nie tylko pospolite gatunki, lecz także te rzadko występujące w naszym kraju.

Przymiotniki, które możemy stopniować	Przysłówki, które możemy stopniować	Przymiotniki i przysłówki, których się nie stopniuje

3. Odszukaj we wpisie na blogu przymiotniki i je zakreśl. Pierwsze litery przymiotników, których nie możemy stopniować, wpisz kolejno w fioletowe pola.

← | →

www.eduranga.pl

★

≡

Blog smokoluba

Smoczy Szlak to niezwykła atrakcja turystyczna grodu Kraka. Małe figury zaprojektowali dwaj słynni krakowscy artyści. Największym i najstarszym ze smoków jest legendarny smok wawelski, którego rzeźba stoi u podnóża Zamku Królewskiego. Pomysłodawcami szlaku byli sami mieszkańcy Krakowa. To właśnie oni zgłosili ten pomysł do budżetu obywatelskiego.

		A	R	Y			R	Ó				R		C	Z	Y	Ł	
N	A			D	Z	I	E	D	Z	I	N	I	E	C				

4. Marek i Andrzej pomagają babci w przeprowadzce. Marek ma spakować przedmioty występujące w towarzystwie przymiotnika, który się nie stopniuje. Pozostałe rzeczy do pudełka włoży Andrzej. Dokończ zdania, dopisując właściwe formy wyrazów.

porcelanowy serwis 	cienka apaszka 	lniane serwetki 	ciężki półmisek
kryształowe lustro 	białe talerze 	japoński wachlarz 	stare fotografie

Marek spakuje do pudełka: _____

Andrzej musi zapakować: _____

5. Odszukaj w rozsypance wyrazowej przysłówki i wpisz je w odpowiednie miejsca diagramu. Zakreśl te, których nie możemy stopniować.

wewnątrz

informacja

płynny

tutaj

górski

pieszo

wieczór

pojutrze

dokładnie

wszędzie

rano

daleko

późno

dawno

wysoko

beztrosko

JAK?

GDZIE?

KIEDY?

6. Uzupełnij zdania przysłówkami utworzonymi od podanych przymiotników, których nie możemy stopniować.

- ▶ To był na pewno (mistrzowski) _____ zatańczony walc.
- ▶ Podobają mi się bransoletki wykonane (ręczny) _____ z kolorowych sznurków.
- ▶ Lubię chodzić (bosy) _____ po świeżo skoszonej trawie.
- ▶ Te słuchawki są wciąż (fabryczny) _____ zapakowane.
- ▶ Do sali wchodziliśmy (kolejny) _____ po sobie.

7. Zastąp określenia w nawiasie jednym przysłówkiem wybranym spośród podanych. Otocz pętlą te przysłówki, których nie możemy stopniować.

raptem • parno • duszkiem • rychło

- ▶ Wypił gorącą herbatę (jednym haustem) _____.
- ▶ Na dworze było (gorąca i wilgotna pogoda) _____.
- ▶ _____ (w krótkim czasie) zapadł zmierzch.
- ▶ Mama (bez uprzedzenia) _____ zmieniła zdanie.

8. Magda ma artystyczną duszę. Opisz jej pokój, używając przymiotników i przysłówków. Podkreśl te, których nie możemy stopniować.

Jak przekonać innych do swojego punktu widzenia?

1. Uzasadnij jednym argumentem lub dwoma poniższe twierdzenia.

Warto organizować klasowe wyjazdy na zieloną szkołę, _____

Każdy nastolatek powinien umieć przygotować kilka prostych dań, ponieważ _____

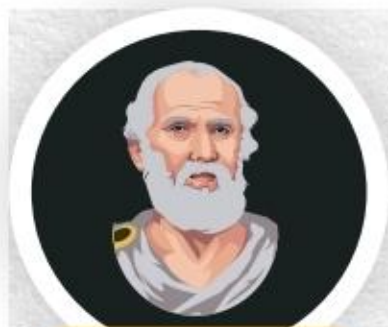
Dobrze jest działać w szkolnym kole wolontariatu, dlatego że _____

2. Jakiego typu argumentu użyła każda z postaci? Zaznacz R, L albo E.

R – argument rzeczowy **L** – argument logiczny **E** – argument emocjonalny

Oliwia: Uważam, że wakacje najlepiej spędzać w Polsce, bo nasz kraj jest najpiękniejszy.	R	L	E
Wiktor: Warto grać w gry strategiczne, ponieważ – jak wynika z badań – poprawiają one logiczne myślenie.	R	L	E
Antek: Według mnie używanie sztucznych ogni powinno być zakazane, ponieważ zwierzęta bardzo boją się tych wystrzałów.	R	L	E

3. Przeczytaj przywołane myśli starożytnych filozofów – Platona i Arystotelesa. Wybierz jedną myśl każdego z nich i określ, czy się z nią zgadzasz. Zajmij stanowisko i poprzyj je argumentem.

Platon

Wszystko, co piękne, jest naprawdę trudne.

Najważniejszy w każdym działaniu jest początek.

Nie urodziliśmy się dla nas, lecz dla naszej ojczyzny.

Stanowisko: _____

Argument: _____

Arystoteles

Wszyscy ludzie z natury pragną wiedzy.

Kara jest także rodzajem lekarstwa.

Mieć wielu przyjaciół, to nie mieć żadnego.

Stanowisko: _____

Argument: _____

4. Sformułuj i rozwiń argument nawiązujący do ilustracji. Poprzyj go wybranym przykładem z literatury bądź filmu.

*Należy stawiać czoła
własnym lękom i stale
je pokonywać.*

5. Zabierz głos w klasowej dyskusji o tym, czy przy wyborze ścieżki kształcenia decydujące znaczenie powinny mieć perspektywy zawodowe i przyszłe wynagrodzenie, czy nasze predyspozycje i zainteresowania. Postaw znak ✓ przy wybranym stanowisku i sformułuj trzy różne argumenty na jego poparcie.

☐

perspektywy zawodowe
i przyszłe wynagrodzenie

predyspozycje
i zainteresowania

☐

▶ argument rzeczowy

▶ argument logiczny

▶ argument emocjonalny

6. Poprzyj argumenty każdego rozmówcy odpowiednimi przykładami. W razie trudności poszukaj informacji w internecie.

Kochani, programy telewizyjne są kopalnią wiedzy. Wystarczy tu wspomnieć...

Tato... Oglądanie telewizji to strata czasu. Można go poświęcić na inne rzeczy...

A ja czytałam artykuł naukowy na ten temat. Badacze podkreślali, że oglądanie telewizji ma negatywny wpływ na rozwój dzieci. Wymienili różne skutki, np.

7. Przeczytaj tekst o ochronie jeży. Na jego podstawie rozwiń argumenty na poparcie poniższych twierdzeń.

Czy wiesz, co robi jeż?

Mimo niewielkich rozmiarów jeż odgrywa bardzo ważną rolę w przyrodzie. To sympatyczne zwierzę jest sprzymierzeńcem człowieka w walce ze szkodnikami. Według badań naukowców z Wielkiej Brytanii jeden jeż może zjeść w ciągu nocy nawet do stu owadów! W jego menu oprócz chrząszczy i gąsienic znajdują się ślimaki, które niszczą liście warzyw i kwiatów w ogrodach. Dzięki temu jeże przyczyniają się do równowagi w ekosystemie i sprzyjają bioróżnorodności. Niestety specjaliści zauważyli, że populacja jeży stale maleje. Ssakom tym zagraża wiele niebezpieczeństw: samochody, koszenie trawników, wypalanie traw, stosowanie środków chemicznych do uprawy roślin. W trosce o ich dobro warto na przykład rozpoczynać koszenie od środka trawnika, by jeże mogły uciec i schronić się w zacisznym kącie ogrodu. Należy również zostawiać sterty zgrabionych liści, które będą stanowić dla nich naturalną kryjówkę. Ekolodzy dowodzą, że jeże potrzebują też opieki władz miejskich i państwowych. Powinny być tworzone rezerваты, aby chronić ich siedliska, oraz korytarze ekologiczne pozwalające im się bezpiecznie przemieszczać. Oznakowanie na drogach miejsc, w których żyją jeże, a nawet ograniczenie prędkości dla aut pozwoli kierowcom w porę spostrzec te małe, ale bardzo pożyteczne stworzenia.

Trzeba chronić jeże, _____

Należy ograniczyć prędkość samochodów na drogach w pobliżu siedlisk jeży, _____

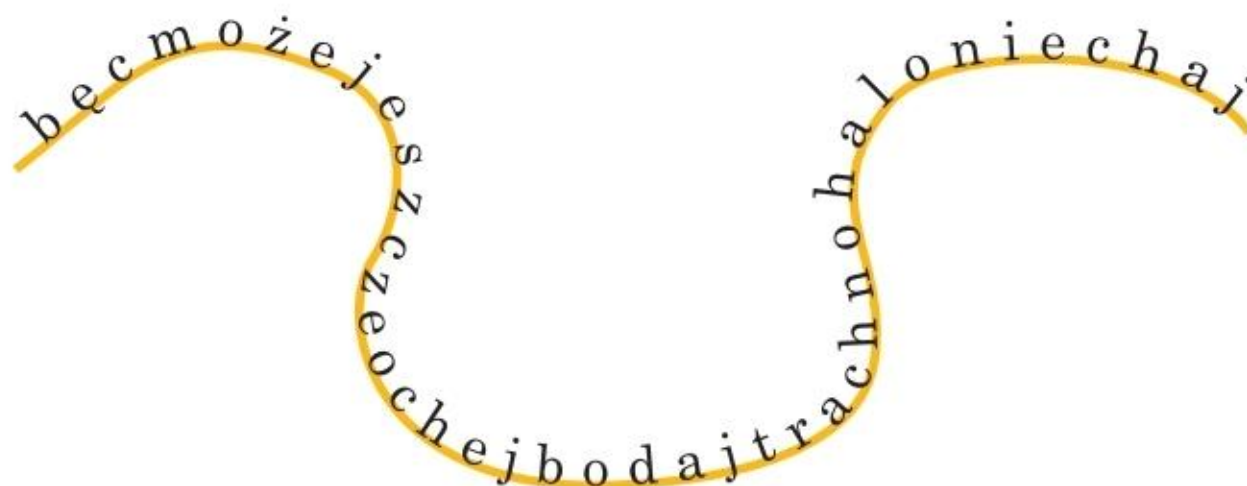
Mądrze jest rozpoczynać koszenie od środka trawnika, _____

Z uwagi na dobro jeży warto apelować do władz, _____

Hej, bądźże mądry!

1. Rozdziel połączone ze sobą wykrzykniki i partykuły. Umieść je we właściwych kolumnach.

Wykrzykniki	Partykuły

2. Podpisz emotikony odpowiednimi wykrzyknikami wybranymi spośród podanych w ramce. Nazwij także emocje bądź odczucia, które są wyrażane przez te emotikony.

ojej • fuj • uff • brr • wrr • mniām • ach

3. Uzupełnij zdania brakującymi wykrzyknikami i partykułami zgodnie z podanymi wskazówkami.

**partykuła wyrażająca
przeczenie**

Co ty mówisz?

miałam o tym pojęcia.

**partykuła wyrażająca
pytanie**

Monika może zostać
u nas na noc? Proszę.

**wykrzyknik używany
w celu podtrzymania
kontaktu**

_____!

Nie uwierzysz, co się
stało.

**partykuła wyrażająca
przypuszczenie**

to jest właściwy wynik.

**wykrzyknik wyrażający
powitanie**

_____!

Dobrze cię widzieć!

**partykuła wyrażająca
życzenie**

już przyleciał.

**partykuła wyrażająca
zgode**

OK. _____

właśnie zrobię.

**partykuła wyrażająca
rozkaz**

oni przestaną w końcu
krzyczeć!

**wykrzyknik
zachęcający do
wykonania czynności**

i skaczemy do góry!

4. Uzupełnij zdania podanymi partykułami. Każdej możesz użyć tylko raz. Określ, jaką pełnią funkcję, wpisując w wyznaczone miejsca literę A, B, C albo D.

tylko • chyba • również • oczywiście

Siódmoklasiści zwyciężyli.
Drużyna z klasy szóstej
zdobyła puchar.

_____, że
ci pomogę. Zawsze możesz
na mnie liczyć!

Jutro _____
nie ma kartkówki
z matematyki.

_____ Mateusz
znał odpowiedź.

We wskazanym zdaniu partykuła

- A. wyraża przypuszczenie.
- B. podkreśla pewność wypowiedzianych słów.
- C. wskazuje jedną możliwość.
- D. informuje o podobieństwie.

5. Ułóż dialogi. W każdym użyj przynajmniej jednego wykrzyknika, pasującego do przedstawionej sytuacji, oraz dwóch partykuł. Podkreśl te części mowy.

6. Uzupełnij tekst partykułami *-by* (we właściwej formie), *-że* i *nie* pisanymi łącznie lub rozdzielnie.

- Czy wybrała_____ się ze mną i moją mamą na festiwal kultury japońskiej?
- Oczywiście, jeśli tylko moi rodzice się zgodzą. A kiedy będzie?
- Za miesiąc. Przebrały_____ się za ninja, chyba_____ wolisz strój samuraja.
- Raczej wolą_____ jakąś postać kobiecą. Może była_____ czarodziejką?
- Jakie atrakcje przewidują organizatorzy?
- _____ pamiętam dokładnie. Chyba przyjedzie Yuma. Ten youtuber. Zaplanowano jeszcze warsztaty parzenia herbaty i koncert muzyki z anime.
- Mam nadzieję, że _____ zabraknie kiermaszu mangi. Warto_____ zobaczyć jakieś nowości.
- _____ wykluczone, że będzie. Trzeba_____ wejść na stronę festiwalu i sprawdzić. Już czuję, że _____ grozi nam nuda!

7. Napisz trzy dwuzdaniowe opinie na temat zaprezentowanego dzieła sztuki współczesnej. Każdorazowo użyj co najmniej jednej partykuły i jednego wykrzyknika. Podkreśl te części mowy w zdaniach.

Anish Kapoor (czytaj: anisz kapur), *Wrota niebios*, 2006, rzeźba w Parku Milenijnym w Chicago

Uznanie

Krytyka

Wątpliwości

Nie tylko w biblijnym stylu

1. Na kostkach domina zostały zapisane części związków frazeologicznych związanych z Biblią. Odszukaj siedem par, zapisz je i wyjaśnij ich znaczenie. W razie potrzeby skorzystaj ze słownika.

marnotrawny	arka	Jerycha	
pański	krzew	gorejący	mury
obiecana	przechodzić	Noego	krzyż
	ziemia	gehennę	syn

2. Wyszukaj czasowniki i uzupełnij nimi związki wyrazowe pochodzące z Biblii.

sieć

zuchwalec

być

rozdziarać

nic

rzucić

wypić

wiec

walec

palec

- _____ na świeczniku – zajmować wysokie stanowisko
- _____ szaty – lamentować
- _____ perły przed wieprze – oferować coś cennego, czego inni nie doceniają
- _____ kielich goryczy – doświadczyć nieszczęścia lub porażki

3. Połącz przymiotniki z rzeczownikami, tak aby stworzyć pięć biblizmów. Uzupełnij nimi zdania.

Awaria prądu sprawiła, że na osiedlu zapanowały _____.

Adam musiał dziś odpowiadać przy tablicy na czterech kolejnych lekcjach. To był dla niego naprawdę _____.

Ania przeprowadziła się z rodzicami do Kanady. Przez pierwsze tygodnie w nowej szkole chodziła jak _____.

Stres i krytyka to _____ dla każdego artysty.

Jego odkrycie stało się _____ współczesnej kardiologii.

4. Przeredaguj podany tekst, tak aby fragmenty zapisane pogrubioną czcionką zastąpić związkami frazeologicznymi pochodzącymi z Biblii.

głos wołającego na pustyni • chodzić od Annasza do Kajfasza •
hiobowa wieść • umywać ręce • stanąć jak słup soli

Pani Teresa **znieruchomiała**, gdy usłyszała **złą wiadomość**, że w tym roku nie uda się zamontować sygnalizacji świetlnej na niebezpiecznym skrzyżowaniu. Przez ostatnie miesiące **próbowała tę sprawę bezskutecznie załatwić w wielu miejscach**. Interweniowała w urzędzie miasta, ale jej **apele były daremne**. Co można zrobić, jeśli każdy **uchyla się od odpowiedzialności**?

5. Połącz części złotych myśli pochodzących z Biblii. Wyjaśnij jedną z nich.

Kto sieje wiatr,

we własnym kraju.

Nie samym chlebem

zbiera burzę.

Kto mieczem wojuje,

człowiek żyje.

Nikt nie jest prorokiem

ten od miecza ginie.

6. Zostań badaczem i wskaż źródła związków frazeologicznych. W razie wątpliwości skorzystaj z internetu.

pięta Achillesa • pchli targ • bająskie sumy • męki Tantala •
drakońskie prawa • końskie zdrowie • przenieść się na łono Abrahama •
przekroczyć Rubikon • olimpijski spokój • plagi egipskie •
walczyć z wiatrakami • pyrrusowe zwycięstwo • ostatni Mohikanin •
krecia robota • sól ziemi • pójść do Canossy • być albo nie być

Frazeologizmy dla wielbicieli Biblii

Frazeologizmy dla wielbicieli mitologii

Frazeologizmy dla wielbicieli historii

Frazeologizmy dla wielbicieli przyrody

Frazeologizmy dla wielbicieli literatury

TYDZIEŃ PLANÓW BEZ EKRANÓW!

- W poniższym ogłoszeniu zaznacz wszystkie przydawki.

Koleżanki i Koledzy!

Proponujemy Wam niecodzienne wyzwanie!

W pierwszym tygodniu marca przychodzimy do szkoły bez telefonów,

a po lekcjach – korzystamy z życia, nie z internetu. ☺

Spędźmy te dni aktywnie! Przygotowaliśmy dla Was:

turniej siatkówki, zabawę w podchody, warsztaty przyrodnicze,

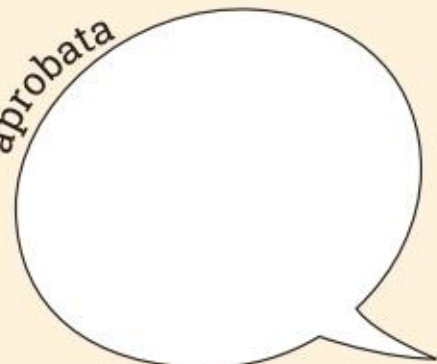
zawody „Olimpijczyk” oraz ognisko.

Serdecznie zapraszam w imieniu Nauczycieli oraz Samorządu Szkolnego!
przewodnicząca Amelia

- Uzupełnij dymki wypowiedziami uczniów na temat ogłoszenia. W każdej wypowiedzi użyj jednego wykrzyknika.

aprobata

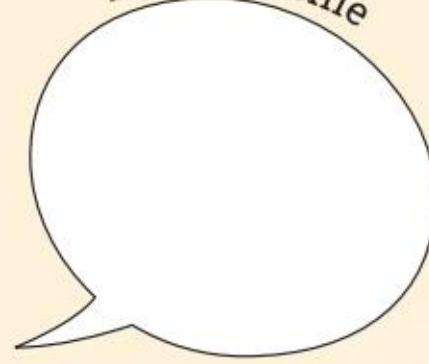
dezaprobata

zachwyt

lekceważenie

- Wśród uczniów rozgorzała dyskusja na temat nieprzynoszenia smartfonów do szkoły. Zaprezentuj swoje stanowisko. Poprzyj je dwoma argumentami.

- Do każdego zdania dopisz partykułę zgodną z opisem.

_____ mi się uda. PRZYPUSZCZENIE

_____ spróbuje! ROZKAZ

_____ dadzą rady. ZAPRZECZENIE

_____ , to ma sens. POTWIERDZENIE

- W podanych wyrażeniach podkreśl przymiotniki, które się nie stopniają. Otocz pętlą frazeologizmy wywodzące się z Biblii.

egipskie ciemności • szklany ekran •

duże wyzwanie • zakazany owoc •

nowa technologia • dzisiejszy problem

Podsumowanie rozdziałów I–III

Przeczytaj tekst i wykonaj zadania 1.–15.

Dariusz Rekosz

Zagadka starego grobowca

fragmenty

Cichaczem pokonał przestrzeń między schodami a tajemniczymi drzwiami i zajrzał do środka. Wewnątrz małego pomieszczenia panował dziwny półmrok. Niewiele można było wypatrzeć. Przekroczył próg i schował się za niedużą okrągłą kolumną, podtrzymującą sufit.

Nagle metalowe drzwi z hukiem zatrzasnęły się za Adamem i usłyszał, jak ktoś przekręca klucz w zamku. Dopadł do nich i szarpnął za olbrzymią klamkę. Bezskutecznie. Naparł całym ciałem, ale masywne drzwi ani drgnęły.

– Heeejjj! – krzyknął ile sił. – Otwórzcie! Halooo!!!

Niestety, odpowiedziała mu głucha cisza. Drzwi [...] tłumiły większość odgłosów. Walił w nie i darł się wniebogłosy, ale nie przyniosło to żadnego rezultatu.

[...]

Coraz bardziej zrezygnowany przechadzał się pomiędzy kolumnami i wzdłuż ścian. Prostokątne cegły, ułożone naprzemiennie, wyglądały na bardzo stare. W niektórych wryto obco brzmiące napisy, które Adam nie bardzo mógł rozszyfrować. Pewnie łacińskie, jak się domyślił. Pod nimi rozpoznał nazwiska i chyba daty. Z tym że daty zapisane były cyframi rzymskimi. [...]

* * *

[...] Adam ponownie rozejrzał się po ścianach starej kaplicy. Po raz kolejny odczytywał niektóre z napisów, które mógł dostrzec w półmroku pomiędzy kolumnami. Zorientował się, że zapisane rzymskimi cyframi liczby były najprawdopodobniej datami urodzin i śmierci osób, których imiona i nazwiska znajdowały się nieco powyżej. Bez trudu radził sobie z nimi w każdej kombinacji. Przypominał sobie nawet, jak na jednej z lekcji matematyki (to chyba było w trzeciej klasie) nauczycielka napisała na tablicy słowo MIX i poprosiła, żeby je odczytać. Mrugnęła przy tym znacząco i uśmiechnęła się szeroko.

Tylko Adam wpadł na to, żeby przeczytać to słowo po matematycznemu – 1009. Dostał wtedy piątkę i... zieloną sowę, którą pani wklejała do specjalnego zeszytu. [...]

W domu próbował ułożyć jeszcze kilka takich niby-wyrazów, wykorzystując rzymskie cyfry. Zaczął od MI, czyli 1001. Później było jeszcze CI (101), DIV (504) oraz najdłuższe, bo czteroliterowe – MDLI (czyli 1551).

Przypomniął sobie pozostawione tak nagle mieszkanie, swój pokój, rodziców... Zateśknił za nimi, a zaraz potem wezbrała w nim nagła złość. Podniósł się ze skrzynki i jeszcze raz spróbował załomotać w metalowe drzwi. Niestety, i tym razem odpowiedziała mu głucha cisza. Oparł czoło o stalową futrynę i westchnął głęboko.

D. Rekosz, *Na tropie tajemnic. Zagadka starego grobowca* (fragmenty),
Wydawnictwo Tandem, 2021.

1. Wybierz poprawne dokończenie zdania. Zaznacz **A**, **B**, **C** lub **D**.

Utwór *Zagadka starego grobowca* jest przykładem

- A.** utworu fantasy. **C.** powieści młodzieżowej.
B. powieści obyczajowej. **D.** utworu fantastycznonaukowego.

2. W odniesieniu do fragmentu utworu *Zagadka starego grobowca* oceń prawdziwość podanych zdań. Zaznacz **P**, jeśli zdanie jest prawdziwe, albo **F** – jeśli jest fałszywe.

Podany fragment opisuje wydarzenia fantastyczne.	P	F
Chłopiec odczytał napisy na ścianach dzięki znajomości języków obcych.	P	F
Bohater wykorzystał umiejętność zdobytą w szkole w młodszych klasach.	P	F

3. Oceń podane zdania. Wybierz **F**, jeśli zdanie mówi o fakcie, albo **O** – jeśli wyraża opinię.

Stara kaplica była przerażającym miejscem.	F	O
Ktoś specjalnie zamknął metalowe drzwi na klucz.	F	O
Uwięziony w kaplicy chłopiec wspominał przeszłość i myślał o domu rodzinnym.	F	O

4. Dlaczego wykrzyknienia *hej* i *halo* zostały zapisane w tekście niezgodnie z ortografią? Wyjaśnij krótko, czemu służy ten zabieg.

5. Policja zatrzymała trzech podejrzanych o napad na sklep. Sprawca działał w popłochu i zostawił sporo śladów. Wszystkie znajdują się przy czasownikach dokonanych. Odszukaj je i – na podstawie poszlak – wskaż głównego podejrzanego. Postaw X na jego tabliczce.

oddawać zabezpieczać rozwiązywać

zebrać złapać

pytać podważać

wyjawić przedstawić

okradać pozostawiać obrabować

6. W którym z cytatów znajduje się czasownik przechodni? Zaznacz odpowiedź A, B, C lub D.

- A. *Niestety, odpowiedziała mu głucha cisza.*
- B. *Z tym że daty zapisane były cyframi rzymskimi.*
- C. *Prostokątne cegły [...] wyglądały na bardzo stare.*
- D. *Adam ponownie rozejrzał się po ścianach starej kaplicy.*

7. Wybierz poprawne dokończenie zdania.

W zdaniu: *Naparł całym ciałem, ale masywne drzwi ani drgnęły*, podkreślony przymiotnik można zastąpić wyrazem

- A. *barczyste.*
- B. *pękate.*
- C. *malutkie.*
- D. *ciężkie.*

8. Uzupełnij zdanie. Zaznacz A albo B oraz C albo D.

W zdaniu: *Oparł głowę o stalową futrynę i westchnął głęboko*, użyto przymiotnika, który A / B, podobnie jak wyraz C / D.

- A. *się stopniuje*
- B. *się nie stopniuje*
- C. *drewniany*
- D. *biały*

9. Z tekstu *Zagadka starego grobowca* wypisz po jednym przykładzie przydawki.

Przydawka wyrażona		
przymiotnikiem	rzeczownikiem	liczebnikiem
_____	_____	_____

10. Adam zapisał na kartkach rzeczowniki osobliwe. Wykaż się spostrzegawczością i wyszukaj wyrazy występujące tylko (lub najczęściej) w liczbie pojedynczej. Zakreśl te wyrazy.

11. Przeczytaj definicję wyrazu *kolumna*, a następnie wykonaj polecenie.

kolumna

1. grupa ludzi lub pojazdów przemieszczająca się w określonym szyku
2. wysoki słup, na którym wspiera się strop budynku
3. zestaw głośników w obudowie
4. pionowy rząd znaków

W jakim znaczeniu zostało użyte słowo *kolumna* w każdym zdaniu? Przy każdym z nich zapisz właściwy numer objaśnienia z definicji.

- A. Kolumny podtrzymujące sklepienie zakończone były ozdobnym wzorem. _____
- B. Harcerze ustawili się w dwóch kolumnach. _____
- C. Szybko dodał do siebie całą kolumnę liczb. _____
- D. Kupiła dwie kolumny i teraz z przyjemnością słuchała muzyki. _____
- E. Podczas parady kolumna aut i motocykli przejechała przez centrum miasta. _____

12. Zaznacz wszystkie pola z wyrazami wieloznacznymi. Z jednym z nich ułóż dwa zdania, tak by zilustrować jego różne znaczenia.

klucz	mieszkanie	cegła	sufit
pokój	data	odgłos	klasa

1) _____

2) _____

13. W poniższych cytatach podkreśl przymiotniki lub / i przysłówki, które się nie stopniają.

- a) *Cichaczem pokonał przestrzeń między schodami a tajemniczymi drzwiami i zajrzał do środka.*
- b) *Walił w nie i dął się wniebogłosy, ale nie przyniosło to żadnego rezultatu.*
- c) *Mrugnęła przy tym znacząco i uśmiechnęła się szeroko.*

14. Jak Adam mógłby zrelacjonować swoją niebezpieczną przygodę koledze? Zapisz krótką relację z użyciem języka mówionego. Użyj partykuł i wykrzyknień.

IV. WIĘZI

Jakie funkcje w zdaniach pełnią zaimki?

1. Uzupełnij wypowiedzi Bartka o sąsiadach odpowiednimi formami zaimków.

Pani Marta jest
pasjonatką literatury.
Chętnie pożycza (**my**)

_____ książki.

Ma (**one**) _____
bardzo dużo.

Pan Antoni to
emerytowany
muzyk. Widuję (**on**)

_____, gdy
wracam ze szkoły.

(**Swoja**) _____
grą umila nam niedzielne
poranki.

Państwo Malinowscy
są filmowcami. Dużo
pracują. Często nie ma

(**oni**) _____
w domu. Lubią
obserwować świat ze

(**swoje**) _____
okna.

Pani Nowacka ma śliczną
suczkę. Lubi z (**ona**)

_____ wychodzić
na długie spacery. Nigdy
nie wypuszcza (**ona**)

_____ (**sama**)

_____ na (**nasz**)

_____ osiedlowe
patio.

Wojtek mieszka obok (**ja**)

_____. Uczę się

z (**on**) _____
w jednej klasie. Jest
bardzo sympatyczny.
Nie można (**on**)

_____ nie lubić!

Siostra Wojtka hoduje
kwiaty. Zajmuje się

(**one**) _____
codziennie. (**Żaden**)

_____ nie
zaniedbuje.

2. W każdym szeregu skreśl wyraz, który nie pasuje do pozostałych. Nazwij grupy zaimków.

▶ wasz, mój, naszym, ono _____

▶ mi, gdzie, oni, nas _____

▶ ów, ten, się, to _____

▶ siebie, kto, sobie, się _____

3. Przeczytaj tekst, a następnie ułóż do niego pytania i je zapisz. Wykorzystaj podane zaimki pytajne.

Podczas długiej przerwy do szkolnego sklepiku ustawiała się kolejka. Monika i Magda stanęły jako pierwsze – muszą kupić krepinę na lekcję plastyki. Chłopiec w żółtej koszulce zapomniał zabrać z domu bidon, więc chce kupić butelkę wody mineralnej. Andrzej ma przy sobie kilkanaście złotych i nie może się zdecydować, czy woli kupić kanapkę, czy słodką przekąskę. Ula obawia się, że nie zdąży zrobić zakupów. Marysia cierpliwie czeka na swoją kolej. Czarek powtarza w myślach ostatnią lekcję z geografii, ponieważ ma przeczucie, że zostanie zapytany.

Kto _____ ?

Co _____ ?

Jaką _____ ?

Który _____ ?

Czego _____ ?

Kiedy _____ ?

Jak _____ ?

Ile _____ ?

4. Wpisz w luki zaimki względne, którymi połączysz zdania.

▶ Na pierwszej lekcji nie było Tomka, _____ znowu zasnął.

▶ Nie rozumiem wielu słów, _____ mówisz szybko po angielsku.

▶ Pójdę tam, _____ mi każesz.

▶ Nie mam pojęcia, _____ przed nami jeszcze drogi.

5. W poniższych przysłowiach zakreśl wszystkie zaimki.

- ▶ Każdy jest kowalem swojego losu.
- ▶ Kto pierwszy, ten lepszy.
- ▶ Jaki kraj, taki obyczaj.
- ▶ Gdzie dwóch się bije, tam trzeci korzysta.

6. Kurier wkrótce przybędzie! Spakuj zaimki – przyporządkuj każdy przykład do jednego z kartonów.

ile? • gdzie • ten • my • który • się • tamta •
oni • ja • kiedy? • tamtędy • tu • jaki • mój • jego •
siebie • ich • ile • swój • czyj? • sobie • jak?

osobowe	wskazujące	dzierżawcze

pytajne	względne	zwrotne

7. Zaznacz w zdaniach zaimki i określ, jakimi są częściami zdania. Połącz każdy przykład z opisem, a dowiesz się, gdzie znajdują się te oryginalne domy.

Domy trulli zawdzięczają swój urok stożkowatym dachom.

okolicznik
Polska

Wszyscy byli zachwyceni budynkiem Casa Batlló zaprojektowanym przez Antonia Gaudiego.

przydawka
Włochy

Zobaczyliśmy tam oryginalny dom do góry nogami.

dopełnienie
Islandia

Domy torfowe doskonale chroniły ich przed zimnem i wilgocią.

podmiot
Hiszpania

8. Do poniższego obrazka ułóż krótki dialog. Zastosuj w nim wszystkie wymienione rodzaje zaimków.

osobowy • wskazujący • dzierżawczy • pytajny • względny • zwrotny

Jak opisać to, co czujemy i przeżywamy?

1. Rozpoznaj przedstawione na ilustracjach uczucia i napisz, co może je wywołać.

2. Stwórz barometr uczuć. Podziel emocje na pozytywne i negatywne. Umieść ich nazwy w kolejności od najmniej do najbardziej intensywnych w danej kategorii.

wściekłość •
wzburzenie •
wesołość • złość •
błogość • wstyd •
radość •
podenerwowanie •
spokój • euforia

*Uczucia
pozytywne*

*Uczucia
negatywne*

3. Nazwij emocje przedstawione na ilustracjach.

- a) Do powyższych ilustracji dobierz wybrane związki wyrazowe. Przy tych pasujących do pierwszej ilustracji zapisz 1, a przy pasujących do drugiej – 2. Przy tych, które nie pasują do żadnego obrazka, zapisz X.

mieć duszę na ramieniu

najeść się strachu

cały w skowronkach

blady strach pada
na kogoś

uśmiechać się od ucha
do ucha

zapomnieć o bożym
świecie

być w siódmym niebie

robić z igły widły

promienieć z radości

serce podeszło komuś
do gardła

śmiać się komuś w nos

mieć nogi jak
z waty

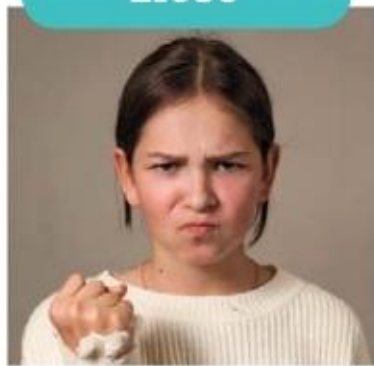
- b) Do wybranej ilustracji ułóż tekst. Wykorzystaj wyrażenia i zwroty z punktu a).

4. Emilia i Klaudia biorą udział w castingu. Mają zaprezentować różne emocje. Określ zewnętrzne przejawy tych uczuć i odpowiedz dziewczętom, jakie gesty i jaka mimika pozwolą im wypaść jeszcze wiarygodniej.

zaduma

złość

przerażenie

radość

5. Przeczytaj tekst, a następnie wykonaj polecenia.

a) Zaznacz na marginesie wstęp, rozwinięcie i zakończenie tekstu.

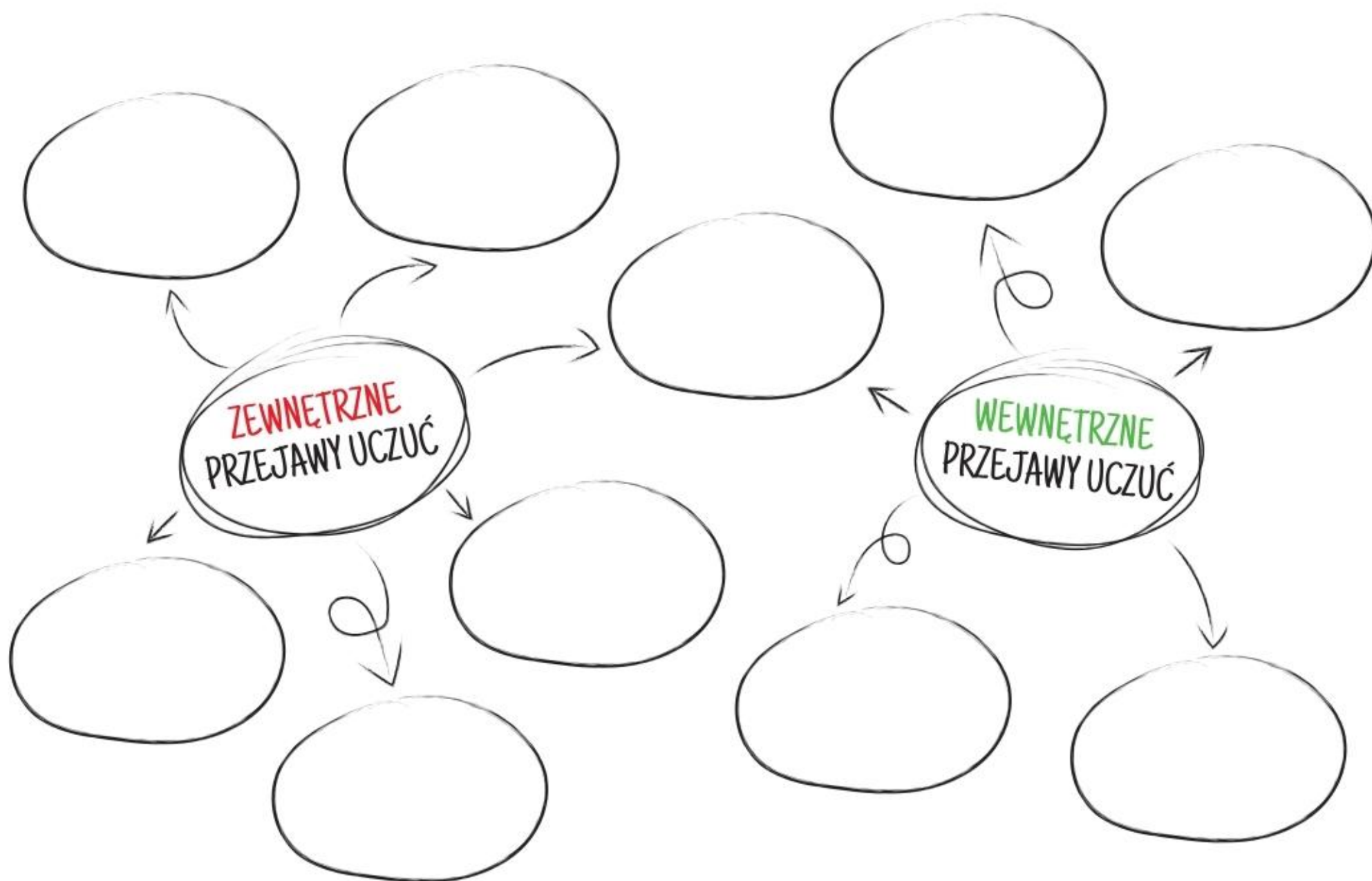
Wakacje i ferie Pola zawsze spędzała z rodzicami, ale w tym roku miało być inaczej. Rodzice postanowili, że wyślą ją na obóz narciarski. Pola podchodziła do tego pomysłu sceptycznie, choć miała jechać tam z przyjaciółką z podwórka, Weroniką. Dużym ciosem okazała się informacja, że tuż przed feriami Weronika złamała nogę...

W dniu wyjazdu Pola z rodzicami zjawiała się na miejscu zbiórki. Dziewczyna poczuła się onieśmielona, gdy zobaczyła tyle nieznajomych osób. Spuściła wzrok, ponieważ wstydziła się zapoznać z kimkolwiek. Inni nastolatki śmiali się, witali, przybijali sobie piątki. Niektóre dziewczyny nawet skakały z radości na widok swoich koleżanek. Mama zauważyła niepokój córki i przytuliła Polę, która – nie mogąc powstrzymać emocji – rozkleiła się tak, że łzy spłynęły jej po policzku. Szybko otarła je końcem szalika. Co chwila pociągała nosem. Z jednej strony było jej przykro, a z drugiej – czuła się skrepowana tym, że nie potrafiła ukryć emocji. Różne myśli kłębiły się w jej głowie.

Pola weszła do autokaru i zajęła miejsce przy oknie. Spostrzegła żegnającą ją mamę i znów żal ścisnął ją za gardło. Gdy kierowca ruszył, a ona nieco ochłonęła, zorientowała się, że obok niej siedzi dziewczyna, która wygląda na równie skrepowaną. Nastolatki wymieniły nieśmiałe uśmiechy. Pola zebrała się w sobie i przedstawiła się nieznajomej. Dziewczyny przełamały pierwsze lody, a rozmowa potoczyła się dalej swobodnie. Okazało się, że dużo je łączy. Obie nie umiały jeździć na nartach, lubiły te same piosenki i nie miały rodzeństwa. Pola nie zauważyła nawet, kiedy dojechały do ośrodka i trzeba było już wysiadać.

Pola i Liliana dostały wspólny pokój. Nie tęskniły zbytnio za domem. Nauczyły się jeździć na nartach i uznały, że warto było się przełamać. Pola czuła się nawet z siebie dumna i przyznała mamie rację, że bycie samodzielnym nie jest łatwe, ale sprawia dużo radości.

b) Uzupełnij mapę myśli. Wypisz z tekstu przejawy uczuć. Możesz dodać ilustracje.

c) Odpowiedz na pytania.

Co powodowało, że Pola stresowała się wyjazdem?

Jak zachowywała się mama w stosunku do Poli?

Co oznacza związek frazeologiczny *przełamać pierwsze lody*?

6. Hubert niespodziewanie utknął wraz z rodzicami w długim korku w drodze na lotnisko. Przeczytaj jego wypowiedź i nazwij towarzyszące mu emocje. Opisz ich możliwe zewnętrzne oraz wewnętrzne przejawy.

Tato, jak długo będziemy tkwić w tym korku? Do lotniska jeszcze kilka kilometrów, spóźnimy się na samolot! Cały rok czekałem na ten wyjazd... Dziś cały dzień się pakowałem. I jeszcze ta zepsuta klimatyzacja. Przez okno wlatują same spaliny. Nie wytrzymam tu...

Emocje:

Objawy emocji:

Co wyraża podmiot w zdaniu?

1. Skreśl niepoprawne informacje.

- ▶ Podmiot w **mianowniku** / **dopełniaczu** nazywamy podmiotem gramatycznym.
- ▶ Podmiot w **mianowniku** / **dopełniaczu** określamy mianem podmiotu logicznego.
- ▶ Podmiot wyrażony kilkoma słowami to podmiot **logiczny** / **szeregowy**.
- ▶ Podmiot **logiczny** / **domyślny** określamy na podstawie formy czasownika.
- ▶ Podmiot **szeregowy** / **towarzyszący** zawiera przyimek *z* lub *ze*.

2. Przeczytaj zdania i wykonaj polecenia.

a) W każdym zdaniu podkreśl podmiot. Zapisz, jaką częścią mowy jest wyrażony.

Monika pasjonuje się muzyką.

Ona nagrała już trzy single.

Dwa z nich stały się hitami.

Stale przybywa jej fanów.

b) W każdym zdaniu podkreśl podmiot. Zapisz, jaki to typ podmiotu.

Wojtek uchodzi za klasowego żartownisia.

Koledzy i nauczyciele lubią jego poczucie humoru.

Nie brakuje mu dystansu do siebie.

Cierpliwość nie jest jego mocną stroną.

Maja i Mariusz są zgodnym rodzeństwem.

Mają nawet wspólny pokój.

Maja z Mariuszem lubią spędzać razem czas.

I on, i ona interesują się matematyką.

3. W parach zdań podkreśl podmioty. Napisz, w których przypadkach występują słowa będące tą częścią zdania.

Bartek jest najlepszym uczniem w klasie.

Dzisiaj nie będzie go w szkole.

Systematyczność pomaga osiągnąć lepsze wyniki w nauce.

Krzysztofowi niestety brakuje konsekwencji.

Woda jest niezbędna do życia.

W Wiśle przybyło dużo wody.

Te informacje zrobiły na nim wrażenie.

W naszej prezentacji brakuje kilku ważnych informacji.

4. Do każdej fotografii ułóż po dwa takie zdania, aby w pierwszym rzeczownik wystąpił jako podmiot gramatyczny, a w drugim – jako podmiot logiczny.

5. Przekształć zdania w taki sposób, aby w każdym z nich wystąpił raz podmiot szeregowy, a raz – towarzyszący. Zapisz swoje propozycje.

Dzieci kłócą się o pilota.

▶

▶

Nowożeńcy zamawiają nowe meble do kuchni.

▶ _____

▶ _____

▶ _____

6. Określ liczbę zdań, w których wystąpił każdy z podanych rodzajów podmiotu, a dowiesz się, jakie owady zamieszkały w domku i ile ich było.

Ja razem z tatą ustawiliśmy w ogrodzie domek dla owadów.		W naszym otoczeniu z roku na rok przybywa pożytecznych owadów.	Dzikie pszczoły i trzmiele budują gniazda w zacisznych miejscach.
Jeżówki, aksamitki, rudbekie i cynie zawsze przyciągają barwne motyle.		Nie wszystkie pszczoły produkują miód.	Ekolodzy z pszczelarzami apelują o troskę o owady.
Nad ogórecznikiem i hyzopem latało kilka trzmieli.		Planujemy nowe nasadzenia na rabacie przy ścieżce.	My założyliśmy również małą pasiekę w zagajniku.
Bez owadów nie będzie zdrowego ekosystemu.		W powietrzu unosił się wyrazisty zapach lawendy przyciągający różne owady.	Niezagospodarowaną część ogrodu przekształcimy w dziką łąkę.
	Łąki kwietne są rajem dla owadów zapyłających.		

Podmiot gramatyczny	Podmiot logiczny	Podmiot domyślny	Podmiot szeregowy	Podmiot towarzyszący
				

Gdzie się podział podmiot?

1. Zaznacz te wypowiedzi, w których nie można wskazać podmiotu. Ze znajdujących się przy nich liter ułóż hasło i wpisz je w lukę.

Nie mam na to pomysłu. **a**

Dzisiaj młodzi aktorzy wystąpili po raz pierwszy na scenie. **k**

Najczęściej rysuję na tablecie graficznym. **i**

Iga nie ma długopisu. **y**

Trzeba tu posprzątać. **ł**

Zanosi się na deszcz. **ż**

Słońce jest w zenicie. **t**

Za chwilę będzie burza. **y**

Wszędzie mówi się o tym wydarzeniu. **d**

Zrobiono mu niespodziankę. **ó**

Antkowi zabrakło jednego punktu do piątki. **i**

Swetry i bluzki leżą na drugiej półce. **o**

_____ – ten wyraz jest homonimem. W zależności od znaczenia może być pisany wielką lub małą literą.

2. Odszukaj w tekście zdania bezpodmiotowe i je podkreśl. Dopisz dalszy ciąg historii.

Zrobiło się bardzo zimno. Niebo stało się ołowiane. Mocno wiało. W powietrzu unosiły się pierwsze płatki śniegu. Marta otuliła się wełnianym szalem. Teraz było jej trochę cieplej. Chciała jednak jak najszybciej dobiec do domu. Marzyła już o kubku gorącej herbaty.

Nagle _____

3. Ułóż zdania opisujące stany przedstawionych osób. Użyj czasowników *być* i *zrobić* w formie nieosobowej.

4. Zamień zdania z podmiotem na zdania bezpodmiotowe i je zapisz.

←

→

www.eduranga.pl

★

☰

W naszym miasteczku mieszkańcy skarżyli się na dziury w chodnikach. Radni zorganizowali spotkanie w tej sprawie. Władze gminy postanowiły wyremontować alejki. Urzędnicy zorganizowali przetarg i wyłonili wykonawcę. Firma przeprowadziła prace szybko i sprawnie.

5. Ułóż trzy hasła dotyczące pracy w grupie pasujące do poniższych ikonek.

Warto _____

Trzeba _____

Należy _____

6. Miejscowi wolontariusze mają pełne ręce roboty. Przyjrzyj się ich działaniom. Przeredaguj zdania bezpodmiotowe tak, aby w każdym wystąpił podmiot. Zadbaj o to, by w każdym wypowiedzeniu był on inny.

W miejskim parku
zasadzono sto
nowych drzewek.

Pierwszego czerwca
obdarowano prezentami
maluchy z pobliskiego
domu dziecka.

Zorganizowano
plenerową
jadłodajnię dla
osób w kryzysie
bezdolności.

Potrzebujące
rodziny zaopatrzone
w żywność i odzież.

Zostań Łowcą Przygód

i zdobądź cztery artefakty, by poskromić żywioły!

- By zdobyć artefakt Ognia, odszukaj i zakreśl w tajnym liście wszystkie zaimki. Umieść po jednym z nich w tabeli.

Kto może zdobyć artefakt? Tylko Ty, nikt inny!

Twoje przeznaczenie wypełni się szybciej, niż myślisz. My, Strażnicy Sił Natury, powierzyliśmy Ci to zadanie, ponieważ wiemy, że jesteś w stanie ujarzmić ten potężny żywioł i pomóc ludziom właściwie go wykorzystać.

*Gdy burzowy czas nastanie i piorunów ześle moc,
Ty, wśród grzmotów i wichury, żar okiełznasz w ciemną noc!*

Zaimek osobowy	Zaimek dzierżawczy	Zaimek wskazujący	Zaimek pytajny

- Artefakt Wody będzie Twój pod warunkiem, że rozpoznasz w zdaniach podmioty i połączysz każdy z odpowiednią nazwą.

- Morza i oceany stanowią ponad 70 % powierzchni naszej planety.
- Gorąca woda zamarza szybciej niż zimna.
- Bez wody nie ma życia.
- Unikaj bezmyślnego marnotrawienia wody.

podmiot domyślny
podmiot logiczny
podmiot gramatyczny
podmiot szeregowy

- By sięgnąć po artefakt Ziemi, podkreśl zdania bezpodmiotowe.

Wokół stawu zasadzono niegdyś piękne wierzby. Ich rozłożyste korony służyły za schronienie dla ptaków i okolicznych mieszkańców. Pewnej nocy wycięto je bez ostrzeżenia. Przyrodzie nie robi się takich rzeczy!

Uroczysko stało się ponurym, opuszczonym miejscem.

Trzeba wzniecić moce Ziemi i pomóc odrodzić się naturze...

To jest wyzwanie dla Ciebie!

- Jakie uczucia Ci towarzyszą, gdy podejmujesz się nowego, trudnego zadania? Stwórz krótki opis przeżyć wewnętrznych. Otrzymasz za niego artefakt Powietrza.

Zdania złożone współrzędnie – używam ich nader chętnie

1. W poniższych wypowiedzeniach zakreśl spójniki, a następnie połącz każde zdanie z odpowiednim opisem. W ten sposób się dowiesz, kto z kim siedzi w jednej ławce w klasie 6b.

Chcę zobaczyć
różnorodne stroje
regionalne,
więc wybiorę
się do muzeum
etnograficznego.

Aneta

Wystawa
sztuki greckiej
i rzymskiej była
bardzo ciekawa
i wszystkim się
podołała.

Bartek

W ogrodzie
doświadczeń pójde
do planetarium
lub spróbuję
symulacji lotu
w żyroskopie.

Adam

Zwiedziłam
muzeum
archeologiczne,
ale nie zdążyłam
zobaczyć wielu
eksponatów.

Daria

Maja

zdania
wzajemnie się
wykluczają

Igor

treści zdań
składowych
są sprzeczne

Przemek

treść drugiego
zdania wynika
z treści
pierwszego

Weronika

treści obu
zdań łączą się
ze sobą

2. W węzu wyrazowym zakreśl spójniki charakterystyczne dla zdań złożonych współrzędnie i zapisz je we właściwym miejscu.

zdanie wynikowe

zdanie przeciwstawne

zdanie rozłączne

zdanie łączne

3. Uzupełnij list brakującymi spójnikami charakterystycznymi dla zdań złożonych współrzędnie. Nie powtarzaj spójników. Zwróć uwagę na poprawność interpunkcyjną.

Oleńko!

Musisz mi dzisiaj pomóc _____ wyręczyć mnie w kilku sprawach. Wrócę bardzo późno z pracy, _____ nie zdążę do 18.00 odebrać przesyłki z paczkomatu. Kod odbioru prześlę Ci SMS-em. Zjedz naleśniki _____ odgrzej sobie pierogi. Koniecznie odkurz mieszkanie, _____ nie sprzątaj na moim biurku! Tam są różne ważne dokumenty. Wyciągnij też naczynia ze zmywarki _____ wynieś śmieci.

Całuski
Mama

4. Połącz wypowiedzenia pojedyncze z grup A i B, tak aby powstało sześć zdań złożonych współrzędnie. Wykorzystaj spójniki z ramki. Zapisz te zdania i nazwij je – wpisz w kolorową lukę rodzaj zdania złożonego współrzędnie.

ani • dlatego • i • lecz • lub • a

Grupa A

Nie przeczytał lektury.

Rano było ciepło.

Monika zaprosiła znajomych.

Babcia ugotuje wieczorem spaghetti.

Mój brat ma w niedzielę urodziny.

Chciałam posłuchać muzyki.

Grupa B

Nie przygotował się do testu.

Zamówimy pizzę.

Mama zamówiła tort.

Wspólnie grają w planszówki.

Popsuły mi się słuchawki.

Potem nagle się ochłodziło.

▶	_____	_____
	_____	_____
▶	_____	_____
	_____	_____
▶	_____	_____
	_____	_____
▶	_____	_____
	_____	_____
▶	_____	_____
	_____	_____
▶	_____	_____
	_____	_____

5. Dokończ to samo zdanie na cztery różne sposoby. Określ rodzaj każdego zdania współrzędnego.

Poszedł do muzeum _____

Poszedł do muzeum _____

zdanie

zdanie

Poszedł do muzeum _____

Poszedł do muzeum _____

zdanie

zdanie

6. Każdą ilustrację podpisz jednym zdaniem współrzędnym wskazanego typu.

Łączne

Wynikowe

Przeciwstawne

Rozłączne

7. Napisz dialog bohaterów przedstawionych na kadrze filmowym. Wykorzystaj w tekście wyłącznie zdania złożone współrzędnie.

Hobbit. Niezwykła podróż, reż. Peter Jackson, 2012

Jak, gdzie, kiedy... O okolicznikach

1. Pod każdą ilustracją zapisz nawiązujący do niej okolicznik (lub okoliczniki). Skorzystaj ze wzoru.

Wzór:

do domu
z domu

2. Rozbuduj każde ze zdań co najmniej dwoma dowolnymi okolicznikami. Możesz zmienić szyk wyrazów.

Pies szczekał.

Rolnicy zwozili siano.

Żeglarze wrócili.

3. Przeczytaj tekst, a następnie określ, na jakie pytania odpowiadają wyróżnione wyrazy. Zanotuj je we właściwym miejscu.

W piątek wybrałam się z rodzicami do teatru, żeby obejrzeć przedstawienie *Dziadek do orzechów*. Od dawna chciałam je zobaczyć, ale trudno było dostać na nie bilety. Byliśmy daleko od domu, kiedy okazało się, że mama zapomniała torebki. Wróciliśmy po dokumenty i bilety, ale później z powodu korka nie dotarliśmy na spektakl. Tata był zdenerwowany, a mama bardzo smutna. Mimo rozczarowania nie mogłam się na nią złościć. Jest zwykle taka zajęta... Przy odrobinie szczęścia kupimy bilety ponownie.

jak?		gdzie? dokąd?	
kiedy? od kiedy?		w jakim celu?	
z jakiej przyczyny?		pod jakim warunkiem?	
mimo czego?		w jakim stopniu?	

4. Rozwiąż rebusy i odczytaj okoliczniki, a następnie użyj ich w jednym zdaniu. Określ typ każdego z okoliczników.

M + **K = C**

F = J

M = DA

5. Tomek i Lilka zdobyli już wiele górskich szczytów. Aby dowiedzieć się, w jakiej kolejności rodzeństwo poznawało polskie góry, wykonaj polecenia.

a) W poniższych związkach wyrazowych zakreśl okoliczniki.

- ▶ pójść tamtędy
- ▶ stapać ostrożnie
- ▶ wędrować do schroniska
- ▶ wybierać się w lipcu
- ▶ czuć się doskonale
- ▶ wjeżdżać na szczyt
- ▶ prowadzić przez las

- ▶ oglądać jesienią
- ▶ schodzić z przełęczy
- ▶ natknąć się znienacka
- ▶ zmierzać ku dolinie
- ▶ niezwykle malowniczy
- ▶ płynąć bardzo wartko
- ▶ wstawać o piątej

b) Rozpoznaj rodzaje zaznaczonych okoliczników i wpisz je do tabeli. Największa ich liczba wskaże Ci pierwszy zdobyty przez dzieci szczyt, najmniejsza – ostatni. Zapisz swoje ustalenia.

Okoliczniki czasu	Okoliczniki miejsca	Okoliczniki sposobu	Okoliczniki stopnia / miary
Kasprowy Wierch 1987 m n.p.m. Tatry	Szrenica 1362 m n.p.m. Karkonosze	Palenica 722 m n.p.m. Pieniny	Jaworzyna Krynicka 1114 m n.p.m. Beskid Sądecki
			

Tomek i Lilka najpierw wjechali na _____,
a potem kolejno odwiedzili: _____,
_____ i _____.

6. Uzupełnij wypowiedzi bohaterów okolicznikami stopnia / miary podanymi w ramce. W każdym dymku podkreśl wyraz określany przez okolicznik.

trochę • wyjątkowo • zbyt • niezwykle

Julian Fałat,
Śnieg, 1907, Muzeum
Narodowe w Rogalinie

piękny obraz!

Dla mnie

monotonny.

dobrze oddane kolory
zimy.

nudny.

7. Uzupełnij zdania okolicznikami wskazanymi w nawiasach.

- ▶ Samolot wylądował (okolicznik czasu) _____
(okolicznik miejsca) _____.
- ▶ (okolicznik przyczyny) _____ odwołano
wszystkie rejsy wycieczkowe.
- ▶ (okolicznik przyzwolenia) _____ wykonaliśmy
(okolicznik sposobu) _____ wszystkie prace
ogrodowe.
- ▶ Adam poszedł (okolicznik czasu) _____
(okolicznik celu) _____ (okolicznik miejsca)
_____.
- ▶ Uczniowie (okolicznik sposobu) _____
wybiegli (okolicznik miejsca) _____.
- ▶ (okolicznik warunku) _____ skorzystaj ze słownika.
- ▶ Jest (okolicznik stopnia / miary) _____
utalentowany matematycznie.

8. W każdym zdaniu w tabeli otocz pętlą okolicznik, a następnie zapisz jego rodzaj.

okoliczniki:

sposobu

pryzyzwolenia

czasu

celu

warunku

miejsca

przyczyny

stopnia / miary

Pierwszą lekcję zaczynamy o ósmej.	
Rozpłakała się ze szczęścia.	
Pojechaliśmy do Gdańska pociągiem.	
Poszedł po lekarstwa dla córki.	
Z przyjemnością wyświadczę ci tę przysługę.	
Jest nader pomysłowym człowiekiem.	
Chętnie obejrzymy nowy spektakl.	
Wbrew przypuszczeniom spotkanie zakończyło się sukcesem.	
W razie niepogody zostaniesz w domu.	

9. Przekształć zdania złożone współrzędnie, tak aby wyrazić ich sens za pomocą zdania pojedynczego z okolicznikiem.

Padało, ale i tak poszli na spacer.

Marta się zaziębiła, więc nie pojechała na basen.

Rodzice pojechali na bazar, aby zrobić zakupy.

Relacja krok po kroku – piszemy sprawozdanie

1. Co powinno się znaleźć w każdym sprawozdaniu? Otocz pętlą wymagane elementy.

nazwa
wydarzenia

podpis

informacja
o miejscu

dialogi

informacja
o uczestnikach

tytuł

chronologiczne
przedstawienie
faktów

zwrot do
czytelnika

charakterystyka
uczestników

data

2. Uporządkuj plan sprawozdania z wycieczki do muzeum – wstaw w luki cyfry od 1 do 6.

	Przejazd autokarem do muzeum archeologicznego.
	Powrót do szkoły.
	Uczestnictwo w warsztatach pt. „W co wierzyli Słowianie?”.
	Zbiórka obok szkoły.
	Pamiątkowe zdjęcie.
	Zwiedzanie muzeum.

Pomnik Światowida w Muzeum Archeologicznym w Krakowie

3. Popraw fragmenty sprawozdań – skreśl w nich zbędne informacje.

- ▶ Kolejnym punktem naszej wycieczki był rejs po Wiśle brązową barką, która wyglądała z daleka jak łupina orzecha.
- ▶ Około godziny 15.00 swoje przemówienie wygłosił przewodniczący samorządu szkolnego. Zwrócił się do nas z prośbą o pomoc w akcji na rzecz schroniska dla zwierząt, ale wyglądał, jakby miał muchy w nosie. Był naburmuszony i wcale się nie uśmiechał.

4. Na podstawie ilustracji uzupełnij tekst sprawozdania. Na marginesie zaznacz wstęp, rozwinięcie i zakończenie.

Dnia _____ w naszej szkole odbył się festyn z okazji Dnia Sportu.

Organizatorami imprezy byli _____.

W festynie uczestniczyli _____.

Uroczyste rozpoczęcie imprezy nastąpiło o _____ rano w sali

gimnastycznej. Pani dyrektor _____

_____.

Przypomniała również, że _____

_____.

Najpierw odbyły się zawody _____.

Zwyciężyli _____.

Potem uczennice z klas ósmych rozegrały mecz _____.

Zwycięstwo odniosły _____.

W tym czasie na boisku szkolnym pozostali uczniowie mogli spróbować swoich sił

w _____.

Odbył się także towarzyski mecz _____.

Na koniec _____.

Festyn zakończył się _____.

To był niezwykle ekscytujący dzień. _____

_____.

- 5.** Jakie eksponaty mogli zobaczyć Ola, Wojtek i Piotrek w odwiedzonych muzeach? Zapisz w tabeli trzy propozycje. W razie potrzeby poszukaj informacji w internecie.

Ola	Wojtek	Piotrek
muzeum historyczne	muzeum literatury	skansen

- 6.** W imieniu Oli, Wojtka lub Piotrka napisz sprawozdanie z wycieczki do muzeum.

Kulturalnie... znać zasady stosowania interpunkcji!

1. Dokończ zdania. Zastosuj podane znaki interpunkcyjne.

Mam wiele różnych zainteresowań _____

Moim ulubionym filmem jest _____

Często gram w _____

Piosenki, które potrafię zaśpiewać, to _____

2. Wstaw brakujące znaki interpunkcyjne.

Sylwia podbiegła do rannego kolegi i zapytała

Halo Tomku czy mnie słyszysz

Wiktor powiedział

Sprawdźmy tętno Może trzeba zrobić resuscytację

Zaafierowany Tim dodał

Zadzwoń pod numer 999 i wezwij karetkę Mogę pobiec po defibrylator

Tak przynieś go koniecznie bo Stefan nie oddycha Musimy go reanimować

3. W każdym zdaniu umieść w nawiasie dopowiedzenie lub dodatkowe objaśnienie.

- ▶ Kupiłam owoce jabłka, gruszki, kiwi, z których zrobię sałatkę.
- ▶ W przyszłym tygodniu 15 marca wyjeżdżamy na wycieczkę szkolną.
- ▶ Antek mój bliski kuzyn otrzymał w tym roku stypendium naukowe.
- ▶ W jaskiniach można podziwiać stalaktyty zwisające nacieki wapienne i stalagmity formy rosnące od dna, które niekiedy się łączą, tworząc stalagnaty.

4. Hania i Piotr postanowili uporządkować swój dom. Uzupełnij zdania wyliczeniami. W dwóch ostatnich przykładach wprowadź dialog. Zastosuj odpowiednie znaki interpunkcyjne.

Zaczęli od uporządkowania garażu i wyniesienia na śmietnik

Następnie spakowali do kartonów rzeczy do oddania

Odłożyli również przedmioty, które zamierzali wystawić na aukcjach i sprzedać

Hania zaproponowała

Piotr odpowiedział

5. Postaw znak X przy zdaniach, w których jeden z przecinków można zastąpić średnikiem. Zaznacz ten przecinek.

W tym starym sadzie rosły jabłonie, grusze, śliwy, czereśnie, wszystkie pochylone wiekiem.	
Na spotkaniu samorządu klasowego byli: Piotr, przewodniczący klasy, Ania, zastępczyni, oraz Marika, sekretarz.	
Kiedy odwiedzili Włochy, zobaczyli Rzym, Mediolan, Padwę i zachwycającą Wenecję.	
Było bardzo głośno, Wiktor nie słyszał własnych myśli, dlatego czuł się mało komfortowo.	
Postanowiła nic nie mówić, mimo że wiele wiedziała na ten temat.	

6. Przeczytaj wypowiedzi bohaterów i nazwij emocje, na które mogą wskazywać użyte w nich wielokropki.

Udało się... Jesteście w czołówce!

Nie wierzę własnym oczom...

Ależ niespodzianka...

A wszystko mogło potoczyć się inaczej...

Tyle jeszcze jest do zrobienia... Nie zdążę...

7. Dopisz brakujące znaki interpunkcyjne.

Hej ____ Nie mogę się już doczekać
wycieczki do Warszawy ____

Ja czuję to samo ____ Ależ jestem podekscytowana ____ Tyle atrakcji
przed nami ____ Zamek Królewski ____ Pałac Kultury i Nauki ____
Centrum Nauki Kopernik ____ Łazienki ____ Jestem ciekawa ____
z którymi dziewczynami będziemy w jednym pokoju ____

Może pani pozwoli ____ żebyśmy sami o tym
decydowali ____ Co myślisz na ten temat ____

Pewnie tak ____ Nasza wychowawczyni jest
bardzo wyrozumiała ____

8. Połącz linią opisy ze znakami interpunkcyjnymi, których dotyczą. Zwróć uwagę, że do niektórych znaków przestankowych może odnosić się więcej niż jedna informacja, a jeden opis może dotyczyć więcej niż jednego znaku.

Jest stosowany, by wyrazić, że tok myślenia
został przerwany przez silne emocje.

()

Stawia się go przed takimi spójnikami,
jak: *ale, więc, bo, że, dlatego*.

!

Może zastąpić kropkę na końcu
wypowiedzenia.

;

Pozwala wydzielić dopowiedzenie
lub wtrącenie.

...

Umieszczony w nawiasie sygnalizuje,
że pominięto fragment cytowanego tekstu.

,

Rozdziela samodzielne części
wypowiedzenia.

Dlaczego kultura języka jest tak ważna?

1. Wybierz dwa spośród podanych niżej słowników i napisz, w jaki sposób każdy z nich pomaga dbać o kulturę języka.

2. Jaka jeszcze publikacja, według Ciebie, pomaga dbać o kulturę języka? Podaj swoją propozycję i uzasadnij wybór.

3. Uzupełnij notatkę na temat Mieszka I – wpisz w luki poprawne formy rzeczowników *król* i *książę*.

Chociaż Mieszko I był tylko _____
(książę, N. lp) i nie nosił królewskiej korony,
osiągnął bardzo dużo.

Dzięki decyzji _____ (książę, D. lp)
o przyjęciu chrztu Polska stała się silniejszym
państwem.

W XIX wieku Jan Matejko zamieścił
wizerunek tego władcy w *Pocztce* (król,
D. lm) _____ i (książę, D. lm)
_____ polskich.

Jan Matejko, *Mieszko I*, ok. 1893

4. Uzupełnij zdania właściwymi formami podanych wyrazów. W razie potrzeby skorzystaj ze słownika poprawnej polszczyzny.

kakao czy kakaa?

W domu zabrakło _____.

przyjacielom czy przyjaciółom?

Moim _____ zawdzięczam bardzo dużo.

pomarańcz czy pomarańczę?

Podaj mi, proszę, _____ z koszyka.

pani czy panią?

Proszę _____! O której jutro zbiórka?

w cudzysłowie czy w cudzysłowiu?

Ten tytuł zapisz _____.

5. Ułóż zdania ze wskazanymi formami czasownika *włączać*.

▶ 1. os., lp, czas teraźniejszy, tryb oznajmujący

▶ 3. os., lp, r.m., czas przeszły, tryb oznajmujący

▶ 1. os., lm, czas teraźniejszy, tryb oznajmujący

▶ 2. os., lp, tryb rozkazujący

6. Skreśl w każdym zdaniu niepoprawną formę czasownika.

▶ Wczoraj *poszłem* / *poszedłem* do Julka.

▶ To nie była prawda, że *nienawidziła* / *nienawidziła* zimy.

▶ Chłopcy z naszej klasy *umieją* / *umią* pływać.

▶ Starsi ludzie *nie rozumią* / *nie rozumieją* tego słowa.

▶ *Lubiłem* / *Lubiąłem* chodzić do kina na filmy Marvela.

▶ Muszę *wziąć* / *wziąć* do szkoły drugie śniadanie.

7. Wpisz w luki rzeczowniki we wskazanej formie gramatycznej.

Chętnie spróbuje (D., lp) _____.

Będę na (Ms., lp) _____.

Wysłuchałam audycji w (Ms., lp) _____.

Zjem kawałek (D., lp) _____.

Wyślij mi (B., lp) _____.

zupa

dwór

radio

tort

SMS

8. Słowo *gram* należy odmieniać. Wpisz w luki poprawne formy tego wyrazu.

Dobrze... Ucieramy całą kostkę, czyli 200 _____, miękkiego masła z 200 _____ cukru, aż powstanie jasna, gładka masa. Potem dodajemy pojedynczo 4 duże jajka i dalej miksujemy. Następnie należy dodać 300 _____ zmielonego twarogu. Do masy dosypujemy 400 _____ mąki pszennej wymieszanej z 8–10 _____ proszku do pieczenia. Czy chcesz dodać aromat waniliowy?

9. W wypowiedziach wyszukaj i zaznacz słowa potoczne lub nacechowane emocjonalnie i zaproponuj wyrazy neutralne, którymi można je zastąpić.

*Dlaczego te małolaty
tak wrzeszczą?*

*Jedni grają w kosza,
a pozostali im kibicują.*

*Nie powinienem z tobą
o tym gadać.*

*Wyluzuj, nikomu tego
nie powtórzę.*

Synku, dlaczego beczysz?

Walnąłem się w kolano.

10. Skreśl litery przy zdaniach, które zawierają błędy. Pozostałe litery – czytane kolejno – utworzą hasło. Uzupełnij tym wyrazem zdania obok tabeli.

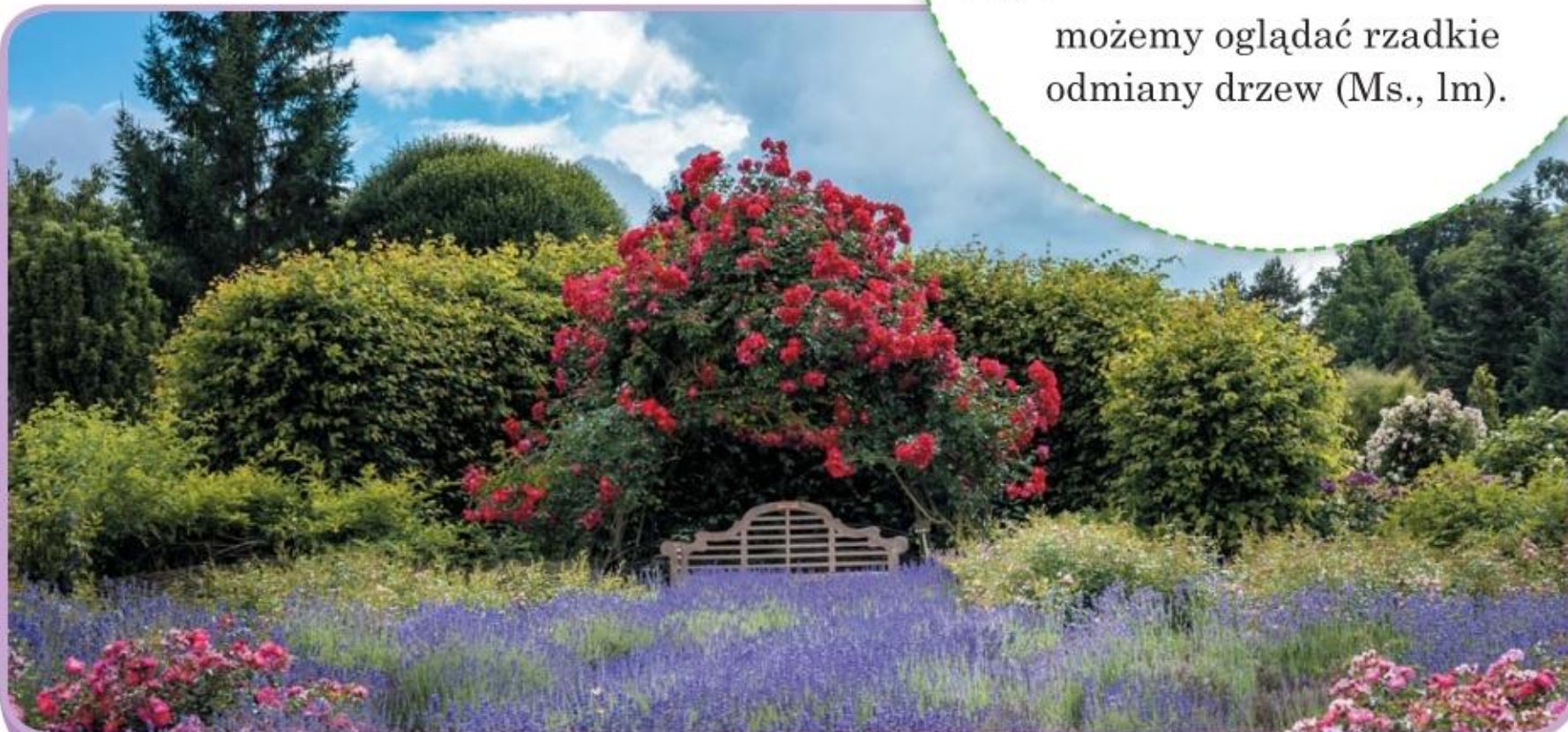
K	Antonimem słowa <i>wartownik</i> jest <i>strażnik</i> .
A	Przyglądam się czworgu pisklętom.
W	Zimą byłem w Zakopanym.
R	Latem jedziemy na Węgry.
B	Z nudów liczył oka w rosole.
Ś	Lutnik wykonał pięć skrzypiec.
O	Na pewno zdążę.
R	Jest zimno, ubierz dziś sweter.
S	Nie przełączajcie tego filmu!
R	Twój argument jest przekonujący.
S	Zrobiłam koktajl z manga i awokada.
E	Dziewczyna je pizzę.
T	Obiorę tę dojrzałą pomarańczę.
G	Sonję poznałem podczas wakacji.
U	Podaj mi, proszę, pieczywo.
M	Na pewno tak zrobię.

- W Wojsławicach znajduje się znane w całej Polsce

(M., lp).

- W _____ możemy oglądać rzadkie odmiany drzew (Ms., lm).

Zapraszamy na

POKAZ TALENTÓW

- Przeczytaj wypowiedzi jurorów i pokoloruj dymki ze zdaniami złożonymi współrzędnie. W okienka wpisz literę oznaczającą typ zdania (Ł - łączne, R - rozłączne, W - wynikowe, P - przeciwstawne).

Przyznaję, że mam mieszane uczucia. ☐

Ja czekałem na coś zaskakującego albo spodziewałem się lepszej techniki w twoim wykonaniu. ☐

Od ostatniego występu zrobiłaś ogromny postęp, więc zasługujesz na finał. ☐

Werdykt nie jest jednomyślny, mimo to przechodzisz do finału! ☐

Jesteś taka młoda, a mierzysz tak wysoko! ☐

Imponuje mi twoja determinacja, dlatego jestem na tak. ☐

Podobała mi się choreografia, a także zachwyciła mnie twoja ekspresja. ☐

Początek twojego występu nie był udany, ale walczyłaś do końca. ☐

- Otocz pętlą okoliczniki w poniższych zdaniach. Postaw √ przy typach okoliczników, które zostały użyte.

Daniel i Sonia poznali się na turnieju. Tańczą razem hip-hop od pięciu lat. Są ambitni i przyjechali tu po zwycięstwo. Daniel tańczy mimo kontuzji kostki. Poruszają się bardzo dynamicznie!

☐	sposobu	☐	miejsca
☐	przyzwolenia	☐	celu
☐	warunku	☐	stopnia
☐	czasu	☐	przyczyny

Rodzinna wizyta w studiu telewizyjnym

22 maja 2025 roku w studiu telewizyjnym Action w Poznaniu wzięliśmy udział w nagraniu programu Wyścig talentów. Zaproszenia dostaliśmy od sąsiadki której rodzina się rozchorowała. Występy poprzedziło powitanie publiczności przez organizatorów i przedstawienie składu jury. Na widowni było duszno siedzieliśmy w ostatnim rzędzie. Na scenie zaprezentowały się kolejno zespół Echo z choreografią do muzyki elektronicznej, dwunastoletnia akrobatka Lena, zespół hip-hopowy, było również kilku wokalistów i pokaz z udziałem tresowanej papugi. Dwa występy zrobiły na nas ogromne wrażenie choć były i takie które nas rozczarowały. To była świetna przygoda.

- Wykreśl zdania, które nie powinny pojawić się w sprawozdaniu. W pozostałych wstaw znaki interpunkcyjne.

Gdy jedno ze zdań określa drugie

1. Przeczytaj wypowiedzi i zakreśl te, które są zdaniami złożonymi podrzędnie. Uzupełnij wniosek.

Czy widzieliście nowy kanał Zuzy?	Tak! Zuzka pokazuje, jak wyglądają różne egzotyczne potrawy.	Widziałem kilka ostatnich filmików i jestem pod wrażeniem jej pomysłowości.	Mnie podobają się jej rolki, bo bardzo naturalnie zachowuje się przed kamerą.	Do tego Zuza ma talent komediowy, więc potrafi rozbawić każdego.
				
Marcel	Karol	Bartek	Kinga	Milena

Wypowiedzi przyjaciół: _____
są zdaniami złożonymi podrzędnie, ponieważ w ich skład wchodzi _____
_____ zdania składowe, z których jedno jest zdaniem _____
_____, a drugie _____. O zdanie
_____ pytamy, ponieważ uzupełnia ono treść
zdania _____.

2. W poniższych zdaniach podkreśl zdania podrzędne i zadaj o nie pytania.

Przewodniczący naszej klasy jest taki, że wszyscy go lubią.	
Wiem, który plecak jest twój.	
Usiedli tam, gdzie były wolne miejsca.	
Włożył do torby tyle rzeczy, ile się tylko zmieściło.	
Nie odzywał się do nikogo, ponieważ był obrażony.	
Kto się spóźnił, ten ma mniej czasu.	

Mimo że nie miała ochoty na to, zgodziła się na rozmowę.	
Intensywnie zastanawiał się nad tym, kto napisał tę książkę.	
Kiedy zadzwonił telefon, Sylwia właśnie wchodziła do gabinetu.	
Historycy przypuszczają, że istniał tu niegdyś średniowieczny gród.	

3. Dopisz brakujące zdania podrzędne. Skorzystaj z podpowiedzi.

choć nie ma takiej potrzeby. • kiedy skończy pracę. •
jeśli go zaprosisz. • by odwiedzić krewnych. • ponieważ dawno tu nie był.

Przyjedzie, _____
okolicznikowe czasu

Przyjedzie, _____
okolicznikowe przyczyny

Przyjedzie, _____
okolicznikowe celu

Przyjedzie, _____
okolicznikowe warunku

Przyjedzie, _____
okolicznikowe przyzwolenia

4. Znakiem X zaznacz przysłowia, które są zdaniami podmiotowymi.

Mówiły jaskółki, że niedobre są spółki.	
Kto pyta, nie błądzi.	
Kto się lubi, ten się czubi.	
Gdzie dwóch się bije, tam trzeci korzysta.	
Co się stało, to się nie odstanie.	

5. Do poniższych zdań dopasuj wykresy – wpisz nad każdym odpowiednią literę. Podaj nazwę typu zdania podrzędnego.

- A. Kolega opowiedział nam o przygodzie, która przydarzyła mu się rok temu.
- B. Mimo że zapomniała kluczy, weszła do mieszkania.
- C. Mama zwolniła go wcześniej z lekcji, ponieważ miał wizytę u lekarza.
- D. Kiedy byłem mały, każde wakacje spędzałem nad morzem.
- E. Mateusz i Michał poprosili rodziców, aby kupili im psa.

6. Przeczytaj wypowiedzi dziewczyn i wykonaj polecenia.

a) Podkreśl orzeczenia w zdaniach składowych i zadaj pytania o zdania podrzędne.

1. Ten film był taki, że zapomniałam o całym świecie. _____	2. Bardzo podobał mi się aktor, który grał główną rolę. _____	3. Dawno nie widziałam filmu, który miałby aż tyle zwrotów akcji! _____
4. Główny bohater był taki, że ciągle czymś zaskakiwał. _____	5. Dialogi były takie, że zapamiętam je na długo. _____	6. Reżyser stworzył dzieło, które naprawdę mnie poruszyło. _____

b) Ania użyła zdań orzecznikowych, a Kasia – przydawkowych. Zapisz obok każdej z nich numery zdań, które wypowiedziała.

Ania wypowiedziała zdania:

Kasia wypowiedziała zdania:

7. Wpisz w luki pytania, na jakie odpowiadają zdania podrzędne. Następnie połącz strzałką zdanie z odpowiednim opisem i narysuj wykresy.

Zapisał na kartce datę, którą podyktowała nauczycielka. <i>jaka?</i>	zdanie podrzędne dopełnieniowe
Chociaż jestem dopiero w szóstej klasie, mam plany na przyszłość. _____	zdanie podrzędne okolicznikowe celu
Podszedł do pani, aby sprawdziła mu zadanie. _____	zdanie podrzędne przydawkowe
Dba o to, by jej zeszyt był estetyczny. _____	zdanie podrzędne okolicznikowe warunku
Pojechała na wakacje tam, gdzie była w zeszłym roku. _____	zdanie podrzędne okolicznikowe przyczyny
Gdy wracałam tramwajem do domu, oglądałam zabawne filmiki w internecie. _____	zdanie podrzędne okolicznikowe sposobu
Jeśli chcesz zdażyć do kina, musisz wyjść za dziesięć minut. _____	zdanie podrzędne okolicznikowe czasu
Nie wzięła udziału w zawodach, ponieważ nie czuła się na siłach. _____	zdanie podrzędne okolicznikowe miejsca
Basia wyrecytowała wiersz tak, że wszyscy byli zachwyceni. _____	zdanie podrzędne okolicznikowe przyzwolenia

1
2

Interpunkcja zdania złożonego? Nic prostszego!

1. Podkreśl w wypowiedziach orzeczenia i wstaw przecinki tam, gdzie to konieczne. Zakreśl zdania złożone podrzędnie.

Tydzień temu wypożyczyłem z biblioteki przewodnik po Francji ale zacząłem go czytać dopiero wczoraj.
Jest w nim dużo zwięzłych informacji które są dodatkowo zilustrowane.

Ja przed podróżą studiuje mapy albo oglądam filmy podróżnicze.
Lubię wiedzieć co warto zobaczyć w danej okolicy.

Ta publikacja jest wartościowa ponieważ pomaga wybrać najciekawsze atrakcje i ułożyć trasę podróży.

2. Z rozsypanki ułóż cztery zdania. Połącz liniami fragmenty zdań z czterech kolumn. Zakreśl pola ze spójnikami, przed którymi należy postawić przecinek.

Bardzo lubimy
podróżować

patent
żeglarza

choć

ma duże zniżki
na bilety.

Mój brat
Tomek

w podróż
kamperem

kiedy

będę dorosły
i uzyskam prawo
jazdy.

Chciałbym
wybrać się

z rodzicami

więc

zawsze nas
czymś zaskakują.

Paweł zdobył

jest studentem

ponieważ

nikt nie wierzył
w jego
umiejętności.

3. Przeczytaj tekst i wykonaj polecenia.

- a) Podkreśl w zdaniach orzeczenia i oddziel przecinkami zdania składowe w zdaniach złożonych.

Gdy kwitną rośliny pszczoły wyruszają do pracy. Z daleka kuszą je rośliny miododajne które nazywamy pożytkami. Pszczoły zbierają nektar a następnie przekazują go robotnikom pracującym w ulu. Nieprzerobiony nektar który nazywamy nakropem składowany jest w plastrach. Aby zabezpieczyć go przed zanieczyszczeniem i bakteriami owady zalepiają komórki plastra woskiem.

Proces dojrzewania miodu polega na zmianie jego składu chemicznego. Mają na to wpływ pszczele enzymy. Sacharoza rozkłada się na cukry proste a sam miód staje się bakteriostatyczny.

Gdy nadchodzi czas zbiorów pszczelarz wyjmie z ula miodowe plastry. Musi zeszkrobać z nich wosk. Plastry wkłada do miodarki by odwirować miód. Kiedy pozbędzie się zanieczyszczeń i fragmentów plastra miód jest gotowy do przelania do słoików.

- b) Na podstawie tekstu ustal kolejność etapów produkcji miodu i ponumeruj zdjęcia.

4. Ze zdań pojedynczych utwórz zdania złożone. Tam, gdzie to konieczne, postaw przecinek. Wykorzystaj spójniki z ramki.

dlatego • albo • jeśli • ponieważ • że

Pojedziemy nad jezioro. Wybierzemy się nad rzekę.

Dziś położymy się wcześniej spać. Musimy wstać skoro świt.

Jestem tego pewna. Złożyłam pismo
w terminie.

Dziś jest wietrznie i deszczowo.
Nie pójdziemy na lodowisko.

Zagramy razem po lekcjach
w Minecraft. Rodzice mi pozwolą.

5. Wykonaj polecenia.

- a) W poniższym tekście wstaw brakujące przecinki.

Jeśli chcesz się przenieść w czasie do epoki prehistorycznej koniecznie odwiedź jaskinię Lascaux. Kto lubi historię ten zna opowieść o przypadkowym odkryciu groty przez czterech chłopców. Jest to miejsce w którym można podziwiać wyjątkowe malowidła naskalne stworzone przez ludzi siedemnaście tysięcy lat temu. Naukowcy wciąż się zastanawiają jaką funkcję pełniły te obrazy. Współcześnie zwiedza się replikę jaskini ponieważ oryginalna grotą została zamknięta. Zrobiono to aby chronić prehistoryczne malowidła przed wilgocią i dwutlenkiem węgla. Jaskinia jest taka że wzbudza podziw naukowców i turystów.

- b) Rozpoznaj typy zdań złożonych podrzędnie i zakoduj je według wzoru.

Zdanie złożone podrzędnie				
podmiotowe	orzecznikowe	przydawkowe	dopełnieniowe	okolicznikowe
■	▲	★	◆	◎

1. zdanie	2. zdanie	3. zdanie	4. zdanie	5. zdanie	6. zdanie	7. zdanie

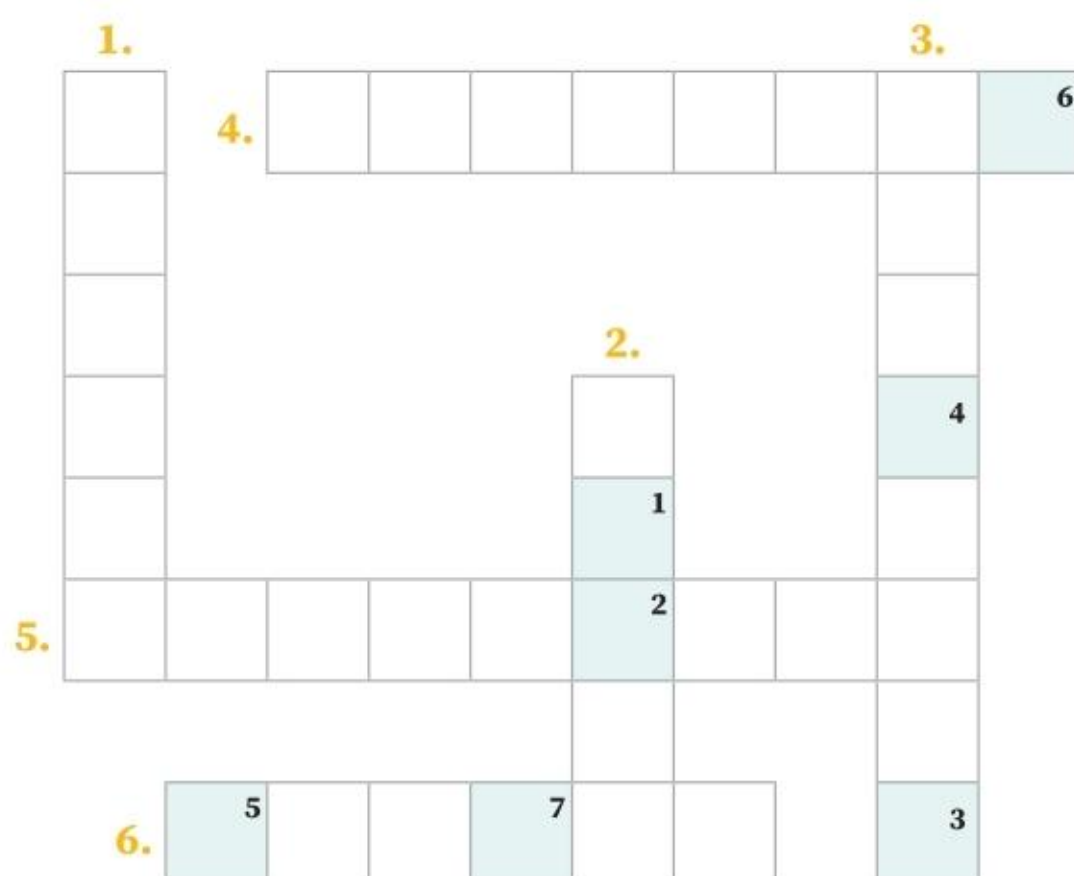

Oficjalnie czy nieoficjalnie?

1. Oceń prawdziwość zdań. Zaznacz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

Listu oficjalnego nie trzeba podpisywać odręcznie.	P	F
W lewym górnym rogu zapisujemy miejscowość i datę.	P	F
W liście oficjalnym muszą się znajdować dane nadawcy i adresata.	P	F
Zwroty grzecznościowe w liście oficjalnym należy zapisywać wielką literą.	P	F

2. Czy znasz osoby publiczne, do których można skierować list oficjalny? Odgadnij hasła i wpisz je do diagramu krzyżówki. W razie trudności skorzystaj z internetu. Litery z pól oznaczonych cyframi od 1 do 7 utworzą rozwiązanie.

Hasło: _____

1. duchowny w Kościele katolickim, często zwierzchnik diecezji
2. członek rady gminy lub miasta reprezentujący mieszkańców
3. osoba kierująca szkołą lub inną instytucją
4. najważniejszy przedstawiciel administracji państwowej w województwie
5. najwyższej rangi urzędnik w dużych miastach albo przywódca państwa wybierany w wyborach demokratycznych
6. przewodniczący wsi wybrany przez mieszkańców sołectwa

3. Z rozsypanych wyrazów utwórz pięć zwrotów grzecznościowych, które można wykorzystać w liście oficjalnym. Zapisz je zgodnie z zasadami.

4. Popraw błędy w sformułowaniach.

Witam, Panie Dyrektorze!

Liczę na to, że wkrótce zobaczę się z Panią.

Samorząd Uczniowski kieruje prośbę o dorzucenie paru złotych do zakupu nagrody dla „Najbardziej zgranej klasy”.

5. Podaj po jednym argumencie, którym można by uzasadnić poniższe prośby.

a) prośba o zakup kwiatów doniczkowych do sal lekcyjnych

b) prośba o utworzenie na szkolnym korytarzu strefy zabawy i relaksu

c) prośba o wydłużenie przerwy obiadowej o pięć minut

6. Uzupełnij list brakującymi elementami. Podkreśl argumenty, które uzasadniają prośbę.

Pan Radny
Antoni Kowalski
Urząd Miasta
ul. Piłkarska 5
00-210 Sportowice

Szanowny Panie Radny!

W imieniu Rady Rodziców przy Szkole Podstawowej nr 1 w Sportowicach zwracam się z prośbą o przedstawienie na najbliższym spotkaniu Rady Miasta pomysłu budowy wielofunkcyjnego boiska sportowego.

Uważamy, że taka inwestycja wpłynęłaby znacząco na aktywizację naszych dzieci i podniosłaby jakość lekcji WF-u, które obecnie odbywają się na korytarzu lub w pobliskim parku.

W naszej miejscowości przydałoby się miejsce, gdzie także osoby dorosłe mogłyby uprawiać sport i wspólnie spędzać czas. Byłaby to doskonała okazja do integracji okolicznych mieszkańców.

Boisko stanowiłoby także jedną z miejscowych atrakcji. Obok jeziora, pięknych lasów i ścieżek rowerowych nowy obiekt sportowy przyciągałby turystów lubiących wypoczynek na świeżym powietrzu. Przełożyłoby się to na konkretne korzyści finansowe.

Z góry dziękuję za rozpatrzenie naszej prośby i podjęcie działań w tym kierunku.

7. Przekształć e-mail w list oficjalny.

 Nowa wiadomość — ↗ ✕

Do Rada Rodziców

Temat prośba

Dzień dobry

Nazywam się Ania Bocian i reprezentuję Samorząd Szkolny. W imieniu uczniów chciałam Państwa prosić o sfinansowanie dodatkowych stojaków na rowery. Obecnie są tylko trzy, a to zdecydowanie za mało...

Mamy nadzieję, że plac przed szkołą stanie się dzięki nim bardziej uporządkowany. Teraz młodzież zostawia rowery na trawniku i przy parkanie.

Pozdrawiam! A.B.

WYŚLIJ

● Połącz linią zdania składowe w zdania złożone podrzędnie i rozpoznaj ich typy. Litery przypisane do kolejnych zdań utworzą nazwę miasta, które Maja i Jan odwiedzili jako pierwsze.

☐ Kto lubi legendy,	• którą przetransportowano z Norwegii.
☐ Widok ze Śnieżki jest taki,	• ponieważ oferuje wiele atrakcji.
☐ Znajduje się tu zabytkowa świątynia,	• by poznać historię górnictwa.
☐ Miasto przyciąga turystów,	• powinien poznać opowieści o Liczyrzepie.
☐ Można zwiedzić okoliczne sztolnie,	• że zapiera dech w piersiach.
☐ Dowiedzieliśmy się,	• można się wybrać do zamku Książ.
☐ Jeśli czas pozwoli,	• że na Kopę można wjechać koleją linową.

• okolicznikowe celu – A	• okolicznikowe przyzwolenia – Z	• podmiotowe – K
• orzecznikowe – A	• okolicznikowe przyczyny – P	• dopełnieniowe – C
• przydawkowe – R		

● W wypowiedzi Mai zabrakło przecinków. Uzupełnij znaki przestankowe. Ich liczba powie Ci, jaki był drugi przystanek na trasie Mai i Jana.

- 4 – Lublin ☐
- 5 – Puławy ☐
- 6 – Janowiec ☐

Ja chciałam jechać dalej na południe ale Jan przekonał mnie że Lubelszczyzna mile nas zaskoczy. Nie widzieliśmy ani Lublina ani Kazimierza Dolnego ani Zamościa. Prócz podróży interesuje mnie historia toteż odwiedziliśmy skansen zamek oraz pałac Czartoryskich w Puławach.

● Wciel się w postać Jana i podaj przykłady zwrotów, jakie można zastosować w liście oficjalnym. Z podanych liter ułóż nazwę jeziora na Suwalszczyźnie, nad które dotarli podróżnicy.

G W I Y R

nazwa jeziora

Piszę list do lokalnych władz z prośbą o utworzenie kempingu. Jakie zwroty do adresata mogę zastosować?

Jaką formułą mogę rozpocząć pismo?

Jakiego sformułowania mogę użyć w zakończeniu?

VII. SAMODZIELNOŚĆ

Radzę sobie z ortografią i interpunkcją

1. W skansenie turyści mogą zwiedzić warsztaty rzemieślnicze. Uzupełnij litery w poniższych wyrazach i dopasuj nazwy do ilustracji. Wstaw w kółka cyfry od 1 do 8.

1 piekar____two • 2 lutni____two • 3 tka____two • 4 kowal____two •

5 złotni____two • 6 krawie____two • 7 garncar____two • 8 szew____two

2. Obok każdego przykładu zapisz wyraz, który uzasadnia pisownię cząstki *-dztwo*. Na kolorowych polach zapisz wymianę głosek.

województwo – _____

dowództwo – _____

sąsiedztwo – _____

śledztwo – _____

inwalidztwo – _____

3. Uzupełnij zdania czasownikami, z których każdy zawiera literę *ż*, *rz*, *h* lub *ch*.
Użyj form czasu przeszłego.

- ▶ Grupa nastolatków bardzo _____ na korytarzu.
- ▶ Bożena cały miesiąc _____ na grypę.
- ▶ Kucharz Ambroży _____ górę placków z cukinii.
- ▶ Puszek _____ po świeżym śnieżku.
- ▶ Staruszka _____ swojemu lekarzowi na bóle pleców.
- ▶ Hubert i jego babcia czule _____ przed jego podróżą do domu.
- ▶ Wujek Grzegorz _____ na pogodę nad morzem.

4. W każdym zdaniu zakreśl jedno słowo, którego pisownię można uzasadnić wymianą głosek w wyrazie pokrewnym. Zapisz ten wyraz w luce.

Sprawy przybrały inny obrót, niż się spodziewałam. _____

Znam prosty przepis na twarożek ze szczypiorkiem. _____

Na środe zapowiedziano zbiórke makulatury. _____

Pielęgniarka miała na sobie biały fartuch. _____

Na trawniku znalazłam kolorowe ptasie piórko. _____

W cukierni kupiliśmy pyszne lody w rożku. _____

5. Zastosuj regułę cofania przecinka i uzupełnij zdania znakami interpunkcyjnymi.
Zapisz dokończenie każdego wypowiedzenia.

Nie powinniśmy zjeżdżać z głównej drogi zwłaszcza że _____

Puentę utworu wyrecytował donośnym głosem tak aby _____

Próbowała powtarzać materiał przed zbliżającym się testem podczas gdy _____

Ekipa nie zdąży z remontem przed wakacjami chyba że _____

Zdecydowali się na zakup nowego auta mimo że _____

6. Uzupełnij wyrazy brakującymi literami, a następnie ułóż krótki tekst o wakacjach. Wykorzystaj przynajmniej trzy z poniższych słów, w dowolnej formie gramatycznej. Zwróć uwagę na poprawność interpunkcyjną.

baga ____

dwo ____ ec

b ____ eg

pasa ____ er

____ otel

a ____ tokar

śpiw ____ r

samoch ____ d

s ____ ronisko

bi ____ ro podr ____ y

ob ____ z ____ arcerski

pla ____ a

7. Zastąp wybranymi słowami z ramki podkreślone wyrazy pod fotografiami.

pejzaż • witraż • miraż • wiraż • pasaż

Zakręciło mi się
w głowie, kiedy
zobaczyłam ten
zakręt.

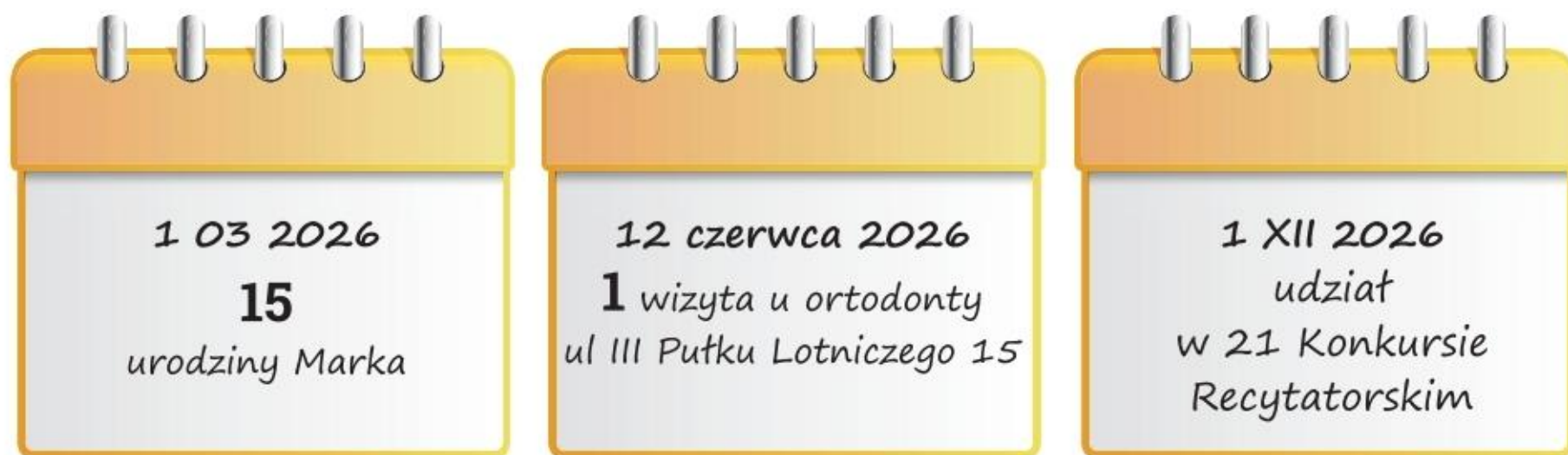

W czasie warsztatów
zrobiłam dla mamy
obrazek z kawałków
szkła.

Od roku pasjonuję
się fotografowaniem
krajobrazów.

8. Wpisz brakujące kropki w zapiskach w kalendarzu.

9. Zapoznaj się z nowymi zasadami pisowni obowiązującymi od 1 stycznia 2026 roku, wprowadzonymi przez Radę Języka Polskiego. Wykonaj poniższe polecenia.

- a) Zakreśl w tekstach wariant pisowni danego wyrazu zgodny z nowymi zasadami.
- ▶ W dzieciństwie Tomek mieszkał w Warszawie w dzielnicy Ochota. Nie czuje się jednak ani W/warszawianinem, ani O/ochocianinem, ponieważ w wieku 10 lat przeprowadził się z rodzicami do Poznania. Mieszkają teraz w dzielnicy Jeżyce. Tomek lubi o sobie mówić, że jest i P/poznaniakiem, i J/jeżyczaninem.
 - ▶ Rodzina Kamińskich chciałaby pojechać na W/wyspę Wolin. Dotychczas organizowali wspólne podróże nie częściej / nieczęściej niż raz w roku, ale bardzo chcieli to zmienić. Sprzedali małego O/opla i kupili dużego F/fiata – teraz będą jeździć po Polsce vanem.
 - ▶ Adam dostał dziś nie najlepszą / nienajlepszą ocenę z języka polskiego. Projekt plakatu o laureatach Nagrody Nobla przygotował nie najstaranniej / nienajstaranniej. Nauczyciel uznał, że projekt graficzny był niebanalny, ale opisy postaci były nie najciekawsze / nienajciekawsze.
- b) Na podstawie powyższych przykładów napisz zwięzłą notatkę na temat zmian pisowni obowiązujących od 1 stycznia 2026 roku.

Ależ się działo! Trzeba to opisać

1. Przyjrzyj się ilustracji, a następnie ponumeruj zdania pojedyncze zgodnie z następstwem czasowym. W każdym zdaniu podkreśl przysłówki.

Wówczas odetchnęła z ulgą.

Wtedy poczuła strach.

Nagle zerwał się porywisty wiatr.

Raptem obok niej upadł złamany konar drzewa.

Potem rozszalała się burza z piorunami.

Nieoczekiwanie zjawiała się pomoc.

Jednocześnie myślała o tym, gdzie się schronić.

2. Zapoznaj się z tekstem i podkreśl w nim rzeczowniki i przymiotniki. Jaki charakter nadają one opisowi sytuacji? Zapisz swoją odpowiedź.

Pewnego zimowego dnia wybraliśmy się z tatą do dziadków mieszkających w leśniczówce nad brzegiem jeziora. Gdy wyruszyliśmy z domu, świeciło łagodne słońce, jednak z upływem dnia nadciągnęły szare, ciężkie chmury. W pewnym momencie zaczął padać gęsty śnieg, a im bliżej celu byliśmy, tym trudniejsze warunki panowały na drodze. Wokół zrobiło się białe niczym w Narnii. Na szosie pojawiły się pługi, ale na drodze dojazdowej, w którą skręciliśmy, zasy były już tak wysokie, że musieliśmy zostawić auto i pójść pieszo. Spostrzegliśmy wtedy, że nikogo nie ma w pobliżu. Słyszeć było tylko niepokojące wycie wiatru i skrzypienie gałęzi uginających się pod grubą warstwą białego puchu. Tata próbował dodzwonić się do dziadków, by wyjechali po nas ciągnikiem, jednak w głębi lasu nie było zasięgu. Zmęczeni i zmarznięci brnęliśmy przez zaśnieżone leśne ścieżki. Szybko zapadał zmierzch. Gdy opadałam z sił, dobiegło nas wołanie. To byli dziadkowie, którzy wyszli nam naprzeciw. Wkrótce spostrzegliśmy migoczące w oddali światło – byliśmy u celu!

3. Przeczytaj opis sytuacji i wykonaj polecenia.

a) Zaznacz na marginesie wstęp, rozwinięcie i zakończenie tekstu.

Słodkie (?) popołudnie

To lipcowe popołudnie spędzaliśmy w wiejskiej chacie w pobliżu lasu. Było tak gorąco, że szukaliśmy schronienia przed słońcem. Siedzieliśmy w ogrodzie w cieniu drzew i jedliśmy podwieczorek przygotowany przez ciocię Karolinę, która upiekła dla nas ciasto z jagodami. Rozmawialiśmy, śmialiśmy się głośno, a nasze twarze i dłonie były fioletowe od nadzienia.

Tomasz robił zabawne miny i tak wymachiwał rękoma, że aż przewrócił szklankę z sokiem pomarańczowym. Słodki zapach napoju zwabił osy. Nagle, nie wiadomo skąd, pojawiły się pierwsze owady! Latały nad stołem. Głośno bzyczały. Bzz, bzz... Mój mały kuzyn zaczął krzyczeć. Odganiał je od ciasta i soku. Sytuacja wyglądała groźnie. Osy wcale się go nie bały. Razem z Piotrkim i Szymonem zaczęliśmy je przeganiać. Nie wierzyliśmy własnym oczom. To niemożliwe! Armia w żółto-czarne paski powiększała się z minuty na minutę! Teraz nad stołem krążył już cały rój natarczywych owadów. Wtem Szymon zaniósł się płaczem. Jedna z os uządlila go w rękę, która zaczęła szybko puchnąć. Moje serce biło jak szalone. Przerażona pobiegłam po ciocię. Bardzo bałam się o mojego brata.

Ciocia zawiozła Szymona do przychodni, gdzie podano mu zastrzyk odczulający. Nie wiem, co mogłoby się stać, gdyby nie dotarł do lekarza na czas... Nigdy nie zapomnę tego dnia – to wcale nie było słodkie popołudnie.

b) Jakie elementy dynamizujące zostały wykorzystane w powyższym opowiadaniu? Zaznacz wszystkie poprawne odpowiedzi.

A. czas teraźniejszy	E. urwane wypowiedzi
B. czasowniki określające ruch	F. wykrzyknienia
C. krótkie zdania	G. wyrazy dźwiękonaśladowcze
D. przysłówki	

4. Spójrz na fotografie Patrycji, które przypominają o ważnych wydarzeniach z jej życia. Nadaj każdemu ze zdjęć ciekawy tytuł.

5. Wybierz jedną z fotografii z ćw. 4 i przygotuj opis sytuacji. Wzbogać powstały tekst: przysłówkami wprowadzającymi następstwo czasowe, wykrzyknieniami budującymi napięcie, porównaniem, metaforą i wyrazem dźwiękonaśladowczym.

6. Do przedstawionej ilustracji przygotuj dwa krótkie opisy sytuacji – jeden statyczny, a drugi dynamiczny.

Jak korzystać z internetu? Odpowiedzialnie!

1. Przeczytaj wypowiedzi bohaterów i napisz swoje zdanie na temat korzystania z internetu. Uzasadnij je dwoma argumentami.

Według mnie internet jest pułapką. Wciąga, zabiera czas i bywa niebezpieczny. Wolę spędzać czas z bliskimi.

Dla mnie internet jest miejscem spotkań z przyjaciółmi. Jestem z nimi w stałym kontakcie na komunikatorze.

Internet jest źródłem dobrej rozrywki. Razem z kolegami gramy w różne gry online.

2. Jakie działania pomogą nam się uchronić przed cyberzagrożeniami? Zaznacz wszystkie poprawne odpowiedzi.

- A.** Aktualizowanie oprogramowania antywirusowego.
- B.** Niepublikowanie w internecie danych osobowych i kontaktowych.
- C.** Udostępnianie swoich haseł znajomym.
- D.** Nieotwieranie podejrzanych załączników, szczególnie od nieznanych nadawców.
- E.** Częsta zmiana haseł dostępu do naszych kont i profili w mediach społecznościowych.
- F.** Publikowanie postów ze zdjęciami bliskich i swojego domu tylko w wybranym serwisie.

3. Wykonaj polecenia.

- a) Przyjrzyj się poniższym hasłom, które są potencjalnie łatwe do odgadnięcia. Napisz, jakie błędy popełniono przy ich tworzeniu.

Hasło123

Polacydoboju!

Gdynia2025

QWERTY

aaaaniakowalskaaaa

wujekAntek1980

@#\$%^&*Szymek

mój_pikuś

- b) Zamień podane przykłady na trudne do złamania hasła. Użyj w każdym z nich następujących znaków: dużej litery, małej litery, znaku specjalnego, cyfry.

Polacydoboju!

!PoL@Cy%dO%b0Ju!

Zamienmyslowo2025

MaaazurekDąbrowskiego000

piesekKlusek987

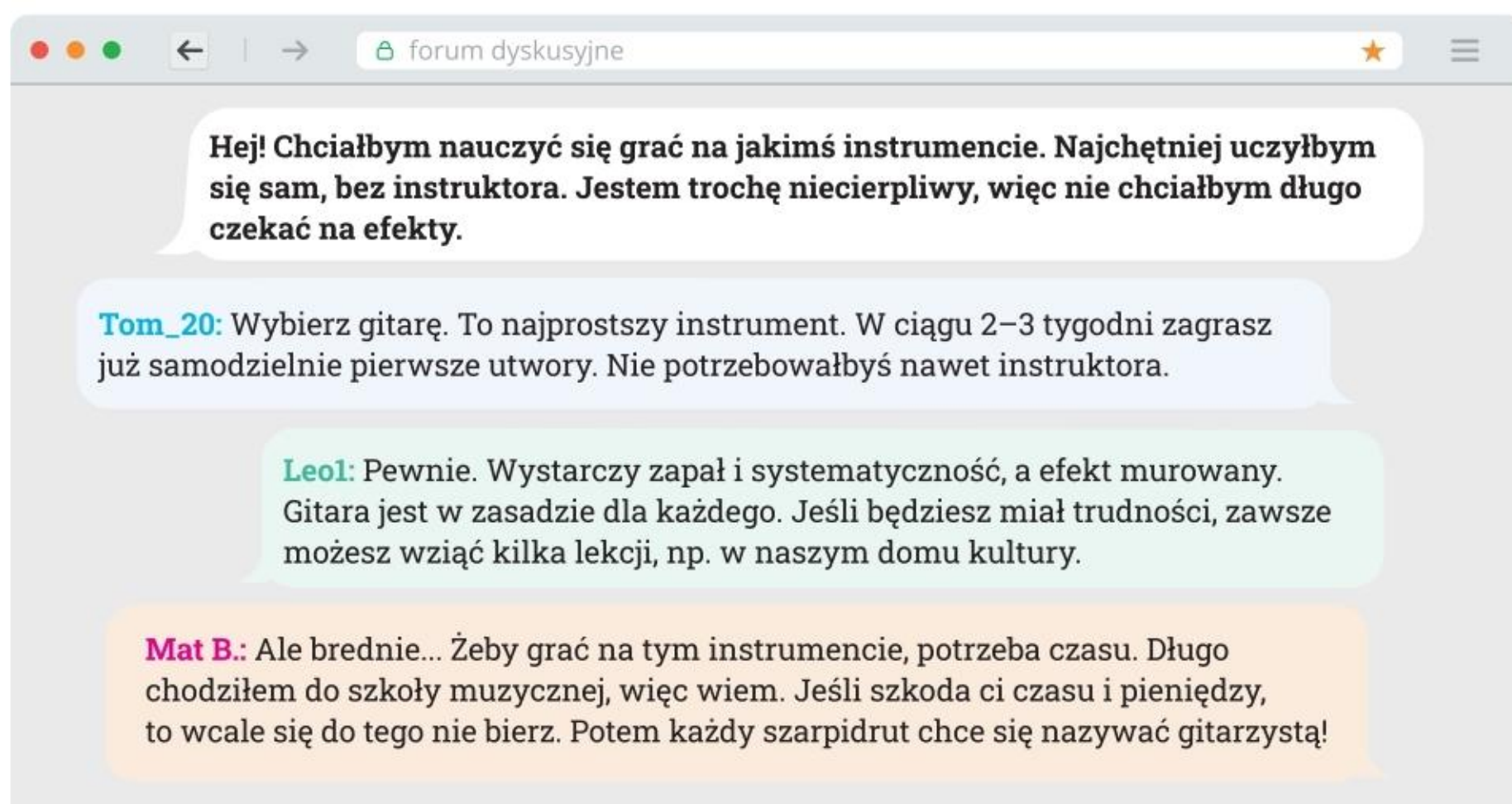

4. Zaproponuj pięć zasad korzystania z internetu, które obowiązują w Twoim domu lub które można by wprowadzić w trosce o zdrowie i samopoczucie domowników. Zastosuj jednorodną formę wypowiedzi.

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

5. W poniższej dyskusji na forum wskaż wypowiedzi podszyte hejtem lub będące mową nienawiści. Udziel rad w uprzejmym tonie.

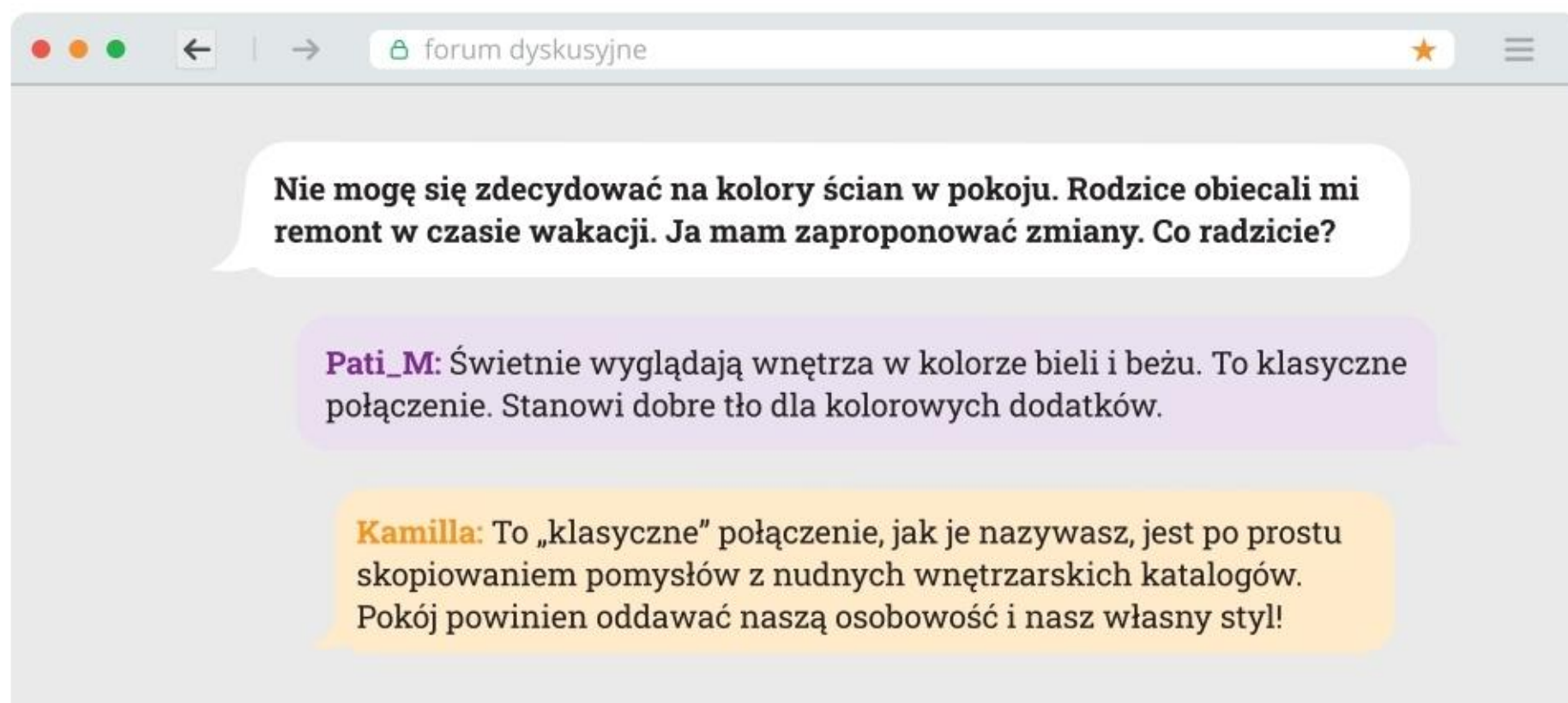
The screenshot shows a web browser window with the address bar displaying 'forum dyskusyjne'. The forum post contains three messages in speech bubbles. The first message is from an anonymous user. The second message is from 'Tom_20'. The third message is from 'Leol'. Below the forum post, there are three horizontal lines for writing a response.

Hej! Chciałbym nauczyć się grać na jakimś instrumencie. Najchętniej uczyłbym się sam, bez instruktora. Jestem trochę niecierpliwy, więc nie chciałbym długo czekać na efekty.

Tom_20: Wybierz gitarę. To najprostszy instrument. W ciągu 2–3 tygodni zagraasz już samodzielnie pierwsze utwory. Nie potrzebowałbyś nawet instruktora.

Leol: Pewnie. Wystarczy zapał i systematyczność, a efekt murowany. Gitara jest w zasadzie dla każdego. Jeśli będziesz miał trudności, zawsze możesz wziąć kilka lekcji, np. w naszym domu kultury.

Mat B.: Ale brednie... Żeby grać na tym instrumencie, potrzeba czasu. Długo chodziłem do szkoły muzycznej, więc wiem. Jeśli szkoda ci czasu i pieniędzy, to wcale się do tego nie bierz. Potem każdy szarpidrut chce się nazywać gitarzystą!

The screenshot shows a web browser window with the address bar displaying 'forum dyskusyjne'. The forum post contains three messages in speech bubbles. The first message is from an anonymous user. The second message is from 'Pati_M'. The third message is from 'Kamilla'. Below the forum post, there are three horizontal lines for writing a response.

Nie mogę się zdecydować na kolory ścian w pokoju. Rodzice obiecali mi remont w czasie wakacji. Ja mam zaproponować zmiany. Co radzicie?

Pati_M: Świetnie wyglądają wnętrza w kolorze bieli i beżu. To klasyczne połączenie. Stanowi dobre tło dla kolorowych dodatków.

Kamilla: To „klasyczne” połączenie, jak je nazywasz, jest po prostu skopiowaniem pomysłów z nudnych wnętrzarskich katalogów. Pokój powinien oddawać naszą osobowość i nasz własny styl!

6. Podczas cytowania utworu zawsze należy podać jego autorstwo. Przyjrzyj się stronom tytułowym i stwórz poprawne podpisy bibliograficzne do cytatów.

**Z Wenecji
do Neapolu**
WRAŻENIA Z PODRÓŻY

skreślił
Władysław Bełza

Kraków
S. A. Krzyżanowski
1910

Byłem dziś na Lido.

Jest to podłużna wyspa, a raczej piaszczysty wał, sztucznie zamieniony w ogród i ochraniający Wenecję od fal Adriatyku, gdzie znajdują się słynne kąpiel[iska] morskie, zaliczające się nie tylko do modnych, ale i do pełnych komfortu miejsc kąpielowych.

BIBLIOTEKA „ORLEGO LOTU” Nr 2
Dr Tytus Chałubiński

Sześć dni w Tatrach
Wycieczka bez programu

Kraków 1921
Nakładem Redakcji „Orlego Lotu”
Krakowska Drukarnia
Nakładowa w Krakowie

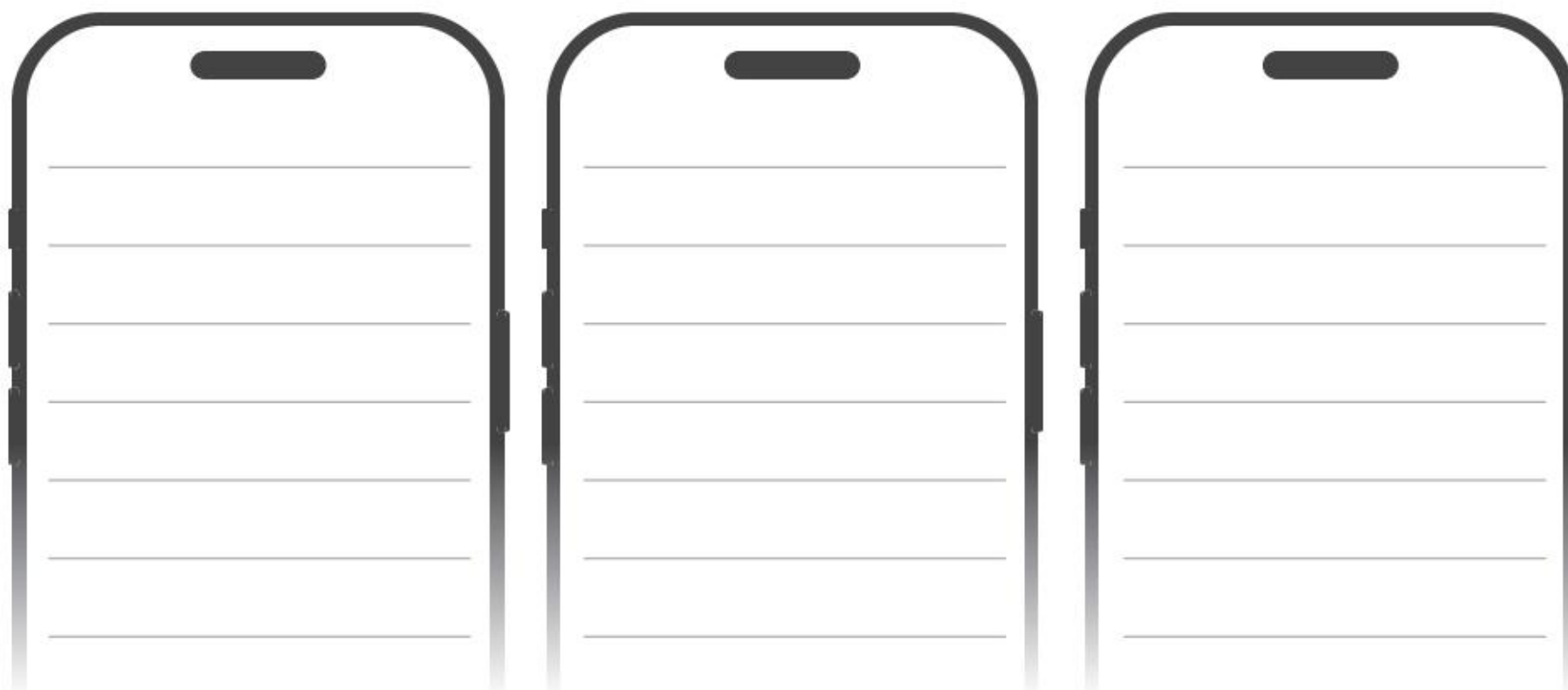
[...] Sabała ma lat około 70, jest suchawy, ale krzepki, skóra twarzy prawie pergaminowa, wzrok nieco przymglony, ale rysy twarzy wyraziste i piękne. [...] Latem i zimą nie zagrzeje miejsca w domu. [...] zaopatrzywszy się w kerpce [...] i naładowawszy torbę, idzie z „gąślikami” do lasu i w hale. Na Orawie, Liptowie, na kilka mil wokoło, wszędzie go znają i wszędzie „radzi widzą”, tak dla jego muzyki, jak i przypowiastek, tudzież doskonałego humoru.

7. Jednym ze zjawisk w mediach internetowych jest nadużywanie clickbaitów (czytaj: klikbajtów) – tytułów przyciągających uwagę przesadą i sensacyjnym tonem. Mają one zachęcić czytelników do klikania w linki, co generuje ruch na stronach i zapewnia wydawcom zysk z reklam. Wykonaj poniższe polecenia.

a) Które z poniższych tytułów to clickbaity? Zaznacz wszystkie właściwe odpowiedzi.

- A. Naukowcy alarmują: „Zagrożona jest duża część Europy”
- B. Ministerstwo Edukacji pracuje nad nowelizacją prawa oświatowego
- C. Ceny masła szokują. „To nie do pomyślenia, ile trzeba zapłacić!”
- D. Ekspert nie wytrzymał: „To skandal, czym nas faszerują”
- E. Sąd wydał list gończy za podpalaczem z Grodziska
- F. Rewolucja w ortografii! Wielkie zmiany w zasadach pisowni

- b)** Zajrzyj do wybranego serwisu informacyjnego w internecie i przeczytaj nagłówki. Wyszukaj w nim trzy tytuły będące clickbaitami i zapisz je poniżej. Możesz ułożyć własne.

Three smartphone outlines are shown side-by-side, each with eight horizontal lines for writing, intended for recording clickbait titles.

- 8.** Czy potrafisz rozpoznać zagrożenia, jakie czają się w sieci? Dopasuj hasła do definicji. W razie trudności sięgnij do internetu.

internet challenge
(czytaj: czelendź)

malware
(czytaj: mal'er)

quishing
(czytaj: kłiszing)

cyberstalking

**troll parenting,
sharenting**
(czytaj: szarenting)

publikowanie w sieci przez rodziców lub opiekunów treści kompromitujących dziecko albo regularne publikowanie zdjęć i informacji z życia dziecka

zjawisko dręczenia i prześladowania przy użyciu internetu

złośliwe oprogramowanie, które infekuje komputer lub inne urządzenia mobilne; może przechwytywać dane czy zablokować dostęp do systemu

przesyłanie kodów QR przekierowujących do fałszywej witryny lub złośliwego oprogramowania

nakłanianie użytkowników sieci do podjęcia zabawnego, a czasem niebezpiecznego dla zdrowia i życia wyzwania

Same Fakty

Cena 4,50 zł

Kraj: „TEN PIES NIENAŻARTY ZRUJNOWAŁ MI PARTY!”

Pani Aneta (35 l.) z Marcinkowa kupiła ukochanemu jedynakowi wymarzonego psa. Po roku od zakupu szczeniaka z hodowli okazało się, że... wyrósł z niego szalony, łakomy mieszanec. – On jest nieprzewidywalny! I tak wszyscy omijają naszą posesję szerokim łukiem, a teraz jeszcze zrujnował nam przyjęcie! – żali się kobieta.

Rozwiń opowieść pani Anety. Zredaguj krótki, dynamiczny opis sytuacji – zrujnowanego przyjęcia.

Sport: ZŁOTY CHŁOPAK Z OLECKA

Piotr Bajka (16 l.) zajął pierwsze miejsce na zawodach pływackich w Barcelonie. Nasz medalista pochodzi z Olecka ale teraz planuje przenieść się do stolicy. – Czuję się ____ lecczaninem ale znam wielu ____ arszawiaków. Zamieszkać na Żoliborzu i będę ____ oliborzaninem. Wiem że się szybko tu zaaklimatyzuję. Za sprawą taty trenuję od 7 ____ roku życia. Zresztą on również pływał – w latach 90 ____ odnosił duże sukcesy. Chcę by był ze mnie dumny.

Wstaw w artykule brakujące litery, kropki i przecinki.

NOWE TECHNOLOGIE: BEZPIECZNI W SIECI

- Dbaj o dobro swoich dzieci, nie publikuj ich zdjęć w ____.
- Nie chcesz nerwów mieć zszarganych, nie ujawniaj swoich ____.
- Mogą zniszczyć twoje pliki podejrzane ____.
- Nie bądź mądry dopiero po szkodzie – uważaj na linki w QR ____.

Uzupełnij porady dotyczące bezpiecznego korzystania z internetu – wstaw w każdą lukę jedno słowo stanowiące rym.

Podsumowanie rozdziałów IV–VII

Przeczytaj tekst i wykonaj zadania 1.–17.

Grzegorz Kasdepke, Barbara Kosmowska

Wielki wybuch, czyli K kontra K

fragmenty

Ksenia z ulgą wkroczyła na swoje podwórko. Postanowiła za wszelką cenę wstrzymać czarne myśli. Dziadek zawsze twierdził, że ludzie sami kopią sobie studnię smutku, bo myślą wyłącznie o złych albo przykrych rzeczach i nie dostrzegają tego, co powinno ich cieszyć. Ksenię najbardziej ucieszy, gdy torba z książkami wreszcie opuści jej plecy. Potem zamierza równie mocno ucieszyć się zupą pomidorową, dzień wcześniej ugotowaną przez mamę. „Trudno tak od razu znaleźć sto powodów do radości, ale dwa to już coś” – stwierdziła, kierując się w stronę klatki.

Za trzeci powód mogłaby uznać spotkanie z panią Kocoń, przemiałą staruszką, która przeprowadziła się do nich z małego miasteczka i ku radości pozostałych mieszkańców domu założyła miniaturowy ogródek tuż pod swoim oknem. Mama Kseni nie mogła się nadziwić, że przez cały czas na tym kawałku kiepskiej ziemi kwitną kwiaty. Gdy jedne traciły płatki, to pojawiały się następne. I tak od wiosny do jesieni. Pani Kocoń kręciła się po swoim królestwie z dużą srebrną konewką i chyba była jedyną lokatorką, która lubiła wszystkich mieszkańców [...].

Dzisiaj również pani Kocoń stała w swoim ogródku, jakby czekała na Ksenię.

– Dzień dobry, pani Helenko! – zapiszczała Ksenia, choć przecież starała się mówić jak jej ulubiona prezenterka telewizyjna, nisko i poważnie.

– Oj, nie wiem, Kseniu, czy to dobry dzień – odparła staruszka strapionym głosem. – Już od godziny szukam mojej konewki i nigdzie jej nie ma...

– Pomogę pani – zaproponowała Ksenia. Jeden rzut oka na klombik wystarczył, żeby uznać konewkę za zagubioną.

– Nigdy nie ginęła. Trzymałam ją tu, na parapecie. – Pani Kocoń ogarnęła wzrokiem puste okno swojego mieszkania. – Wiesz, moje dziecko, ten, kto ją zabrał, nawet nie wie, ile ta konewka dla mnie znaczy... No, ale na starość trzeba umieć rozstawać się z rzeczami, tak to już jest...

Usiadły na ławce. Ksenia przygotowała kartkę, długopis i poprosiła panią Helenkę, żeby przypomniawszy sobie, kiedy ostatnio korzystała z konewki, w którym momencie ustaliła jej brak, czy ktoś obcy kręcił się po podwórku. Z satysfakcją pomyślała, że zadaje bardzo fachowe pytania. [...] Jednak odpowiedzi pani Helenki nie były już tak

satysfakcjonujące. Od lat jest sama. Nikt obcy tu nie bywa. Czasami wpadnie jakiś sąsiad, pomoże, zapyta o zdrowie. A co do konewki, to nie pamięta, kiedy ją ostatnio widziała. Przecież używa jej codziennie. Więc może zniknęła przed chwilą...?

Za to historia srebrnej konewki była niezwykle romantyczna. Pani Helena dostała ją od narzeczonego w dniu zaręczyn z pięknie wykaligrafowanym napisem „Kocham Cię”. Potem pojawiały się na konewce ważne daty: rocznice ślubu, narodziny córki. To te daty były dla pani Kocoń takie ważne, szczególnie odkąd mąż zginął w wypadku, a córka zamieszkała w Nowym Jorku.

G. Kasdepke, B. Kosmowska, *Wielki Wybuch, czyli K kontra K* (fragmenty),
Wydawnictwo Wilga, Warszawa 2012.

1. Oceń prawdziwość podanych zdań. Zaznacz **P**, jeśli zdanie jest prawdziwe, albo **F** – jeśli jest fałszywe.

Ksenia z łatwością znajdowała powody do radości.	P	F
Strapienie pani Kocoń wywołało u Kseni chęć działania.	P	F

2. Wybierz poprawne dokończenie zdania. Zaznacz **A**, **B**, **C** lub **D**.

Ksenia nauczyła się od dziadka

- A.** grzeczności wobec ludzi.
- B.** znajdowania powodów do radości.
- C.** ostrożności w kontaktach z innymi.
- D.** dostrzegania zarówno wad, jak i zalet świata.

3. Na które pytanie nie znajdziemy odpowiedzi w drugim akapicie? Zaznacz **A**, **B**, **C** lub **D**.

- A.** Co zaskakiwało mamę Kseni?
- B.** Co stało się z mężem pani Kocoń?
- C.** Gdzie wcześniej mieszkała starsza pani?
- D.** Jak sąsiedzi zareagowali na założenie ogródka?

4. Wybierz poprawne dokończenie zdania. Zaznacz **A**, **B**, **C** lub **D**.

Dla pani Kocoń konewka była niezwykłym przedmiotem, ponieważ

- A.** zrobił ją własnoręcznie jej mąż.
- B.** wszystkie daty na niej zapisała ukochana córka.
- C.** przypominała jej najważniejsze momenty z życia.
- D.** dostała ją od rodziców jako prezent zaręczynowy.

5. Wybierz poprawne dokończenie zdania. Zaznacz **A**, **B**, **C** lub **D**.

Stosunek Kseni do pani Kocoń charakteryzuje

- A.** opryskliwość, złość, niechęć.
- B.** sympatia, szacunek, serdeczność.
- C.** uprzejmość, zniecierpliwienie, oddanie.
- D.** wyrozumiałość, współczucie, politowanie.

6. W poniższym cytacie zakreśl zaimki.

– *Nigdy nie ginęła. Trzymałam ją tu, na parapecie. – Pani Koczeń ogarnęła wzrokiem puste okno swojego mieszkania. – Wiesz, moje dziecko, ten, kto ją zabrał, nawet nie wie, ile ta konewka dla mnie znaczy...*

7. Wybierz poprawne uzupełnienie zdania. Zaznacz **A** albo **B** oraz **C** albo **D**.

W zdaniu: *Jednak odpowiedzi pani Helenki nie były już tak satysfakcjonujące*, rolę podmiotu pełni rzeczownik **A / B**, który został użyty w **C / D**.

- A.** *pani* **C.** mianowniku.
B. *odpowiedzi* **D.** dopełniaczu.

8. Podkreśl podmiot w każdym zdaniu. Następnie przy każdym przykładzie wpisz w lukę literę oznaczającą typ podmiotu, jaki w nim występuje.

G – gramatyczny, **D** – domyślny, **L** – logiczny, **S** – szeregowy

Pani Kocoń brakowało bliskiej osoby.	
Ksenia lubiła swoją sąsiadkę.	
Dziewczynka i starsza pani usiadły na ławce.	
Zamierzała się cieszyć spotkaniem ze staruszką.	
Opowieść o konewce była bardzo interesująca.	

9. W każdym przykładzie zakreśl poprawne uzupełnienie zdania.

- a) W zdaniu: *Ksenia z ulgą wkroczyła na swoje podwórko*, podkreślony fragment jest częścią podmiotu towarzyszącego / okolicznikiem sposobu.
- b) W zdaniu: *Ksenię najbardziej ucieszy, gdy torba z książkami wreszcie opuści jej plecy*, podkreślony fragment jest przydawką / dopełnieniem.

10. Wskaż zdanie bezpodmiotowe. Zaznacz wszystkie poprawne odpowiedzi.

- A. *Trudno tak od razu znaleźć sto powodów do radości [...].*
- B. *I tak od wiosny do jesieni.*
- C. *Trzymałam ją tu, na parapecie.*
- D. *[...] na starość trzeba umieć rozstawać się z rzeczami [...].*

11. Określ rodzaj zdania złożonego.

Ksenię najbardziej ucieszy, gdy torba z książkami wreszcie opuści jej plecy.

Już od godziny szukam mojej konewki i nigdzie jej nie ma...

Z satysfakcją pomyślała, że zadaje bardzo fachowe pytania.

Gdy jedne traciły płatki, to pojawiały się następne.

12. W którym z wyrazów pisownia *ż* jest zgodna z tą samą szczegółową zasadą ortograficzną co w wyrazie *książki*? Zaznacz właściwą odpowiedź.

- A. wąż
- B. lżej
- C. odważny
- D. sprzedaż

13. Zredaguj 6–8-zdaniowy opis przeżyć wewnętrznych pani Kocoń. Uwzględnij jej sytuację rodzinną i zaginięcie wartościowej pamiątki. Użyj przynajmniej dwóch związków frazeologicznych.

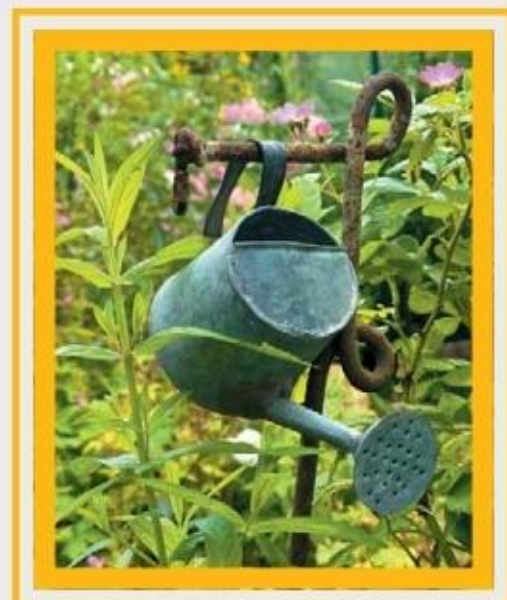
14. By pomóc sąsiadce, Ksenia rozwiesiła w okolicy ogłoszenie. Sprawdź, czy napisała je poprawnie. Skoryguj ewentualne błędy.

Szanowni sąsiedzi;

W dniu 23 04 2024 zaginęła srebrna metalowa konewka należąca do p. Kocoń. Konewka jest stara ale ma dużą wartość sentymentalną.

Cechą charakterystyczną są zapisane na niej daty. Uczciwego znalazcę prosimy o zwrot.

Można ją pozostawić w ogródku przy klatce nr 2.

15. Pani Kocoń zwróciła się do Kseni o pomoc w jeszcze innej sprawie. Niepokoiły ją bowiem różne wiadomości. Zaznacz SMS-y, które powinna zignorować i skasować.

16. Zaznacz wszystkie poprawne odpowiedzi.

W których cytatach występuje ten sam typ okolicznika co w zdaniu: *Postanowiła za wszelką cenę wstrzymać czarne myśli?*

- A.** *Trudno od razu znaleźć sto powodów do radości [...].*
- B.** *Czasami wpadnie jakiś sąsiad, pomoże, zapyta o zdrowie.*
- C.** *Już od godziny szukam mojej konewki i nigdzie jej nie ma...*
- D.** *Z satysfakcją pomyślała, że zadaje bardzo fachowe pytania.*

17. W imieniu wszystkich sąsiadów napisz list oficjalny do administracji domu z prośbą o założenie ogródka na Waszym podwórku. Uzasadnij prośbę.

Źródła ilustracji i fotografii:

Okładka: Shutterstock.com (chłopiec) Kiselev Andrey Valerevich, (kapelusz) Luis Molinero, (baobab) design36, (drozd) Kuznetsov Alexey, (pierścień) Hitachin33, (smok) LizaLucky, (latawiec) Saramix, (nuty) Simple Line, (katarynka) Alexander_P, (pszczoła) Tim tas

Sketchnotki: (s. 25, 45, 65, 87, 109, 121, 135) Krzysztof Kałucki

Tekst główny: s. 5 Shutterstock.com (chłopiec – ozdobnik przy tytule) carballo, (dziewczyna) PeopleImages.com – Yuri A, (kobiety pozujące do zdjęcia) Kamil Macniak; s. 6 Shutterstock.com (zebra) Anan Kaewkhammul, (wąż) Kurit afshen, (ćwicząca dziewczynka) New Africa, (dziecięce dłonie) arthierry, (wąż ogrodowy) Richard Peterson, (nożyczki) anmbph, (paluszki) Ermak Oksana, (pasy) etapok; s. 7 (schemat) Valeriya Bogdanova100/Shutterstock.com; s. 9 Shutterstock.com (dziewczyna – ozdobnik przy tytule) Roman Samborskyi, (zatoka) 54115341, (rozmawiające nastolatki) Olga1818; s. 10 (rozmawiająca młodzież) Jemastock/Shutterstock.com, (ramki) Beata Ciuruś; s. 11 (zdrowe / niezdrowe jedzenie) Lana Sham/Shutterstock.com; s. 12 (kontur Polski) Mdesignstudio/Shutterstock.com; s. 14 (kobieta rozmawiająca przez telefon) MAYA LAB/Shutterstock.com, (kartka) Galina Shafran/iStockphoto/Getty Images; s. 15 (bloki) Ksenia Merenkova/Shutterstock.com; s. 16 Shutterstock.com (składzik) Chedko, (wyprzedaż) Cris Faga, (plakat) Ewa Pawińska, (zamek we Francji) margouillat photo, (plac w Sewilli) RomanSlavik.com, (Dolomity) TTstudio; s. 17 Shutterstock.com (mapa) marssanya, (kosmonauta), (stacja kosmiczna) WinWin artlab; s. 19 (futurystyczne miasto – niebieski), (futurystyczne miasto – pomarańczowy) diversepixel/Shutterstock.com; s. 22 (tablica korkowa) Det-anan/Shutterstock.com, (papugi) slowmotiongli/GettyImages, (okapi), (boa) JiriHrebocek/Shutterstock.com, (emu) RachelKathrynGiles/GettyImages; s. 23 (kartka) Galina Shafran/iStockphoto/Getty Images; s. 24 (torebka), (ucho) svtDesign/Shutterstock.com; s. 26 (sprzeczka w sklepie) DC Studio/Shutterstock.com; s. 28 Shutterstock.com (youtuberka) Mongkolchon Akesin, (cukiernik) Studio Romantic, (kobiety ze smartfonem) CandyBox Images, (chłopiec i mężczyzna) Soloviova Liudmyla, (chłopiec na desce surfingowej) Anna Schl; s. 29 (para w kuchni) GoodStudio/Shutterstock.com; s. 30 (para z głośnikiem i ołówkiem) Rudzhan Nagiev/iStockphoto/Getty Images; s. 31 Shutterstock.com (papier) Dmitr1ch, (kot) Regina Erofeeva, (pies) Algimantas Barzdzius, (małpa) Geofox, (memy) Ewa Pawińska; s. 32 (postacie awatary) Veronika Oliinyk/iStockphoto/Getty Images; s. 33 (zmarznięta kobieta) alphaspirt.it/Shutterstock.com, (mężczyzna przy lodówce) Kateryna Kukota/iStockphoto/Getty Images, (laborantki) Nuttapong punna/Shutterstock.com, (niepewna dziewczyna) Siphography/iStockphoto/Getty Images, (dziewczyna ze sztucznym uśmiechem) ra2 studio/Shutterstock.com, (uśmiechnięta dziewczyna) Ground Picture/Shutterstock.com; s. 34 (detektyw) ClassicVector/Shutterstock.com, (aresztowanie) lemono/iStockphoto/Getty Images Plus, (napad na bank) WinWin artlab/Shutterstock.com; s. 35 (detektyw z gazetą), (detektyw przy tablicy), (przesłuchanie) ClassicVector/Shutterstock.com; s. 36 (zielona oś) Monika Guba; s. 37 (dziewczyna – Ola) Ron, Levine/DigitalVision/Getty Images, (chłopak – Bartek) Sabphoto/Shutterstock.com, (dziewczyna – Mati) Andriy Solovyov/Shutterstock.com, (dziewczyna – Dominika) Tatsiana Volkava/Moment/Getty Images; s. 38 (papier) Dmitr1ch/Shutterstock.com; s. 39 Shutterstock.com (dzieci z przewodnikiem) Serhii Bobyk, (filmowcy), (mechanik), (spacer z psami) jossnat; s. 40 Shutterstock.com (dziewczyny awatary) PureSolution, (rower) fotoslaz; s. 41 (strzałki) Designflowbd/Shutterstock.com; s. 42 Shutterstock.com (biegaczka) socrates471, (pingpongista) Denys Kurbatov; s. 43 (kapibara), (kapibara na Księżycu) Reginast777/Shutterstock.com; s. 44 Shutterstock.com (katalpa) Foxyliam, (jesion) Semiankova Inha, (morwa) Anastasi17; s. 46 Shutterstock.com (turystka z aparatem) maxbelchenko, (pole lawendy) Patrick Grabe, (peron) Czerep rubaszny, (siatkówka plażowa) Sergey Novikov, (dziewczyna) Dmitrii D, (studenci) LStockStudio; s. 47 (słuchający muzyki) Mascha Tace/Shutterstock.com; s. 48 (podwodny świat) seamartini/iStockphoto/Getty Images, (widok na morze) PxB/Shutterstock.com, (staw) WPAINTER-Std/Shutterstock.com, (dom z ogrodem) BNP Design Studio/Shutterstock.com; s. 49 (okno dialogowe) makrushka/Shutterstock.com; s. 50 (rodzina oglądająca gwiazdy) Bilanol/Shutterstock.com; s. 51 Shutterstock.com (chłopcy z lornetkami) KPPD, (okno dialogowe) makrushka; s. 52 Shutterstock.com (porcelana) gdvcom, (apaszka) Tarzhanova, (mosiężna taca) Sebastian Enache, (lniane serwetki) Iuliia Trunova, (lusterko) jocic, (talerze) margouillat photo, (wachlarz) viritphon, (stare fotografie) Kittyfly; s. 53 (pokój) New Africa/Shutterstock.com; s. 54 (zamyślony chłopak) Shakirov Albert/Shutterstock.com; s. 55 (Platon – wektor), (Arystoteles – wektor) Maypic.id/Shutterstock.com, (papier) Dmitr1ch/

Shutterstock.com, (karteczka) Galina Shafran/iStockphoto/Getty Images, (nastolatek w parku linowym) Chekyravaa/Shutterstock.com; s. **56** (rodzina na kanapie) master1305/iStockphoto/Getty Images; s. **57** (jeź) yul38885/iStockphoto/Getty Images; s. **58** (emotki) Yukhym Turkin/Shutterstock.com; s. **59** (zdziwienie), (prośba), (radość), (zamyślenie), (życzliwość), (radość), (zgoda), (niechęć), (podskok) Cookie Studio/Shutterstock.com; s. **58** (majsterkowanie) p_ponomareva/iStockphoto/Getty Images, (kobiety w galerii) BearFotos/Shutterstock.com; s. **61** (Anish Kapoor, *Wrota niebios*, 2006) KaryBntz/Shutterstock.com; s. **63** (kolorowa ramka) Borisovna.art/Shutterstock.com, (ulica) marekusz/Shutterstock.com; s. **66** (chłopiec – ozdobnik przy tytule) Roman Samborskyi/Shutterstock.com; s. **68** (zatrzymani) klyaksun/Shutterstock.com, (ołówki) Mega Pixel/Shutterstock.com, (notatnik) Alexxndr/Shutterstock.com, (zakreślacz) lana31photo/Shutterstock.com, (grzebień) Photo Win1/Shutterstock.com, (wkręt) Natpant Prommanee/Shutterstock.com, (nożyczki) johnfoto18/Shutterstock.com, (brzytwa) Africa Studio/Shutterstock.com, (akumulator) Olga Kurguzova/Shutterstock.com, (myszka) AG-PHOTOS/Shutterstock.com, (suszarka) Spantomoda/Shutterstock.com, (klucz francuski) Vadym Zaitsev, (pędzel do golenia) Tarzhanova/iStockphoto/Getty Images, (grafika) Ewa Pawińska; s. **69** (tablica korkowa) Vlad Antonov/Shutterstock.com, (pinezki) Jan Engel/Shutterstock.com; s. **72** (sąsiedzi) Ramcreative/Shutterstock.com; s. **73** (kartka) Galina Shafran/iStockphoto/Getty Images, (kolejka dzieci) Sergey Novikov/Shutterstock.com; s. **74** (karton) PodiumStore/Shutterstock.com; s. **75** Shutterstock.com (domki trulli) Majonit, (Casa Battló) Dunaeva Natalia, (odwrócony dom) Teresa Kasprzycka, (domy torfowe) Andrew Mayovskyy, (hałasujący sąsiad) ClassicVector; s. **76** (emotki) Mary Desy/iStockphoto/Getty Images, (uczuciomierz) mi-vector/Shutterstock.com, (kolorowe ramki) Borisovna.art/Shutterstock.com; s. **77** (przerażony mężczyzna), (radosna kobieta) Felink – Creative Studio/Shutterstock.com; s. **78** (dziewczyna z kucykiem), (dziewczyna z długimi włosami) Alex Vog/Shutterstock.com; s. **79** (mapa myśli) Inpiksel/Shutterstock.com; s. **80** (korek na drodze) mykhailo pavlenko/Shutterstock.com; s. **81** Shutterstock.com (śpiewająca dziewczyna) Red Fox studio, (uśmiechnięty chłopak) Yulia Prizova, (dwoje dzieci) epiximages; s. **82** (chleb) Eivaisla/iStockphoto/Getty Images, (piórnik) Feng Yu/Shutterstock.com, (dzieci z pilotem) skynesher/E+/Getty Images; s. **83** Shutterstock.com (para przy laptopie) Antonio Guillem, (dom dla owadów) Juliasuena, (owady) 4zevar; s. **84** (dymki) seasoning_17/Shutterstock.com; s. **85** Shutterstock.com (słabnąca kobieta), (płaczący chłopak), (człowiek na sofie), (zziębnięty chłopak) GoodStudio, (witający się chłopcy) Paper Trident, (okno dialogowe) makrushka; s. **86** Shutterstock.com (współpraca ikonki) Panuwach, (wolontariat) mentalmind; s. **88** (uczniowie) Pixel-Shot/Shutterstock.com; s. **89** (kartka) Galina Shafran/iStockphoto/Getty Images, (pinezki) Jan Engel/Shutterstock.com; s. **90** (niebieska apla) Valeriya Bogdanova100/Shutterstock.com; s. **91** Shutterstock.com (muzeum) Amanita Silvicora, (kręgle) MAI123, (kolarz) Oxy_gen; s. **92** Shutterstock.com (kobieta z sukienkami) Nicoleta Ionescu, (podróżnicy) ankastudio22, (fotos z filmu *Hobbit. Niezwykła podróż*, reż. Peter Jackson) New Line/Kobal; s. **93** (dom) Yaroslav Myronov/iStockphoto/Getty Images, (samolot) oman vector/Shutterstock.com, (plaża) Yayasya/iStockphoto/Getty Images, (kosz na zakupy) John k studio/Shutterstock.com, (gorączka) Yukhym Turkin/Shutterstock.com, (człowiek przy biurku) Red Vector/Shutterstock.com, (szkoła) UIGO Design/Shutterstock.com, (zegar) Panimoni/Shutterstock.com; s. **94** Shutterstock.com (okno dialogowe) makrushka, (okno) Ceren Bayrak, (futro) Mr SW Photo, (butelka mleka) Tanya Sid; s. **95** (namiot w górach) MorePics/iStockphoto/Getty Images, (kolejka górską) intararit/Shutterstock.com, (wyciąg siodłkowy) Dim Tik/Shutterstock.com, (wyciąg siodłkowy) inspiring.team/Shutterstock.com, (kolejka górską) Ildar Galeev/Shutterstock.com; s. **96** (Julian Fałat, *Śnieg*, 1907, Muzeum Narodowe w Rogalinie – repro), (postacie) GoodStudio/Shutterstock.com; s. **98** (pomnik Światowida w Muzeum Archeologicznym w Krakowie) Pawel Mazur/BE&W, (papier) Dmitr1ch/Shutterstock.com; s. **99** Shutterstock.com (kalendarz z datą) tovovan, (koszykarz), (siatkarka), (biegaczka), (piłkarz) ApoevArt, (kobieta) inspiring.team, (puchar) Lightkite; s. **101** Shutterstock.com (kafelki) Kumer Oksana, (wypadek w magazynie) Gorodenkoff; s. **102** Shutterstock.com (śmieci na ulicy) Daria Nipot, (książki, kubki w kartonie) JulieK2, (ubrania w kartonie) (przedmioty w szufladzie) (przedmioty w szafce) Kostikova Natalia; s. **103** Shutterstock.com (radość), (zaduma), (stres) autumnn, (zdziwienie) Alphavector; s. **105** (książki) Gabrieuskall/Shutterstock.com, (okienka) Julia Korobko/Shutterstock.com, (Jan Matejko, *Mieszko I*, ok. 1893 – repro); s. **107** (gotujące dzieci) David Pereiras/Shutterstock.com; s. **108** Shutterstock.com (liście) Gringoann.art, (ogród) Kati Lenart; s. **110** (nastolatki awatary) PureSolution/Shutterstock.com; s. **112** (rozmawiające dziewczyny) VH-studio/Shutterstock.com; s. **114** (studenci z książkami) musbila/Shutterstock.com; s. **115** Shutterstock.com (okno dialogowe) makrushka, (plaster miodu) Vera Larina, (praca z plastrem miodu) nata-lunata, (nalewanie miodu) Rashid Valitov, (pszczoła zbierająca nektar) Minko Peev, (wirówka) Matchou, (pszczoły przy ulu)

MiSchu; s. **116** (rysunki z jaskini Lascaux) thipjang/Shutterstock.com, (kartka) Galina Shafran/iStockphoto/Getty Images; s. **120** (apla e-mail) SpicyTruffel/Shutterstock.com; s. **122** Shutterstock.com (wieś) Yarikart, (deska) Sketch Master, (gliniane naczynie) Sketch Master (pierścień) OK.IMAGES, (skrzypce) Babich Alexander, (chodaki) Bodor Tivadar, (koszula) SQB Creations, (krosno) Morphart Creation, (podkowa) alexblacksea, (pieczywo) Sketch Master; s. **124** Shutterstock.com (słońce) vso, (palmy) Rana Des, (rowerzyści) dolomite-summits, (witraż) stock1000, (pejzaż) SergeyYrev; s. **125** (apla do kalendarza) makrushka/Shutterstock.com; s. **126** (kobieta podczas wichury) Rumka vodki/Shutterstock.com, (śnieżyca) FotoDuets/Shutterstock.com, (kartka) Galina Shafran/iStockphoto/Getty Images, (pinezki) Jan Engel/Shutterstock.com; s. **127** Shutterstock.com (okno dialogowe) makrushka, (osy) Magicleaf; s. **128** Shutterstock.com (dziewczynka i pies) Lisjatina, (nastolatki przy ognisku) Serhii Bobyk, (dziewczyna w tłumie) Syda Productions, (dziewczyna na supie) yurakrasil, (pinezki) Jan Engel, (ramki) Julia Korobko; s. **129** (poślizg) Rumka vodki; s. **130** Shutterstock.com (dzieci na rowerach) Visual Generation, (rozmowa przez komunikator) Iconic Bestiary, (nastolatek przy komputerze) GoodStudio; s. **131** (dziewczyna ze smartfonem), (chłopak z tabletem) Paper Trident/Shutterstock.com; s. **132** (okno dialogowe) makrushka/Shutterstock.com; s. **133** Shutterstock.com (książka) Hilch, (kartka) Alvaro German Vilela; s. **134** (smartfon apla) Pavlo S/Shutterstock.com; s. **138** (papier) Dmitr1ch/Shutterstock.com; s. **139** (kartka) Galina Shafran/iStockphoto/Getty Images; s. **140** (kartka) Galina Shafran/iStockphoto/Getty, (pinezka) Jan Engel/Shutterstock.com, (konewka) Alonia/Shutterstock.com, (smartfon) Vitya_M/Shutterstock.com